

คู่มือการสอบสวนหาข้อเท็จจริง (วินัยนักศึกษา)

เจริญ แจกพิมาย

นักวิชาการศึกษา (ชำนาญการ) 8

หัวหน้างานวินัยและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

คำนำ

คู่มือ การสอบสวนข้อเท็จจริงนี้ ได้ปรับปรุงจากคู่มือการสอบสวนวินัยนักศึกษาซึ่งผู้จัดทำได้ทำไว้เพื่อแนะนำการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงตั้งแต่การแต่งตั้งคณะกรรมการจนถึงการรายงานสอบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้มีอำนาจสั่งการ เพราะการสอบสวนข้อเท็จจริงในแต่ละขั้นตอนย่อมมีความสำคัญต่อคณะกรรมการและผู้ถูกกล่าวหาเป็นอย่างยิ่ง การสอบสวนจึงเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ไม่ใช่วิธีการที่แน่นอนตายตัวเนื่องจากมีปัจจัยเข้ามาเกี่ยวข้องมาก ดังนั้นวิธีการที่ผู้เขียนกล่าวถึงก็ไม่ใช่สูตรสำเร็จเป็นเพียงแนวทางหาข้อเท็จจริงแนวทางหนึ่งเท่านั้น การที่จะได้ไปมาซึ่งข้อเท็จจริงจึงต้องอาศัยวิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไป ส่วนการที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแม้ไม่สามารถหาพยานหลักฐานมาดำเนินการกับผู้กระทำผิดได้นั้น ยังเป็นการที่ดีกว่าที่คณะกรรมการได้พยานหลักฐานเท็จที่จะทำให้ผู้บริสุทธิ์จะต้องได้รับโทษทั้งที่ตนไม่ได้กระทำความผิด ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์บ้างโดยเฉพาะผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสวนครั้งแรก หากมีสิ่งใดที่ยังบกพร่องผู้จัดทำขอน้อมรับและจะนำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เจริญ แฉกพิมาย

นักวิชาการศึกษา(ชำนาญการ) 8

หัวหน้างานวินัยและพัฒนาการศึกษา

16 มิถุนายน 2552

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
บทที่ 1 บททั่วไป	4-9
1.1 ความจริง	4
1.2 สมมติสัจจะ	4
1.3 ปรมัตถสัจจะ	7
บทที่ 2 การสอบสวนข้อเท็จจริง	10-30
2.1 ความหมายการสอบสวน	10
2.2 เหตุแห่งการกระทำที่ต้องนำไปสู่การสอบสวน	11
2.3 ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสั่งให้มีการสอบสวน	11
2.4 ขั้นตอนการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง	13
2.4.1 การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน	13
2.4.2 หน้าที่ของกรรมการสอบสวน	14
2.4.3 จรรยาบรรณของผู้สอบสวน	14
2.4.4 การเตรียมการดำเนินการสอบสวนล่วงหน้า	15
2.4.5 หลักทั่วไปของการสอบสวน	15
2.4.6 ศิลปะเบื้องต้นการสอบสวน	16
2.4.7 จิตวิทยาการสอบสวน	18
2.4.8 การสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา	20
2.4.9 การสอบสวนผู้เสียหายหรือพยาน	22
2.4.10 การจับบันทึกถ้อยคำการถูกสอบสวน	23
2.5 ตัวอย่างการตั้งคำถามสอบสวน	23
2.5.1 การถามผู้เสียหาย	23
2.5.2 การถามผู้ถูกกล่าวหา กรณีรับสารภาพ	23

2.5.3 การถามผู้ถูกกล่าวหากรณีให้การปฏิเสธ	23
2.5.4 การถามพยาน	25
2.6 การรายงานการสอบสวน	25
2.7 คำจำกัดความในคู่มือนี้	27
บทที่ 3 การดำเนินการทางวินัยนักศึกษา	31-48
3.1 ความหมายและความเป็นมาของวินัยนักศึกษา	31
3.2 การส่งเสริมระเบียบวินัยนักศึกษา	36
3.3 ขอบเขตของวินัยนักศึกษา	40
3.4 ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา	41
บทที่ 4 การลงโทษและการอุทธรณ์	49-56
4.1 หลักการลงโทษ	49
4.2 การดำเนินการลงโทษ	54
4.3 การอุทธรณ์	56
บรรณานุกรม	57 - 58
ภาคผนวก	59-148
ภาคผนวก ก. (ตัวอย่างเอกสารและระเบียบข้อบังคับ)	59-82
ภาคผนวก ข. (คำพิพากษาศาลปกครอง)	83-120

บทที่ 1

บททั่วไป

ความจริง (Truth)

มีคำกล่าว “ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย” คำนี้มีหมายความว่า ความจริงนั้นแท้จริงแล้วเป็นสิ่งที่ไม่สามารถที่จะแปรเปลี่ยนให้เป็นอย่างอื่นหรือสูญหายไปได้ด้วยคำพูด คำกล่าวหรือ การกระทำใดๆ จากบุคคลเหล่านี้เหล่าใดได้ ความจริงยังเป็นความจริงอยู่อย่างนั้นจนกว่าจะมีการพิสูจน์ทราบ เช่น มนุษย์ที่เกิดมาแล้วทุกคนต้องตาย นาย ก. ไปทำร้ายนาย ข. นาย ง.ชอบกล่าวคำเท็จซึ่งความจริงทั้งหมดนี้ อยู่ที่ผู้ต้องการค้นหาจะมีความสามารถค้นหาความจริงเหล่านั้นให้พบได้อย่างไร ด้วยวิธีการอะไร เป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องแท้จริงหรือไม่ เช่นเดียวกันกับหลักการค้นหาความจริงในทางพุทธศาสนา ซึ่งพระธรรมปิฎก (2538 : 2-3) กล่าวไว้ว่า “พระพุทธศาสนาถือว่าความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นเรื่องธรรมดา มีอยู่แล้วในธรรมชาติ ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะเกิดหรือไม่เกิดมันก็เป็นอย่างนั้นเป็นธรรมดาธรรมชาติและธรรมดานี้แหละคือ ธรรมะ พระพุทธเจ้าทรงค้นพบความจริงนั้นแล้วก็ทรงนำมาประกาศเผยแผ่ สั่งสอนชี้แจงให้เข้าใจง่ายหน้าที่ของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับธรรมะ(ความจริง)ก็เพียงค้นพบและเอามาประกาศและสั่งสอน เพราะธรรมะเป็นความจริงที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ” หรือแม้แต่ความจริงของสิ่งอื่นๆ ก็มีหลักการที่ไม่แตกต่างกัน และความจริงที่มีอยู่ในโลกนี้ที่เป็นที่เรียกขานกันโดยทั่วไปว่า สัจจะ (truth) มี 2 ประการคือ

1. สมมติสัจจะ (Conventional Truth) ความจริงที่ถือตามการกำหนดหรือตกลงกันไว้เช่น หนังสือ ช่าง ม้า วัว นก ต้นไม้ กฎหมาย ฯลฯ
2. ปรมัตถสัจจะ (Absolute Truth) ความจริงแท้ตรงตามสภาวะและเท่าที่จะกล่าวคำได้ เช่น อนิจจัง ความไม่เที่ยงแท้ของสภาวะนั้นๆ เช่น การเกิดแก่เจ็บตาย เป็นต้น

สมมติสัจจะ(Conventional Truth)

สมมติสัจจะก็คือความจริงที่ถือเอาตามที่เคยร่วมกำหนดไว้ หรือข้อตกลงที่มีขึ้นของแต่ละสังคม กลุ่มชนไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรม จารีตประเพณี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หากมีข้อขัดข้องขัดแย้ง หรือปัญหา ในสังคมหรือบุคคล ก็ต้องมีผู้ทำหน้าที่ตัดสินถูกผิดและก่อนถึงการชี้ถูกผิดก็ต้องวิธีการค้นหาความจริงก่อน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตามที่สังคมได้ตกลงกันไว้ และความจริงในระดับสมมติสัจจะนี้มีวิธีการค้นหาตามที่ ยุทธ ไกยวรรณ (2545: 16-19) กล่าวว่า การแสวงหาความรู้ (Knowledge) ความจริง (Fact) ที่น่าเชื่อถือได้โดยมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีอยู่ 6 วิธีคือ

1. ถามจากผู้รู้ (By Authority) เป็นวิธีหนึ่งของการแสวงหาความรู้ที่ง่าย เช่น อยากรู้เป็นโรคอะไรก็ไปถามหมอ อยากรู้อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีผู้บาดเจ็บกี่คนก็ต้องไปถามผู้เห็นเหตุการณ์ การถามขั้นสูงขึ้นมา เพื่อป้องกันความจริงผิดพลาดก็อาจถามจากผู้เห็นเหตุการณ์หลายคน แล้วจึงนำมาวิเคราะห์ไตร่ตรองเหตุผล แล้วจึงสรุปว่าเป็นอย่างไร เช่น การตัดสินคดีความ

2. จากประสบการณ์ (By Personal Experience) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จริงของตนเอง เช่น การเอากิ่งไม้มาเสกกันจนเกิดเป็นไฟ และความรู้นี้อาจมองในลักษณะการลองผิดลองถูก (Trial and Error) เมื่อเกิดปัญหาก็ลองหาวิธีแก้หลายๆวิธี ในที่สุดก็จะพบวิธีแก้ปัญหานั้นที่มนุษย์พึงพอใจ

3. จากขนบธรรมเนียมประเพณี (By Tradition) เป็นความรู้ที่เกิดจากการกระทำตามกันมาและสังคมยอมรับเห็นว่าเป็นดี เช่น การแต่งกายในงานพิธีต่างๆ การปฏิบัติตนต่อพ่อแม่หรือผู้ใหญ่

4. วิธีการอนุมาน (Deductive Method) เป็นวิธีการที่บางที่เรียกว่า ซิลลอลจิสซึม (Syllogism) เป็นวิธีการที่ อริสโตเติล (Aristotle) ได้นำมาใช้ในการค้นหาความรู้หรือข้อเท็จจริงเชิงเหตุผล (Logic) โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงใหญ่ ได้รู้ข้อเท็จจริงย่อย มีองค์ประกอบ 3 ประการคือ

4.1 ข้อเท็จจริงใหญ่ : มนุษย์ทุกคนต้องตาย

4.2 ข้อเท็จจริงย่อย : นาย ก. เป็นมนุษย์

4.3 ข้อสรุป : นาย ก. ต้องตาย

5. วิธีอุปมาน (Inductive Method) เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ของ ฟรานซิส เบคอน ที่แสวงหาความรู้จากข้อเท็จจริงย่อยๆ แล้วจึงสรุปรวมไปหาข้อเท็จจริงใหญ่ (Major promise) วิธีการนี้แบ่งออกเป็นสองแบบ คือ

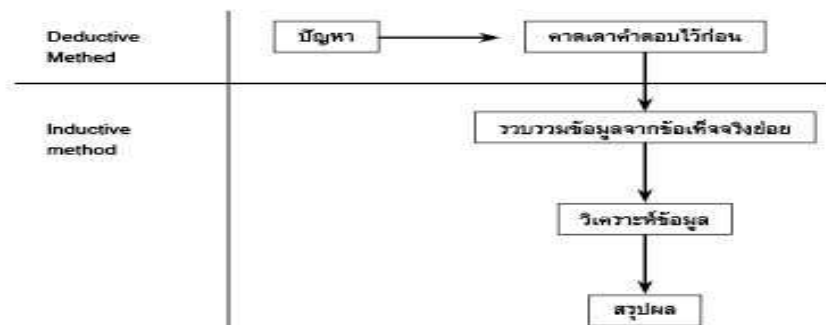
5.1 อุปมานแบบสมบูรณ์ (Perfect Induction) เป็นอุปมานที่แสวงหาความรู้ข้อเท็จจริงย่อย จากทุกหน่วยประชากรแล้วจึงรวบรวม วิเคราะห์และสรุปไปสู่ข้อเท็จจริงใหม่

5.2 วิธีอุปมานแบบไม่สมบูรณ์ (Imperfect Induction) เป็นการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีอุปมานที่ไม่สมบูรณ์ด้วยการศึกษาจากข้อเท็จจริง จากกลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำมาวิเคราะห์และสรุปไปยังข้อเท็จจริงใหญ่

ทั้งวิธีการอุปมานและอนุมาน เป็นวิธีการแสวงหาความรู้ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นมีปัญหา (Problem) เป็นขั้น เริ่มต้นที่ก่อให้เกิดการแสวงหาคำตอบต่อสิ่ง
นั้น

2. ขั้นตั้งสมมุติฐาน หรือการคาดเดาคำตอบ (Setting up of Hypothesis) เป็นขั้นตอนต่อจากขั้นตอนที่หนึ่งซึ่งการคาดเดาคำตอบนี้อาจจะถูกหรือผิดก็ได้
3. ขั้นตอนรวบรวมข้อมูล (Gathering Data) เป็นขั้นตอนแสวงหาความกระจ่างชัด ความชัดเจน ซึ่งอาจได้มาหลายวิธี เช่น การสังเกต การสอบถาม เป็นต้น
4. ขั้นตอนวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากข้อสาม แล้วรวบรวมมาวิเคราะห์แยกแยะว่าเป็นอย่างไร
5. ขั้นตอนสรุป (Conclusion) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำไปสู่การสรุปรวมหรือตอบคำถามจากปัญหาที่เกิดขึ้นตามข้อหนึ่ง

6. วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) เป็นวิธีการที่ ชาร์ล ดาร์วิน (Charles Darwin) ที่ได้ปรับปรุงวิธีการอนุมาน (Deductive Method) และวิธีการอุปมาน (Inductive Method) มาผสมผสานซึ่งวิธีการนี้ จอร์น ดิวอี้ (Jorn Dewey) เรียกว่า “ความคิดแบบใคร่ครวญรอบคอบ” (Reflective Thinking) อันเป็นขั้นตอนต้นตอของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ที่เริ่มด้วยการมีปัญหของเรื่องนั้นๆ ก่อนแล้วจึงคาดเดาคำตอบแบบวิธีการอนุมาน เมื่อเดาคำตอบไว้แล้ว จากนั้นก็รวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบข้อมูลที่คาดเดาไว้ว่าถูกต้องหรือไม่ซึ่งเป็นวิธีการอนุมาน

ปรมัตตสัจจะ(Absolute Truth)

ปรมัตตสัจจะ แม้จะเป็นความจริงที่ยากต่อการพิสูจน์ แต่ก็ยังมีแนวทางวิธีการดำเนินการ เพื่อให้ได้เข้าถึงรับรู้ความจริงแท้ ก็คือ แนวทางของอริยสัจ 4 ประการ(The Four Noble Truths) ซึ่งเป็นแนวทางที่พุทธศาสนาใช้เป็นวิธีพิสูจน์ทราบถึงความจริงแท้ตามสภาวะนั้น ประกอบด้วย

1. ทุกข์ (Suffering) รู้สภาวะบีบคั้น รู้ข้อขัดแย้ง รู้ปัญหา
2. ทุกขสมุทัย (The Cause of suffering) การรู้สาเหตุแห่งปัญหา สภาวะบีบคั้นหรือข้อขัดแย้ง
3. ทุกขนิโรธ (The Cessation of suffering) รู้ถึงการหมดสิ้นแห่งปัญหา สงบปลอดโปร่งเป็นอิสระ
4. ทุกขนิโรธคามินีปฏิปทา (The Path leading to The Cessation of Suffering) รู้แนวทางวิธีการ ข้อปฏิบัติเพื่อให้เข้าถึงการหมดปัญหาคือทุกข์

พระธรรมปิฎก(2545 : 732) ได้แสดงขั้นตอนแสวงหาสัจธรรมของพระพุทธเจ้าไว้เป็นตัวอย่างดังนี้

1. **ขั้นกำหนดทุกข์** ความทุกข์ความเดือดร้อน ปัญหาต่างๆ ของมนุษย์มีมากมายหลากหลาย ทั้งกาย ทั้งใจ ทั้งภายในและภายนอก แต่เมื่อว่าโดยพื้นฐานก็คือ **ภาวะบีบคั้นทางกายใจ** ไม่เป็นไปตาม ความหยาก ยึดถือของมนุษย์ ปัญหาหรือความทุกข์ของมนุษย์อาจมีรูปลักษณะต่าง ๆ นานา แปรเปลี่ยนไปตามถิ่นตามกาลซึ่งจะต้องแก้ไขให้ตรงกับรูปลักษณะและเฉพาะกาลเทศะนั้นๆ แต่ความทุกข์พื้นฐานนี้เป็นปัญหาที่เนื่องอยู่กับชีวิต อยู่ที่ธรรมชาติของมนุษย์เอง เป็นทุกข์หรือปัญหาของคนแท้ๆ ไม่ว่าคนนั้นจะไปอยู่กลางธรรมชาติหรือไปร่วมเป็นสังคมทุกข์หรือปัญหาอย่างนี้ก็ติดตัวไปแสดงและก่อผลกับคนเสมอไป ไม่ว่าจะมนุษย์จะแก้ไขปัญหาดับทุกข์ที่เนื่องด้วยกาลเทศะอย่างไรหรือไม่จะมีผลต่อการมีและการแก้ไขปัญหานั้นๆ ทุกอย่างทุกระดับด้วย ประโยชน์ที่จำเป็น ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สุดและสูงที่สุดของชีวิตจึงอยู่ที่การแก้ไขความทุกข์พื้นฐานแห่งชีวิตนี้ ส่วนทุกข์หรือปัญหาอื่นก็ต้องแก้ไขอีกขั้นหนึ่งคู่เคียงกันไปตามคราวตามกรณี

2. **ขั้นสืบสาวสมุทัย** เพื่อจะได้เล็งเห็นหนทางแก้ไขต่อไป

แบบ ก.ข.ค. จับสาเหตุไม่ชัด เช่นเห็นว่าเป็นเพราะยังได้สุขไม่เพียงพอ หรือไม่สืบสาเหตุเลย มองข้ามไป

แบบ ง. จับได้ว่าสาเหตุแห่งทุกข์คือตัณหา หรือสืบลึกลงไปอีกได้แก่กระบวนการธรรมแห่งปัจจุสมุปบาท โยงไปถึงอวิชชา

3. **ขั้นแก้นิโรธ** คาดหวังว่าการดับทุกข์จะเป็นไปตามกระบวนการดังนี้

แบบ ก. แสวงหากามสุขบำรุงบำเรอตนให้เต็มที่

แบบ ข. บำเพ็ญตามสมบัติตามโยคะวิธี

แบบ ค. บำเพ็ญตบะ ดำเนินชีวิตเข้มงวด ทรมานร่างกาย

แบบ ง. ตัดวงจรปฏิภังสมุปปาท ดับอวิชชา ตัดทางค้นหา มีสติ ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา

4. ชั้นเฟ้นหามรรค

มรรค 1 เอสนา พระพุทธเจ้าได้เคยทรงดำเนินชีวิตและปฏิบัติตามวิธีการครบทั้ง 4 อย่าง นอกจากนั้นยังได้ทรงสังเกตเห็นชีวิตความเป็นไปของคนและสังคมที่เป็นอยู่หรือปฏิบัติเช่นนั้นแล้วว่าเป็นอย่างไร

มรรค 2 วิมังสา วิเคราะห์ผลการสังเกตทดลอง ทรงตระหนัก(ตั้งแต่ก่อนผนวช) ว่าการแสวงหากามสุขไม่อาจให้ชีวิตมีความหมายประสพสาระแท้จริง และนำไปสู่การเบียดเบียน และทรงเห็นชัดว่าการบำเพ็ญวิธีโยคะนำไปสู่ความสำเร็จทางจิตอันเป็นฝ่ายสมาธิอย่างเดียว การบำเพ็ญตบะก็เป็นการหาทุกข์ทำตนให้ลำบากเดือดร้อนเปล่าๆ ส่วนวิธีทางปัญญาที่ดับอวิชชา ไม่ขึ้นต่อค้นหา สามารถดับเหตุแห่งทุกข์ทำให้หลุดพ้นเป็นอิสระได้จริง

มรรค 3 อนุโพธ จึงได้ความรู้เห็นตามเป็นจริง เป็นข้อสรุปว่า วิถีแห่งกามสุขและตบะแห่งทางสุดโต่ง(อันตะ)โยคะวิธีก็ทำให้ติดค้างอยู่ในระหว่างยังมีไฉ่ทาง(เป็นอมรรค) ส่วนทางสายกลางซึ่งเป็นวิถีแห่งปัญญาอันเห็นชอบเรียกว่าสัมมาทิฐินั้นแหละจึงเป็นหนทางอันถูกต้องอันได้แก่มรรคมืองค์ 8 ประกอบด้วย

1) เห็นชอบ (สัมมาทิฐิ) ได้แก่ ความรู้ริยสังข์ 4 หรือ เห็นไตรลักษณ์ หรือ รู้กุศลและอกุศลมูลกับกุศลและอกุศลมูล หรือเห็นปฏิภังสมุปปาท โดยการเข้าใจชอบหรือเห็นชอบ

2) ดำริชอบ (สัมมาสังกัปปะ) ได้แก่ ความนึกคิดที่เป็นกุศล ความนึกคิดที่ตั้งงาม (กุศลวิตก 3 ประกอบด้วย 1)ความนึกคิดปลอดจากกาม ความนึกคิดในทางเสียสละ ไม่ติดในการปรนเปรอสนองความอยากของตน 2) ความนึกคิดปลอดจากพยาบาท ความนึกคิดที่ประกอบด้วยเมตตา ไม่ขัดเคือง หรือ เฟงมองในแง่ร้าย 3)ความนึกคิดปลอดจากการเบียดเบียนด้วยกรุณาไม่คิดร้าย หรือมุ่งทำลาย

3) เจรจาชอบ (สัมมาวาจา) ได้แก่ วจีสุจริต 4 ประกอบด้วย 1.ไม่พูดเท็จ 2.ไม่พูดส่อเสียด 3.ไม่พูดหยาบ 4.ไม่พูดเพ้อเจ้อ

4) กระทำชอบ (สัมมากัมมันตะ) ได้แก่ กายสุจริต 3 ประกอบด้วย 1.ไม่ฆ่าสัตว์ 2.ไม่ลักทรัพย์ 3.ไม่ประพฤตผิดในกาม

5) เลี้ยงชีพชอบ (สัมมาอาชีวะ) ได้แก่ เว้นมิฉลาชีพ ประกอบด้วยสัมมาชีพ

6) พยายามชอบ (สัมมวายามะ) ได้แก่ 1.เพียรระวัง หรือเพียรปิดกั้น คือ เพียรระวังยับยั้งบาปอกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดมิให้เกิดขึ้น 2.เพียรละ หรือเพียรกำจัด คือเพียรละบาปอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว 3.เพียรเจริญ หรือเพียรก่อให้เกิด คือ เพียรทำกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ให้เกิดมีขึ้น 4. เพียรรักษา คือ เพียรรักษากุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้วให้ตั้งมั่น และให้เจริญยิ่งขึ้นไปจน ไพบูลย์

7) ระลึกชอบ (สัมมาสติ) ได้แก่ สติปัญญา 4 ประกอบด้วย 1.การตั้งสติกำหนดพิจารณากาย 2. การตั้งสติกำหนดพิจารณาเวทนา 3.การตั้งสติกำหนดพิจารณาจิต 4.การตั้งสติพิจารณาธรรม

8) ตั้งจิตมั่นชอบ (สัมมาสมาธิ) ได้แก่ ฌาน 4 ประกอบด้วย 1.ปฐมฌาน 2.ทุติยฌาน 3.ตติยฌาน 4.จตุตถฌาน

แนวทางข้างต้นคือวิธีการค้นหาความจริงในระดับ ปรมัตถสังขะ ซึ่งผู้มีความสนใจสามารถค้นคว้าจากได้จากเอกสารหรือหนังสือทางพุทธศาสนา แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงแนวทางวิธีการแสวงหาความจริงในระดับสมมติสังขะเพื่อประกอบการดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

สรุปได้ว่าความจริงมีอยู่ 2 ประเภทคือ ความจริงที่มนุษย์เห็นร่วมกันหรือตกลงกันไม่ว่าจะเป็นลายลักษณ์อักษร หรือประเพณีปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมที่ร่วมกันสร้างขึ้นที่เรียกว่า สมมติสังขะ (Conventional Truth) เป็นความจริงที่ใช้หลักการวิธีการค้นหาตั้งแต่การใช้การสอบถาม ประสพการณ์ แนวคิด จนถึงขั้นทดลองเพื่อให้ได้ความจริงให้เป็นที่ยอมรับกันได้ แม้ความจริงนั้นจะไม่สมบูรณ์ถูกต้องครบถ้วนก็ตาม แต่ก็ เป็นความจริงหากดำเนินการตามหลักการที่กล่าวมาแล้วก็ถือว่าเป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน ส่วนความจริงที่เป็นความจริงแท้ ปรมัตถสังขะ (Absolute Truth) ตามหลักการของธรรมชาติ เช่นการเกิด การแก่ ทุกข์ สุข ต้องใช้ปัญญา (Wisdom) ค้นหาตามแนวทางของการรู้แจ้ง(อริยสังขะ) แต่ความรู้ทั้งหมดนั้นผู้ฟัง ผู้นำเสนอ หรือผู้มีหน้าที่ค้นหาสิ่งที่จะต้องต้องมีวิจาร์ณญาณ ที่จะไตร่ตรอง ว่ากันตามเหตุตามปัจจัย ก่อนที่จะสรุปได้ว่าจริง หรือเท็จ หลักการนี้ พระพุทธองค์ทรงสอนชาวเมืองกาลามะ ที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต ทุติยปิณฑาสกั มหาวรรค เกสปุตตสูตร หรือนิยมเรียกกันว่า กาลามสูตร ไม่ควรเชื่อ 10 ประการคือ 1)อย่าเชื่อ เพียงเพราะได้ฟังตามกันมา 2)อย่าเชื่อ เพียงเพราะได้เรียนตามกันมา 3)อย่าเชื่อ เพียงเพราะได้ถือปฏิบัติสืบต่อกันมา 4)อย่าเชื่อ เพียงเพราะเสียงเล่าลือ 5)อย่าเชื่อ เพียงเพราะตรรกะ 6)อย่าเชื่อ เพียงเพราะอนุমানเอา 7)อย่าเชื่อ เพียงเพราะคิดตรองตามแนวเหตุผล 8)อย่าเชื่อ เพียงเพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีของตน 9)อย่าเชื่อ เพียงเพราะมีรูปลักษณะน่าเชื่อ 10)อย่าเชื่อ เพียงเพราะเห็นว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูอาจารย์ของเรา

บทที่ 2

การสอบสวนข้อเท็จจริง

2.1 ความหมายการสอบสวน

การสอบสวน (Inquiry) เป็นกระบวนการค้นหาความจริงอย่างหนึ่ง ที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่ต้องการแสวงหาความจริงชนิดนี้โดยส่วนมากจะใช้วิธีสอบสวนหรือการถามจากผู้รู้ (By Authority) ซึ่งผู้รู้หรือผู้ที่ทำให้เรารับรู้ถึงความจริงคืออะไร มีความเป็นมาอย่างไร มีใครเกี่ยวข้องบ้างและผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในฐานะอะไร เป็นต้น เมื่อเกิดปัญหาขึ้นในสังคมหรือกับบุคคลจะมีผู้รู้เห็นที่จะต้องไปแสดงหรือให้ความจริงอยู่ 3 ฝ่ายคือ 1) โจทก์ผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกระทำ 2) จำเลยผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกระทำ 3) พยาน ถึงแม้วิธีการสอบสวนนี้จะเป็นการแรกแต่ก็เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายหลังจากเหตุการณ์ต่างๆ ได้ดำเนินการไปจนจบสิ้นแล้ว ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอบสวนที่จะดำเนินการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นโดยไม่ปิดบังอำพรางต่อกระบวนการการสอบสวน และต้องให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสชี้แจงแสดงหลักฐานต่างๆ เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ของตนเอง ซึ่งวิธีการสอบสวนนี้ถือว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยสร้างความเป็นธรรมต่อคู่กรณี มากที่สุดตามหลักฐานที่มีอยู่ และการสอบสวนนี้ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2544 : 1148) ได้ให้ความหมายการสอบสวนไว้ว่า “การสอบสวนคือการรวบรวมพยานหลักฐานและดำเนินการอย่างอื่น ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (11) ได้ให้ความไว้ว่า “การสอบสวนหมายถึงการรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้นำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ”

จากความหมายข้างต้น การสอบสวนจึงเป็นการค้นหาความจริงทั้งหลาย ด้วยการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดและนำตัวผู้กระทำความผิดไปดำเนินการลงโทษ

ความจริงหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ข้อเท็จจริง ก็คือก่อนที่ความจริงจะปรากฏ สิ่งที่เรารับรู้เบื้องต้นอาจจะเป็นข้อเท็จหรือข้อจริงก็ได้ แต่เมื่อผ่านกระบวนการแสวงหาความจริงที่ใช้กันโดยแพร่หลายในปัจจุบันก็คือ กระบวนการสอบสวนหาข้อเท็จจริงที่จะมีคณะบุคคลดำเนินการรวบรวม

พยานหลักฐานทุกชนิด ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ เพื่อที่จะพิสูจน์ความจริง แล้วนำไปสู่การชี้มูลว่าอะไรคือความจริงหรือความถูกต้อง และสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2.2 เหตุแห่งการกระทำที่ต้องนำไปสู่การสอบสวน

การแสวงหาข้อเท็จจริงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ที่ต้องการพิสูจน์ความจริง เพราะผู้แสวงหาข้อเท็จจริงต้องพิสูจน์ให้ได้ว่า มีเหตุแห่งการกระทำอะไรเกิดขึ้น จึงมีการร้องทุกข์กล่าวโทษ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่ ผลของการกระทำเป็นอย่างไร และการกระทำนั้นๆ จะผิดถูกตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใดๆ บัญญัติไว้ สาเหตุที่ผู้เสียหายต้องแสดงเนื้อความหลักฐานให้ผู้มีอำนาจสั่งการ หรือผู้รับผิดชอบหลังจากถูกกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายตามที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้ว่าเป็นความผิด อันจะนำไปสู่กระบวนการพิสูจน์หาข้อเท็จจริง ให้เป็นที่ยอมรับให้ได้ดังนี้

1.1 ผู้เสียหายได้ร้องเรียนกล่าวโทษต่อผู้มีอำนาจเพื่อให้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ กำหนดไว้

1.2 ผู้มีอำนาจหน้าที่ หรือเจ้าพนักงาน เห็นว่ามีการกระทำผิดกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ จึงดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

2.3 ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสั่งให้มีการสอบสวน

เมื่อมีเหตุแห่งการบ่งชี้ว่า ได้มีกระทำความผิดเกิดขึ้น จากการร้องเรียนกล่าวโทษหรือจากปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว ผู้มีอำนาจสั่งการตามกฎหมาย หรือระเบียบ ข้อบังคับ ต้องพิจารณา หานุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงให้ปรากฏ เพื่อให้เกิดความยุติธรรมต่อคู่กรณี การพิจารณาคณะบุคคลจึงมีความสำคัญต่อผู้มีอำนาจสั่งการเป็นอย่างมากว่า บุคคลที่จะสั่งให้ดำเนินการนั้นจะเป็นที่ยอมรับจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายหรือไม่ หรือจะทำงานให้

สำเร็จลุล่วงอย่างรวดเร็วเป็นธรรมหรือไม่ มีข้อห้ามอะไรบ้าง และบุคคลที่เหมาะสมกับการดำเนินการสอบสวนจะมีลักษณะอย่างไร หากได้บุคคลที่เหมาะสมการดำเนินงานก็จะรวดเร็วและถ้าหากได้บุคคลที่ไม่เหมาะสมก็จะเกิดปัญหากับกระบวนการสอบสวน ในเบื้องต้นควรพิจารณาจากองค์ประกอบหรือลักษณะของบุคคลที่ไม่เหมาะสมและเหมาะสมที่สมควรแต่งตั้งเป็นกรรมการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงดังนี้

2.3.1 บุคคลตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.2539 มาตรา 13 ว่าเป็นบุคคลที่จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้คือ

- 1) เป็นคู่กรณีเอง
- 2) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- 3) เป็นญาติของคู่กรณี คือเป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้อง หรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- 4) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม หรือผู้พิทักษ์ หรือตัวแทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- 5) เป็นเจ้าหนี้ หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- 6) กรณีอื่นๆตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.3.2 ส่วนบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้มีเหมาะสมที่ผู้มีอำนาจสั่งการควรพิจารณาแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงคือ

- 1) เป็นผู้มีความรู้กว้างขวางสามารถพูดชี้แจงให้คู่ความเข้าใจสร้างศรัทธาได้
- 2) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ เจลียวฉลาด มีไหวพริบปฏิภาณ สามารถชี้แจงข้อที่ถูกซักถามได้
- 3) เป็นผู้รู้หลักจิตวิทยาสามารถอ่านจิตใจของผู้ถูกซักถามได้
- 4) เป็นผู้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ผู้ถูกสอบสวนเกิดความไว้วางใจ
- 5) เป็นผู้ที่รู้จักสังเกตอ่านกิริยาของผู้ที่ถูกสอบสวนมีความสงสัยอยากรู้อยากเห็นรู้สิ่งที่เป็นไปได้ สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ และมีความจำดี
- 6) เป็นผู้มีความคิดริเริ่ม มีแรงบันดาลใจมีความเพียรพยายามก่อนจะได้อะไรข้อเท็จจริง
- 7) เป็นผู้มีความกล้าหาญ สอบสวนจะต้องไม่ให้สัญญาณกับผู้ถูกสอบสวนในสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ ซึ่งอาจเกิดความสงสัยและขาดความไว้วางใจ

- 8) เป็นผู้มีความเข้าใจที่จะเชื่อมโยงเหตุการณ์การสอบสวนหาข้อเท็จจริง
- 9) เป็นผู้ที่มีความเสียสละและมีความอดทน
- 10) เป็นผู้ซื่อตรงเป็นธรรมไม่มีความลำเอียง หรืออคติต่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่อาจเกิดขึ้นจากความเกรงกลัวต่ออำนาจ เกิดจากอำนาจความ โกรธ เกิดขึ้นจากความพึงพอใจส่วนตัวต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือเพราะเกิดจากการหลงประเด็น
- 11) เป็นผู้มิโยนิโสมนสิการ คือมีการพิจารณาอย่างถูกวิธีที่จะเข้าถึงความจริง (อุบายมนสิการ) คิดถูกทางและเป็นแนวทางที่ต่อเนื่องตามลำดับ(ปถมนสิการ) ความคิดเป็นไปตามเหตุตามผลหรืออย่างมีเหตุมีผลสืบค้นตามแนวทางสัมพันธ์ตามเหตุตามปัจจัย(กรณมนสิการ) จนทำให้เกิดผล คือใช้ความคิดให้เกิดผลที่พึงประสงค์อย่างมีเป้าหมาย(อุปปาทกมนสิการ)

2.4 ขั้นตอนการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง

การสอบสวน คือการรวบรวมข้อเท็จจริง และวิธีการดำเนินการต่างๆ เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์เรื่องราวต่างๆ ว่ามีมูลความจริงมากน้อยเพียงใด มีเวลาเท่าไร มีผู้ที่ต้องมาให้ข้อมูลจำนวนเท่าใด ในคณะกรรมการใครทำหน้าที่อย่างไรบ้าง จะสอบสวนใครก่อนหลัง เพราะการสอบสวนเป็นกระบวนการแรกที่จะสร้างความเป็นธรรมให้กับทุกฝ่าย ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่จะได้มาจึงมีความสำคัญมากต่อกระบวนการ คณะผู้สอบสวนเองที่จะดำเนินการหาข้อเท็จจริงจากข้อมูลหลักฐานจากฝ่ายต่างๆที่มีการปกป้องตนเองและพวกพ้องมากมาย ดังนั้นจึงต้องอาศัยความรู้ความสามารถความชำนาญในการสอบสวน เพราะการสอบสวนถือว่าเป็น “ศิลปะ” ซึ่งเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ดำเนินการสอบสวน

2.4.1 การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ขั้นตอนนี้ดูเหมือนว่าจะไม่สำคัญมากในการแสวงหาข้อเท็จจริง แต่ขั้นตอนนี้ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนการวางแผนการดำเนินการสอบสวนว่าจะเริ่มต้นอย่างไร มีเป้าหมายอย่างไร คณะกรรมการมีใครบ้าง แต่ละคนมีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆอย่างไร มีเวลาว่างจากงานปกติตรงกันวันไหนบ้าง ซึ่งประธานคณะกรรมการและกรรมการและเลขาธิการต้องร่วมปรึกษารื้อกันแล้วประสานไปยังกรรมการเพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า พร้อมแจ้งคำสั่งและสรุปเรื่อง

ที่จะดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงเบื้องต้นพร้อมตารางแผนดำเนินการสอบสวนให้กับกรรมการทุกคนด้วยวิธีการดังนี้

1) คณะกรรมการสอบสวนอยู่ภายในหน่วยงานเดียวกันของผู้จัดส่งคำสั่ง ด้วยระบบส่งหนังสือภายในหน่วยงาน การส่งทางแฟกซ์ อีเมล หรือแจ้งทางโทรศัพท์ก่อนล่วงหน้า หรือใช้ทุกวิธี

2) คณะกรรมการสอบสวนอยู่ต่างหน่วยงาน หรือเป็นบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก อาจดำเนินการจัดส่งคำสั่ง ทางแฟกซ์ ทางจดหมายลงทะเบียน อีเมล และประสานข้อมูลทางโทรศัพท์ขั้นตอนนี้เป็นเพียงขั้นตอนที่จะทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการได้ส่งถึงตัวคณะกรรมการได้รวดเร็ว ไม่ชักช้าเพื่อให้คณะกรรมการได้เตรียมการดำเนินการสอบสวนได้รวดเร็วขึ้น

2.4.2 หน้าที่ของกรรมการสอบสวน

ผู้ที่ได้รับความไว้วางใจแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสวนเพื่อทำความจริงให้ปรากฏตามเวลาที่ผู้มีอำนาจสั่งการกำหนดไว้ เช่น 30 วันหรือ 90 วัน เป็นต้น แม้บางคนจะไม่เคยทำหน้าที่นี้มาก่อนแต่เมื่อได้รับมอบหมายก็ต้องดำเนินการตามหน้าที่ของตนดังนี้

- 1) แสวงหาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง
- 2) รับฟังพยานหลักฐาน คำชี้แจง หรือความเห็นของกลุ่ม หรือพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญที่กลุ่มกล่าวอ้าง เว้นแต่ผู้สอบสวนเห็นว่าเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่จำเป็นฟุ่มเฟือย หรือเพื่อประวิงเวลา
- 3) ข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากกลุ่มพยานบุคคล หรือพยานผู้เชี่ยวชาญ
- 4) ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 5) ออกไปตรวจสอบสถานที่

2.4.3 จรรยาบรรณของผู้สอบสวน

จรรยาบรรณของกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นสิ่งสำคัญของตัวกรรมการที่ได้รับความไว้วางใจเพื่อสอบสวนหาข้อเท็จจริงดังนั้นหากกรรมการมีความประพฤติตามจรรยาบรรณ แล้วและเป็นที่ยอมรับของผู้ถูกสอบสวนการสอบสวนก็จะราบรื่นสำเร็จได้โดยเร็ว

- 1) เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้ถูกสอบสวน
- 2) อำนวยความยุติธรรมแก่กลุ่มอย่างเสมอภาค โดยถูกต้องตามหลักกฎหมายและศีลธรรม
- 3) แสวงหาและรวบรวมหลักฐานตามหลักเกณฑ์ ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- 4) วิเคราะห์ข้อเท็จจริง ให้ได้เหตุผลอันน่าเชื่อถือว่าผู้ใดผู้หนึ่งใดกระทำความผิด

- 5) ให้ความสำคัญในการให้การคุ้มครองพยาน
- 6) รักษาความลับในการสอบสวน

2.4.4 การเตรียมการดำเนินการสอบสวนล่วงหน้า

การดำเนินการตามขั้นตอนนี้อาจเป็นการเตรียมการของกรรมการแต่ละคนหรือประธานจัดการประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาร่วมกันก็ได้

- 1) แจ้งวันที่รับทราบคำสั่งต่อคณะกรรมการ เพื่อใช้เป็นวันเริ่มต้นกำหนดระยะเวลาการสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่ง (ถ้ามี)
- 2) ศึกษาจุดมุ่งหมายของคำสั่ง
- 3) ศึกษาข้อกล่าวหาว่าเป็นเช่นไร
- 4) ศึกษาเรื่องราวพร้อมกับทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงว่าเป็นมาอย่างไร
- 5) ศึกษา คำสั่ง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- 6) ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเอง (ถ้ามี)
- 7) พิจารณาจะเรียกสอบสวน ใครก่อน ใครหลัง
- 8) พิจารณาตั้งประเด็นให้สอดคล้องกับรูปเรื่องในการซักถาม
- 9) จัดเตรียมแบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่อดำเนินการสอบสวน
- 9) ศึกษาคดีว่าเป็นมาอย่างไร
- 10) ตรวจสอบภูมิหลังของผู้ถูกสอบสวน
- 11) วิเคราะห์เพื่อกำหนดเวลา สถานที่ เพื่อที่จะให้ผู้ถูกสอบสวนหรือพยานจะไม่เกิดความวิตกกังวล เครียด โดยกำหนดเวลาสถานที่ที่เหมาะสมเพื่อเป็นการผ่อนคลายและให้เกิดการร่วมมือกันมากขึ้น

2.4.5 หลักทั่วไปของการสอบสวน

หลักการนี้เป็นเหมือนกติกากฎเกณฑ์ที่ปฏิบัติแล้วจะทำให้คณะกรรมการที่ดำเนินการสอบสวนเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายซึ่งหมายถึงการยอมรับว่า มีความยุติธรรมในเบื้องต้นของการดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริง

- 1) การสอบสวนต้องมีคณะกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด
- 2) ก่อนเริ่มการสอบสวนให้คณะกรรมการแจ้งให้ผู้ถูกสอบสวนหรือพยานทราบว่า การให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบสวนอาจเป็นความผิด
- 3) ในการสอบปากคำผู้ถูกสอบสวน หรือพยานห้ามมิให้กรรมการผู้ใดกระทำการล่วง ุ่เชิญให้สัญญา หรือกระทำการใด ๆ เพื่อจูงใจให้บุคคลนั้นให้ถ้อยคำอย่างใดอย่างหนึ่ง

4) ในการสอบสวนปากคำผู้ถูกสอบสวน หรือพยานให้คณะกรรมการสอบสวน เรียกผู้ที่จะต้องถูกสอบสวนปากคำเข้าไปในสถานที่สอบสวนคราวละ 1 คน

5) ห้ามมิให้ผู้อื่นอยู่ในสถานที่สอบสวน ยกเว้นทนายของผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลซึ่งคณะกรรมการสอบสวนอนุญาตให้อยู่ในสถานที่สอบสวนเพื่อประโยชน์แห่งการสอบสวน

6) การสอบสวนปากคำผู้ถูกสอบสวนและพยานให้มีการบันทึกถ้อยคำ เมื่อได้บันทึกถ้อยคำเสร็จแล้ว ให้อ่านให้ผู้ถูกสอบสวนฟัง หรือจะให้ผู้ถูกสอบสวนอ่านถ้อยคำที่ได้บันทึกไว้เองก็ได้ เมื่อผู้ถูกสอบสวนอ่านถ้อยคำ และเห็นว่าถูกต้องแล้ว ให้ผู้ถูกสอบสวนลงลายมือชื่อรับรองไว้ในบันทึกถ้อยคำ ถ้าบันทึกถ้อยคำมีหลายหน้า ให้กรรมการอย่างน้อย 1 คน กับผู้ถูกสอบสวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้า

7) การบันทึกถ้อยคำ ผู้ถูกสอบสวน ห้ามมิให้ चुดลหรือบันทึกทับข้อความเดิม หากจะแก้ไขข้อความ ที่ได้บันทึกไว้แล้วให้ใช้วิธีขีดฆ่าหรือตอกเติม และให้กรรมการอย่างน้อย 1 คน กับผู้ถูกสอบสวนหรือพยานลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

8) กรณีผู้ถูกสอบสวนได้ให้ถ้อยคำแล้ว แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุอันไว้ไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น และให้กรรมการสอบสวนทุกคนร่วมลงลายมือชื่อรับรองไว้ด้วย

9) กรณีคณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานมาให้ถ้อยคำตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดไว้แล้ว แต่พยานไม่มาหรือมาแต่ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือคณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานไม่มาภายในเวลาอันควร คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนพยานนั้นก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุอันไว้ไว้ในบันทึกการสอบสวนและให้คณะกรรมการทุกคนลงลายมือชื่อไว้ด้วย

10) กรณีคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพยานหลักฐานใดจะเป็นเหตุให้การสอบสวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือมิใช่หลักฐาน พยานในประเด็นสำคัญ จะงดการสอบสวนพยานหลักฐานนั้นก็ได้แต่ต้องบันทึกไว้

11) การสอบสวนหาพยานหลักฐานต่าง ๆ ต้องชัดเจน ครบประเด็น

12) การสอบสวนเพิ่มเติมต้องยืนยันถ้อยคำที่ให้ไว้เดิม

2.4.6 ศิลปะเบื้องต้นการสอบสวน

ศิลปะการสอบสวนหาข้อเท็จจริงจึงเป็นบทบาทหรือเป็น "ศิลปะ" หนึ่งที่คณะกรรมการต้องอาศัยไหวพริบ ปฏิภาณความละเอียดรอบคอบ การเป็นคนช่างสังเกต จี๋สังสัย หากเปรียบการเล่นหนังเล่นละครก็ตีบทแตก เพราะจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้ถูกสอบสวนอันจะนำไปสู่การได้ข้อเท็จจริงที่สมบูรณ์มากขึ้น

- 1) ผู้สอบสวนต้องพยายามผู้ถูกสอบสวนสังเกตรูปพรรณสัณฐาน การแต่งกาย จุดเด่น จุดด้อย รสนิยม บาดแผล ตำนานต่างๆ หรือก็คือมีข้อมูลรายละเอียดเบื้องต้นของผู้ถูกสอบสวนนั่นเอง
- 2) ผู้สอบสวนจะต้องไม่รับปากกับผู้สอบสวนในสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้และรู้จักที่จะสงวนความลับบางประการที่ผู้ถูกสอบสวนไม่ต้องการให้เปิดเผย
- 3) การนั่งสอบสวนไม่ควรให้ห่างเกินไป ควรอยู่ในระยะเอื้อมมือถึง บางครั้งอาจสัมผัสมือหรือไหล่เพื่อกระชับความสัมพันธ์
- 4) ควรใช้คำพูดคำถามที่ชัดเจน กระชับ ไม่ยาวเกินไป ขณะถามให้มองหน้าดูหน้าผู้ถูกสอบสวนรอจนได้คำตอบ จึงค่อยถามในประเด็นต่อไป
- 5) เปิดโอกาสให้ผู้ถูกสอบสวนพูดถึงรายละเอียด หรือแสดงท่าทาง อย่าขัดคอกกลางคัน ค่อยๆ ไล่ไปตามลำดับและป้อนคำถามไปเรื่อยๆ จนได้คำตอบที่พอใจ
- 6) มีความสามารถที่จะสังเกตกิริยาการของผู้ถูกสอบสวนและเข้าใจกิริยานั้นๆ ว่าหมายถึงอะไรได้อย่างถูกต้อง
- 7) มีไหวพริบในการเจรจาต่อรอง แลกเปลี่ยนหรือตอบแทน ระหว่างผู้สอบสวนกับผู้ถูกสอบสวน
- 8) เมื่อมีการสอบสวนต่อเนื่องและสำคัญอย่าเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสอบสวนผ่อนคลายหรือหยุดเวลา ควรรู้เวลาที่เหมาะสมในการหยุดพักการสอบสวน
- 9) เมื่อพบผู้ถูกสอบสวนออกอาการ เช่น หายใจเร็ว มือสั่น ตัวสั่น หน้าแดง กลืนน้ำลายบ่อยขึ้น ให้ใช้คำถามเชิงรุกมุ่งสู่เป้าหมายการสอบสวนทันที อย่าหยุดพักกลางคัน
- 10) คณะกรรมการที่ร่วมกันซักถามสอบสวน ควรกำหนดให้มีผู้ซักถามได้ไม่เกิน 2 คน และควรนัดแนะกันก่อน ไม่แย่งกันถามหรือขัดแย้งกันเอง ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกสอบสวนเกิดความลังเลไม่มั่นใจ กรณีนี้ผู้เป็นประธานอาจกำหนดให้กรรมการคนใดคนหนึ่งซักถามก่อนเมื่อหมดคำถามจึงอนุญาตให้กรรมการคนต่อไปซักถามในประเด็นที่ยังไม่ครอบคลุมต่อไป
- 11) ควรเตรียมอุปกรณ์จำเป็นเพื่อประกอบการสอบสวนด้วยก็ได้ (ถ้าจำเป็น) เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพ
- 12) การซักถามถึงรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ ควรใช้คำตอบที่ได้ง่าย เช่น “เหมือน หรือ คล้าย หรือ ใกล้เคียง” โดยเฉพาะลักษณะของบุคคลที่มีชื่อเสียงในแวดวงต่างๆ
- 13) หากการซักถามหรือการสอบสวนยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่าทำถ้อยหรือล้มเลิกหรือโกรธต่อผู้ถูกสอบสวน ควรปล่อยช่วงเวลาระยะหนึ่ง แล้วสวมบทบาทเป็นนักแสดงที่ดีตามสถานการณ์

14) ขณะสอบสวนควรใช้วิธีบันทึกข้อความสำคัญสั้นๆ (ช็อตโน้ต) เพื่อไม่ให้เสียจังหวะการสอบสวน หากบันทึกยาวผู้ถูกสอบสวนอาจคิดว่าคณะกรรมการไม่สนใจฟังได้

15) ขณะดำเนินสอบสวนอยู่นั้นไม่ควรให้บุคคลใดเดินเข้าออกเพราะจะทำให้เกิดการชะงักได้ เช่นการนำน้ำชากาแฟเข้าไปให้คณะกรรมการที่อยู่ระหว่างการสอบสวน หากมีการบริการน้ำดื่ม กาแฟ อาหารว่างควรดำเนินการให้คณะกรรมการก่อนการสอบสวนจะดีที่สุด

2.4.7 จิตวิทยาการสอบสวน

จิตวิทยาการสอบสวนเป็นการใช้จิตวิทยาขั้นพื้นฐานโดยมุ่งหมายให้บุคคลที่จะนำเรื่องต่างๆมาแสดงให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงฟังได้เกิดความรู้สึกสบายใจ เกิดความศรัทธาหรือความเชื่อถือที่มีต่อคณะกรรมการ ทำให้กรรมการได้รับข้อเท็จจริงมากที่สุดเท่าที่คณะกรรมการเห็นว่ามีเพียงพอต่อการที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปได้ ประกอบด้วย

1) ผู้สอบสวนที่จะซักถามต้องมีบุคลิกภาพที่ดีน่าเชื่อถือเยียบขาดแต่อ่อนโยนเห็นอกเห็นใจ และควรหลีกเลี่ยงที่จะแต่งกายด้วยเครื่องแบบมีจิตใจที่แน่วแน่นมั่นคงไม่วอกแวก

2) การให้สถานที่การสอบสวนควรเป็นห้องที่ไม่กว้างหรือแคบเกินไป อากาศเย็นสบาย(ห้องปรับอากาศ)

3) ภายในห้องต้องเงียบสงบไม่มีสิ่งที่ทำให้ผู้ถูกสอบสวนเสียสมาธิ วิตกกังวลหรือดึงดูดความสนใจ เช่น ภาพฝาผนัง อุปกรณ์ต่างๆอยู่ใกล้ผู้ถูกสอบสวน โทรศัพท์

4) แสงสว่างที่มากเพียงพอไม่มีมืดหรือแสงไฟจ้าพุ่งเข้าหน้าผู้ถูกสอบสวนเพื่อไม่ให้เป็นการอุปสรรคต่อการตอบ

5) การใช้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาที่ผู้ถูกสอบสวนนับถือหรือวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ถูกสอบสวนยอมรับหรือปฏิเสธ เช่น การสาบาน หลักศีลธรรมทางศาสนา ฯลฯ

6) การจัดโต๊ะ หรือจัดที่นั่งให้กับผู้ถูกสอบสวนหรือพยาน โดยที่ผู้ที่ถูกกล่าวหาควรจัดให้มีที่นั่งตรงหน้าผู้สอบสวน เพื่อง่ายต่อการสังเกต กิริยา อาการ อารมณ์ พฤติกรรม ของผู้ถูกสอบสวน และเก้าอี้ที่นั่งก็ไม่ควรมีพนักแขนเก้าอี้ตรงไม่เป็นแบบพิงหลังหรือเอนไปด้านหลังได้

ลักษณะการจัดที่นั่งสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา

ส่วนการจัดเก้าอี้ของผู้เสียหายหรือพยาน ให้มีการทำแบบมุมฉากเพื่อให้ดูเป็นกันเอง ลักษณะช่วยเหลือเกื้อกูล กันทำให้ผ่อนคลายความกดดัน

ลักษณะการจัดที่นั่งสอบสวนผู้เสียหายหรือพยาน

7) การสังเกตบุคลิกภาพของผู้ถูกสอบสวนว่าบุคลิกอย่างนี้เป็นคนประเภทไหน คนไม่ดี เลว อันธพาล จะได้มีความรู้สึกว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นสิ่งผิด ไม่ไว้ใจใคร ผู้สอบสวนต้องพยายามสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับคนพวกนี้ พวกนี้จะมีกลไกปกป้องตนเองมีเพื่อนพวกพ้องมาก

8) การเป็นนักฟังที่ดีคือตั้งใจฟังจ้องหน้าผู้พูดที่ขณะพูดตอบคำถามของผู้สอบสวน ด้วยการฟังและสังเกตด้วยตาผู้พูดมีอากัปกิริยาอย่างไร ดูท่าทาง การขบถกรม ลูกกระเดือก เพื่อเชื่อมโยงกับอารมณ์ และใช้หูเพื่อฟังสำเนียงว่าเป็นคนมีพื้นเพจากถิ่นใด ภาษาพูดของเขาเป็นอย่างไรมีการสคุดอะไรกับสิ่งใด เพื่อเชื่อมโยงว่าผู้ถูกสอบสวนที่พูดมีความคิดอย่างไรอย่างเอาใจใส่

9) แสดงอาการให้เกียรติผู้ถูกสอบสวนเสมอต้องงดเว้นการแสดงอาการรังเกียจ

2.4.8 การสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา

- 1) ลักษณะห้องมีประตูเข้าออกทางเดียวองค์ประกอบอื่นดังที่กล่าวมาแล้ว
- 2) ควรให้มีผู้ซักถามได้ไม่เกิน 2 คน เพื่อจะได้ไม่ขัดจังหวะกันเองระหว่างทำการซักปากคำ
- 3) ควรนั่งอยู่กับที่ไม่ลุกขึ้นเดินไปเดินมาเพื่อแสดงให้เห็นว่าต้องการความจริงที่มากกว่าคำรับสารภาพ
- 4) กรณีผู้ถูกสอบสวนเป็นเพศหญิงควรให้ผู้สอบสวนที่เป็นหญิงซักถาม ถ้าไม่มีก็ควรเลือกผู้ชายที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
- 5) เริ่มแรกของการสอบสวนควรเริ่มจากคำถามเบาๆ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดก่อน เช่นการให้ผู้ถูกสอบสวนแนะนำตนเองโดยที่ยังไม่เจาะจงเรื่องคดีความที่ต้องให้คิด
- 6) คำถามควรเป็นคำถามแบบเปิดคือ เป็นการให้ผู้ถูกสอบสวนเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟังตั้งแต่ต้นจนจบ(ควรงดเว้นคำถามแบบปิดในลักษณะ ใช่หรือไม่ใช่) ซึ่งผู้สอบสวนจะได้ทั้งเรื่องราวและความรู้สึกจากผู้ถูกสอบสวน
- 7) ให้ใช้คำถามปิด “ใช่” “ไม่ใช่” “ทำไม” “อย่างไร” “อะไร” “เพราะอะไร” ฯลฯ เมื่อผู้สอบสวนได้รับรู้เรื่องเท็จจริงจากผู้ถูกสอบสวนแล้ว
- 8) ให้ใช้วิธีการทวนความเพื่อเป็นสื่อระหว่างผู้สอบสวนกับผู้ถูกสอบสวนเข้าใจในสิ่งที่ผู้ถูกสอบสวนตอบข้อซักถามนั้นเข้าใจตรงกันหรือไม่ และยังเป็นสิ่งที่ผู้ถูกสอบสวนเข้าใจได้ว่าผู้สอบสวนได้มีความตั้งใจฟังคำตอบจากเขาและผู้สอบสวนยังสามารถนำไปสู่การขยายความการสอบสวนเพิ่มเติม
- 9) ผู้สอบสวนต้องพยายามสังเกตดูความรู้สึกของผู้ถูกสอบสวนในขณะที่สอบสวน เพราะผู้สอบสวนจะได้ทราบ ความรู้สึก กลัว หวาดระแวง โกรธ กังวล ตื่นเต้น ไม่พอใจของผู้ถูกสอบสวน แล้วนำไปหาวิธีแก้ไขจะได้ลดอุปสรรคการสอบสวนแล้วซักถาม เพื่อสะท้อนความรู้สึกของเขา ในการเป็นตัวช่วยในการสอบสวน
- 10) ควรพิจารณานำศิลปะการสอบสวนและจิตวิทยาการสอบสวนมาปรับใช้อย่างถูกต้องตามสถานการณ์ด้วย

แนวทางการสังเกต

การสังเกตพฤติกรรม	ลักษณะเท็จ	ลักษณะจริง
พฤติกรรมกรพุด	<ul style="list-style-type: none"> - คลุมเครือ - รีรอ ทวนคำถาม - สุภาพเป็นพิเศษ - พุดรับรอง - เปลี่ยนเรื่องไปมา - ใช้คำพุดจูงใจ สาบาน - ปฏิเสธ เฉพาะบางส่วน 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรงไปตรงมา - เป็นธรรมชาติไม่ลังเล - จริงใจ - ไม่พุดรับรอง - คงเส้นคงวา - ใช้คำทั่วไป - ปฏิเสธตามธรรมดา
พฤติกรรมแสดงออกทางกาย	<ul style="list-style-type: none"> - หลังโก่งเกร็งไม่เป็นธรรมชาติ - ไม่กล้าเผชิญหน้าตรงๆ - พยายามเข้าหาสิ่งกีดขวางหรือสนใจสิ่งอื่น - บุคลิกภาพผิดธรรมชาติ - ถ้าตัวขยับถอยออก - ขยับเก้าอี้ออกห่าง 	<ul style="list-style-type: none"> - ตัวตรง ตื่นเต้นแต่ผ่อนคลาย - เผชิญหน้าตรงๆ - โน้มตัวมาข้างหน้า แสดงความสนใจ - บุคลิกเป็นไปตามธรรมชาติ - ปกติ - ปกติ
พฤติกรรมการแสดงออกทางสายตา	<ul style="list-style-type: none"> - หลบสายตา, มองแบบเยิ่นชา, มองแบบเบื้อหน้ายเหม่อลอย ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจ, ใส่ใจ - มีลักษณะเปิดกว้าง

10) ใช้วิธีการให้กำลังใจด้วยการแสดงออกจากท่าทีของผู้สอบสวนเช่น การพยักหน้า ให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้ถูกซักถามตั้งใจเล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังมีวิธีการปลอมโยนหรือพุดถึงจุดดีจุดเด่นของผู้ถูกสอบสวน เช่น เป็นคนตั้งใจเรียน เรียนเก่ง สติปัญญาดี เป็นคนมีความกตัญญู รักพ่อรักแม่

11) ใช้วิธีโน้มน้าวใจให้ผู้ถูกสอบสวนรับทางเลือกที่จะสารภาพหรือปฏิเสธ เช่น รับสารภาพจะได้อย่างไร ถ้าปฏิเสธจะมีผลเสียอย่างไร

12) ถ้าผู้ถูกสอบสวนเงียบไม่พูด ผู้สอบสวนควรเงียบไปสักพักก่อนจากนั้นค่อยพิจารณาถึงคำถามเพื่อให้เขาเล่าว่าเวลาที่เงียบคิดอะไรบ้าง เพื่อรับทราบข้อวิตกกังวล

13) ผู้สอบสวนเมื่อทราบผู้ถูกสอบสวนกระทำผิดจริงต้องเริ่มกลวิธีหรือชี้ถึงกรณีให้ผู้กระทำผิดได้ทำเพื่อนำไปสู่การรับสารภาพ เช่น ชี้หลักฐานบางสิ่งให้ผู้ถูกสอบสวนเห็นว่าป็นสิ่งที่ผิด เช่น มีเพื่อนทำผิดผู้ถูกสอบสวนเพียงแต่ทำตามเพื่อน หรือไม่ได้ข่มขืนแต่ฝ่ายหญิงได้ยินยอม หรือไม่ยอมรับว่าตนเป็นคนลักทรัพย์แต่ยินดีชดเชยเงินให้ เป็นต้น ฯลฯ

14) ผู้สอบสวนต้องระวังคำถามที่เป็นแนวทางลบ(Negative) และควรใช้คำถามที่เหมาะสมกว่าแทน

คำถามที่ไม่ควรพูด	ใช้คำถามที่เหมาะสม
ฆ่าคนตาย	คุณยิง หรือแทง
ขโมย	ถือเอาไป,หยิบเอาไป
รับรับสารภาพ	ช่วยเล่าความจริง
กำลังพูดโกหก	ยังให้ความจริงไม่หมด
โทษเบา	ปลอบใจ
โทษหนัก	เว้นการพูดถึง

15) ผู้สอบสวนไม่ควรพูดขัดจังหวะหรือถามคำถามอื่น ขณะที่ผู้ถูกสอบสวนยังเล่าเรื่องไม่จบ และคำถามควรต่อเนื่องผูกเป็นเรื่องราวตามลำดับ แล้วคอยกำหนดประเด็นต่างๆ ชักถามขยายความอย่างต่อเนื่อง(และห้ามใช้คำถามนำ) แล้วจึงค่อยเริ่มต้นจับบันทึกคำให้การ

2.4.9 การสอบสวนผู้เสียหายหรือพยาน

1) การสอบสวนซักถามเป็นลักษณะเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้เสียหายเกิดความสบายใจ ให้เห็นว่าคณะกรรมการมีความจริงใจป้องกันความหวาดระแวงช่วยเหลือกัน หรือเกิดภัยอันตราย

2) ควรตั้งคำถามให้รวดเร็วเพื่อป้องกันการบิดเบือนข้อเท็จจริง

3) ควรตั้งคำถามที่ละเอียดชัดเจนและอย่าถามนำ

4) หากผู้เสียหายหรือพยานเล่าเรื่องเกินเลยไป ต้องพยายามตะล่อมให้กลับเข้าประเด็น

5) ต้องมีไหวพริบในการดำเนินการซักพยานบางคนที่ตอบได้เพียงไม่รู้ไม่เห็น เฉยเฉย ช่างพูด กล่าวเท็จ หรือตื่นเต้น ขลาดกลัว

- 6) ควรป้องกันพยานมิให้ปรึกษาหารือกันระหว่างการสอบสวน
- 7) ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับพยานด้วยว่า เป็นพยานประเภทไหน เป็นประจักษ์พยาน หรือพยานบอกเล่า หรือพยานแวดล้อม

2.4.10 การจดบันทึกถ้อยคำการถูกสอบสวน

1. ต้องให้ผู้ถูกสอบสวนเล่าทุกสิ่งทุกอย่างที่รู้เห็นมาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงนั้นด้วย วาจา ตั้งแต่ต้นจนจบและซักถามจนเข้าใจเรื่องราวจากการให้ถ้อยคำ จนกระทั่งที่สุดจึงเริ่มการบันทึก
2. การจดบันทึกต้องจดให้ตรงกับที่ให้ถ้อยคำและตรงประเด็น
3. ผู้ซักถามจะถามอย่างไร ผู้บันทึกต้องรู้ว่าข้อกล่าวหา มีประเด็นอย่างไร
4. ผู้บันทึกต้องพิจารณาถึงผู้ถูกสอบสวนที่ให้ถ้อยคำว่าเป็นใครบ้าง เช่น เป็นพยาน เป็นผู้ถูกกล่าวหา หรือเป็นผู้กล่าวหา เป็นต้น
5. ต้องบันทึกผู้รู้เห็นเหตุการณ์ทุกคน แม้จะมีข้อเท็จจริงเหมือนกัน
6. คำว่า “ไม่รู้” “ไม่เห็น” จะต้องบันทึกไว้อย่าปล่อยทิ้ง
7. พยานแวดล้อมในกรณีไม่มีประจักษ์พยานเป็นเรื่องสำคัญ
8. การสอบถามปากคำและการให้ถ้อยคำต้องสอดคล้องกันในตัว คือ ใครทำอะไร กับใครที่ไหน เมื่อไร ทำทำไม ทำอย่างไร ผลเป็นอย่างไร
9. ผู้ถูกสอบสวนให้ถ้อยคำพาดพิงถึงใคร ต้องสอบปากคำผู้ที่ถูกพาดพิงถึงด้วย
10. เมื่อบันทึกถ้อยคำผู้ถูกสอบสวนเรียบร้อยแล้ว ต้องให้ผู้ถูกสอบสวนอ่านถ้อยคำที่บันทึกไว้ หรืออ่านให้ผู้ถูกสอบสวนฟังอีกครั้งหนึ่ง แล้วบันทึกว่า “อ่านแล้ว” หรือ “อ่านให้ฟังแล้ว” รับรองว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน
11. การสอบสวนเพิ่มเติมทุกครั้งต้องอ่านข้อความถ้อยคำที่บันทึกไว้เดิมให้ผู้ถูกสอบสวนฟังก่อนทุกครั้ง

2.5 ตัวอย่างการตั้งคำถามสอบสวน

4.1 ตัวอย่างคำถาม (กรณีลักทรัพย์)

ก. การถามผู้เสียหาย

- 1) ผู้เสียหายได้เห็นทรัพย์สิน(ที่หาย) ครั้งสุดท้าย เมื่อวัน เวลา สถานที่(บ้านเลขที่ ห้องที่) แขวง/ตำบล อำเภอ จังหวัด
- 2) พบว่าทรัพย์สินหายด้วยตนเองหรือบุคคลอื่นพบเห็นก่อน
- 3) ทรัพย์สินที่หายมีอะไรบ้าง รู้ตำหนิลักษณะเป็นอย่างไร มีหมายเลขอะไร ชื่อมาจากที่ไหน(มีใบซื้อขาย) มีคำหนังสืออะไร
- 4) ราคาเท่าไร ชื่อมานานแค่ไหน หรือถ้าหลายชิ้นแต่ละชิ้นมีราคาเท่าไร
- 5) ผู้เสียหายสงสัยใคร เพราะเหตุใด หรือถ้าพบเห็นคนร้ายมีบุคลิกอย่างไร อายุประมาณเท่าไร แต่งกายอย่างไร รูปพรรณเป็นอย่างไร
- 6) ผู้เสียหายเคยโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหาหรือโกรธเคืองกับใครมาก่อนบ้าง
- 7) คนร้ายเข้ามาทางไหน ออกทางไปทางไหน มีร่องรอยของคนร้ายที่ไหนบ้าง
- 8) ไปแจ้งความเมื่อใด วันเวลาใด
- 9) ให้สอบสวนว่ามีใครอยู่ในบ้าน ที่พัก ที่ทำงาน และใครเป็นคนที่อยู่สุดท้าย เพื่อหาแนวทางสอบสวนอื่นๆ

ข. การถามผู้ถูกกล่าวหา กรณีรับสารภาพ

- 1) ลักทรัพย์สินไปเมื่อใด ที่ใด วันเวลาใด
- 2) ลักทรัพย์สินมีสิ่งใดบ้าง นำไปอย่างไร โดยยานพาหนะใด ของใคร นำทรัพย์สินไปที่ใดกับใคร หรือขายไปราคาเท่าไร ขายให้ใคร ที่ใด
- 3) ใครร่วมลักทรัพย์สิน ชื่อ อายุ รูปพรรณ ที่อยู่ จะพบตัวได้อย่างไร
- 4) ผู้ถูกกล่าวหาเคยกระทำผิดมาก่อนหรือไม่ เรื่องอะไร เมื่อใด
- 5) ให้ผู้ถูกกล่าวหาพาไปสถานที่เกิดเหตุประกอบการรับสารภาพและให้ลงชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ค. การถามผู้ถูกกล่าวหา กรณีให้การปฏิเสธ

- 1) ถามวันเวลาที่เกิดเหตุผู้ถูกกล่าวหาอยู่ที่ใด ออกจากสถานที่ดังกล่าวเมื่อใด
- 2) ในวันเกิดเหตุผู้ถูกกล่าวหาทำยังที่เกิดเหตุหรือไม่ เมื่อใด มาทำอะไร หากไม่ได้มา ก่อนเกิดเหตุเคยมาหรือไม่เมื่อใด
- 3) ผู้ถูกกล่าวหาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นหรือไม่ และได้หลักฐานอะไรบ้าง
- 4) ผู้ถูกกล่าวหาเคยทำผิดอะไรบ้างหรือไม่ อย่างไร เคยถูกลงโทษอะไรบ้าง

5) ผู้ถูกกล่าวหาสามารถทำอะไรจากงานอะไร ที่ได้ กับใคร หรือ ไม่มีรายได้

ง. การถามพยาน

1) ขณะเกิดเหตุเป็นวันเวลาใด พยานอยู่ที่ใด ตรงไหน ห่างจากที่เกิดเหตุเท่าใด(หากเห็นประจักษ์พยานให้ลงนามรับรองในแผนที่โดยสังเขปด้วย)

2) พยานเห็นเหตุการณ์อย่างไร คนร้ายกี่คน เป็นใครบ้าง หรือมีรูปร่างอย่างไร แต่งกายอย่างไร อายุเท่าใด มีดำหนิ รูปพรรณอย่างไร

3) พยานเห็นคนใด ทำอะไรบ้าง(โดยละเอียด)

4) คนร้ายมาทางไหน ออกทางไหน เอาสิ่งใดไปบ้าง เอาไปคนเดียว หรือแบกหามไป เป็นของใคร อยู่ที่ใด

5) ร่องรอยต่างๆที่พยานพบเห็นหรือคิดปกติไป

6) หากเหตุเกิดเวลากลางคืนพยานจำคนร้ายจากแสงสว่างอะไร อยู่ตรงไหน ก็วัดด้ระยะห่างจากคนร้ายเท่าไร พยานรู้จักกันมาก่อนหรือไม่ เมื่อใด เคยพบที่ใดบ้าง มีสาเหตุโกรธเคืองกับผู้ถูกกล่าวหาบ้างหรือไม่

7) พยานเคยพบเห็นทรัพย์สินที่หายไปหรือไม่ หากเคยเห็นครั้งสุดท้ายเมื่อใด ที่ไหน ทรัพย์สินหายไปเมื่อใด ใครบอก

8) หากเหตุเกิดในสถานที่บ้าน ที่ทำงาน สำนักงานใครเป็นคนอยู่หรือใครออกไป ใครมีกุญแจมีที่คอกมีที่คน แต่ละคนทำอะไรบ้าง

9) ใครเป็นคนปิดประตูหน้าต่างบ้าน สำนักงานคนสุดท้าย และใครเป็นคนเปิดเข้าไปพบทรัพย์สินหาย หรือมีสิ่งใดผิดปกติ

10) หากเป็นทรัพย์สินประเภทรถให้สอบถามว่า มาจอดตรงไหน ตรงกับสถานที่อะไร เลขที่อะไร เมื่อใด หมายเลขสิรตอะไร มีรถจอดอยู่ใกล้เคียง หมายเลขอะไร มีบุคคลอยู่แถวนั้นหรือไม่ จำหน้าได้หรือไม่ อายุเท่าไร แต่งกายอย่างไร

2.6 การรายงานการสอบสวน

การรายงานผลการสอบสวนต่อผู้มีอำนาจสั่งการ เป็นขั้นตอนลำดับที่ผู้มีอำนาจสั่งการ ใช้ประกอบดุลพินิจที่จะตัดสินใจในดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป หากการสอบสวนผิดพลาดการ รายงานผลก็ผิดพลาดไปด้วยทำให้ขั้นตอนลำดับต่อไปเกิดความผิดพลาดทั้งหมด ดังนั้นขั้นตอน ส่วนนี้ควรชี้แจงรายละเอียดต่างๆพอสมควรกะทัดรัดเข้าใจง่ายตั้งแต่เริ่มต้นของเรื่องของเหตุการณ์ จนไปจบกระบวนการพร้อมเสนอความเห็นของคณะกรรมการหรือความเห็นแย้งของ คณะกรรมการที่ไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผล ซึ่งมีโครงสร้างการรายงานผล 3 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนคำนำ (Introduction)
- 2) ส่วนเนื้อเรื่อง (Discussion)
- 3) ส่วนสรุป (Conclusion)

1) ส่วนคำนำ (Introduction)

เป็นส่วนที่กล่าวถึงเหตุที่มีการสอบสวนที่มาของมูลเหตุ จนนำไปสู่การแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินการ หรือเป็นการกล่าวถึงที่ไปที่มาของคณะกรรมการชุดนี้ จากสาเหตุอะไร ให้ทำอะไร ใช้เวลาเท่าไร ตามคำสั่งของหน่วยงานอะไร เลขที่คำสั่งอะไร ลงวันที่เท่าไร

2) ส่วนเนื้อเรื่อง (Discussion)

เป็นการสรุปเนื้อเรื่องทั้งหมดที่ได้จากการสอบสวนที่เชื่อมโยงกันของเรื่องนั้นๆ ทั้ง ที่ผู้เสียหาย ผู้ถูกกล่าวหา พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกันอย่างไรตั้งแต่จุดเริ่มต้นของเรื่องจนถึง จุดสิ้นสุดแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของเรื่อง ซึ่งการจัดการเชื่อมโยงของเนื้อหานั้นมี วิธีดำเนินการ 4 วิธีดังนี้

- ก. วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย เวลา
- ข. วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย พื้นที่
- ค. วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย เหตุผล
- ง. วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย การตั้งประเด็นปัญหาและการแก้ไข

ก)วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย เวลา

วิธีนี้เป็นการเรียกลำดับและสรุปเนื้อหาตามเวลาที่เกิดขึ้นของเหตุการณ์ก่อนหลัง กล่าวคือ สรุปเนื้อเรื่องตัวเกิดเหตุการณ์เรื่อยไปว่า ใครทำอะไร อย่างไร ในวันเวลานั้นๆ ไปจนถึง สิ้นสุดของเวลาที่เป็นอันดับสุดท้าย

ข)วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย พื้นที่

วิธีนี้ก็คล้ายคลึงกับวิธีการสรุปเนื้อหาโดยอาศัยเวลา จะแตกต่างกันตรงที่วิธีนี้เปลี่ยนจากเวลาเป็นสถานที่แทน โดยเริ่มต้นจากวันที่เกิดก่อนและหลังตามลำดับ

ค)วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย เหตุผล

วิธีการนี้จะกล่าวถึงเนื้อเรื่องที่เป็นสาเหตุของเรื่องเสียก่อน จากนั้นจึงกล่าวถึงผลจากเหตุของเรื่องนั้นตามมา วิธีการนี้ผู้อ่านรายงานจะเข้าใจทันทีว่าการสอบสวนไม่หลงประเด็นผู้สอบสวนเองก็ทำการสอบสวนได้ดี

ง)วิธีการสรุปเนื้อหา โดยอาศัย การตั้งประเด็นปัญหาและการแก้ไข

วิธีการนี้เป็นการสอบสวนที่ผู้สอบสวนได้ตั้งประเด็นไว้ก่อนว่าข้อเท็จจริงการวิเคราะห์มีกี่ประเด็นมากน้อยเพียงใด มีกฎระเบียบกำหนดไว้อย่างไร ซึ่งเนื้อหาที่จะระบุไว้ว่า ใคร (Who) ทำอะไร(What) ที่ไหน(Where) เมื่อไร(When) และอย่างไร(How) เป็นเรื่องเป็นราวตามลำดับแบบการเรียงความ

3) ส่วนของสรุป (Conclusion)

เป็นการเขียนสรุปความเห็นของคณะกรรมการที่เกี่ยวกับผลการสอบสวนว่า ใครผิด ใครถูกอย่างไร มีกฎหมาย ข้อบังคับข้อไหน กำหนดไว้อย่างไร มีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นจุดสำคัญของการสอบสวน เมื่อผู้กำกับบัญชาอ่านแล้ว จะได้เข้าใจและทราบขั้นตอนการดำเนินการต่อไป และพิจารณาสั่งการในเรื่องนั้นต่อไป

สรุปได้ว่าการสอบสวนเป็นกระบวนการที่ต้องแสวงหาสิ่งที่ถูกหรือผิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยที่ผู้สอบสวนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง ความจริงหรือความเท็จที่จะได้มานั้นมาจากผู้กระทำผิดต่างก็คิดว่าตนเองไม่ผิด พยายามหลักฐานต่างๆซึ่งต่างฝ่ายก็พยายามสร้างขึ้นมาเพื่อปกป้องตนเอง เพราะผู้ที่ถูกสอบสวนก็จะมีวิธีการปกป้องตนเองจากคณะกรรมการสอบสวนเช่นกัน ดังนั้นผู้ที่เป็นคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นบุคคลที่มีความเสียสละ อดทน มีไหวพริบ มีโชค ที่จะทำให้ผู้อื่นมีความเชื่อถือว่าไว้วางใจจนนำไปสู่การบอกเล่าความจริง ถึงแม้ความจริงจะปรากฏ จะเป็นเรื่องที่ย่างดา แต่โดยวิสัยของกรรมการสอบสวนแล้วจะยังไม่เชื่ออะไรจนกว่าจะได้ดำเนินการสอบสวนจนจบตามขั้นตอน แล้วนำมาวิเคราะห์แล้วเท่านั้น

2.7 คำจำกัดความในคู่มือนี้

ในการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวน มักจะพบคำที่ใช้เรียกแทนบุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสอบสวนในลักษณะต่าง ๆ ในที่นี้จะนำคำและความหมายของคำที่ใช้เรียกแทนบุคคลที่ปรากฏในสำนวนคดี ตามคำและความหมายของคำที่ปรากฏใน มาตรา 2 และ มาตรา 226-243 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และคำจำกัดความ ในข้อ 4 แห่งข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ตลอดถึงการให้ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน แสดงไว้ดังนี้

“ผู้ต้องหา”หรือ“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายถึง บุคคลที่ถูกหาว่าได้กระทำความผิด

“จำเลย” หมายถึง บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้

“โจทก์” หมายถึง พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็น โจทก์ร่วมกัน

“คู่ความ” หมายถึง โจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง

“พนักงานสอบสวน” หมายถึง เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและทำหน้าที่ การสอบสวน

“คำร้องทุกข์” หมายถึง การที่ผู้เสียหาย ได้กล่าวต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดเสียหาย และการกล่าวเช่นนั้น ได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดมารับโทษ

“คำกล่าวโทษ” หมายความว่า การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวต่อเจ้าหน้าที่ว่ามีบุคคล รู้ตัวหรือไม่ ได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

“การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อทราบรายละเอียดแห่งความคิด

“พยานบุคคล” หมายถึง บุคคลที่มาให้การด้วยวาจา เพื่อที่จะเปิดเผยถึงการรับรู้ของตนเกี่ยวกับข้อเท็จจริง โดยการให้ถ้อยคำซึ่งการรับรู้ นั้น หมายถึงการรับรู้จากการได้เห็น ได้ฟัง

ได้กลิ่น ได้รส และได้รู้สึก (พยานบุคคลที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานนั้นด้วยถ้อยคำของบุคคลนั้น ๆ มิใช่รูปร่างหน้าตากริยาท่าทาง)

“พยานเอกสาร” หมายถึง ข้อความใด ๆ ที่ศาลอาจรู้ได้จากลายลักษณ์อักษรหรือเครื่องหมายใด ๆ เป็นสื่อความหมายอันปรากฏอยู่บนกระดาษหรือวัตถุอื่นใด ซึ่งคู่ความเสนอต่อศาล เพื่อใช้ความหมายของข้อความหรือเครื่องหมายนั้น ๆ พิสูจน์ข้อเท็จจริง

“พยานวัตถุ” หมายถึง วัตถุสิ่งของที่คู่ความอ้างเป็นพยาน ได้แก่ สิ่งที่มีรูปร่างใด ๆ ซึ่งรวมตลอดถึงคนที่มีชีวิตและศพ นอกจากนี้พยานวัตถุ ยังหมายรวมถึงสิ่งที่เกิดขึ้นที่ปรากฏให้รับรู้ได้ด้วย

“พยานผู้เชี่ยวชาญ” เป็นพยานบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ เป็นพยานความเห็น (Opinion) โดยปกติแล้วในการพิจารณาคดีศาลจะไม่ยอมรับฟังพยานความเห็น

“พยานหลักฐาน” คือ สิ่งที่ใช้สำหรับพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่คู่ความ แต่ละฝ่ายกล่าวอ้างหรือนำมาสู่คดี

“สิ่งของ” หมายความว่า สัมหาริมทรัพย์ใด ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ รวมทั้งจดหมายโทรเลขและเอกสารอย่างอื่น ๆ

“ถ้อยคำสำนวน” หมายถึง หนังสือใดที่ศาลจัดเป็นหลักฐานแห่งรายละเอียดทั้งหมายในการดำเนินคดี แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. พยานโดยตรงหรือประจักษ์พยาน คือพยานที่รับรู้ ได้เห็นเหตุการณ์ แห่งคดีโดยตรง โดยไม่ต้องไปค้นหาเหตุผลข้อสันนิษฐานอย่างใดต่อไปอีก

2. พยานประพจน์เหตุแวดล้อม คือ พยานที่แสดงให้เห็นปรากฏข้อเท็จจริงบางอย่างอันมิใช่ข้อเท็จจริงที่เป็นประเด็นแห่งคดีโดยตรง แต่เมื่อรวมข้อเท็จจริงทุกข้อเข้าด้วยกันแล้วทำให้เห็นข้อเท็จจริงในประเด็นแห่งคดีนั้นได้

3. พยานบอกเล่า เป็นพยานซึ่งรับคำบอกเล่าถ่ายทอดอีกต่อหนึ่ง โดยที่ตนมิได้เห็นมาเอง หากแต่ได้ยิน ได้ฟังผู้อื่นเล่าถึงข้อเท็จจริงนั้น ๆ ต่อ ๆ กันมาซึ่งจะถือเป็นพยานบอกเล่าก็ต่อเมื่อเป็นพยานที่นำมาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงนั้น ๆ

“บันทึก” หมายความว่า หนังสือใดที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจได้จดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวนความผิดอาญารวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษด้วย

“ควบคุม” หมายความว่า การคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน

“ขัง” หมายถึง การกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาล

“มหาวิทยาลัย” หมายถึง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณะ” หมายถึง คณะ วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่มีชื่อเสียงอย่างอื่น มีฐานะเทียบเท่าคณะที่มีการจัดการเรียนสอนและให้หมายความถึงหน่วยงานระดับคณะที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นโดยสภามหาวิทยาลัย

“อธิการบดี” หมายถึง อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณบดี” หมายถึง คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า

“อาจารย์” หมายถึง ผู้สอน หรือผู้บรรยายประจำในรายรายวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย รวมถึงอาจารย์พิเศษและอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมด้วย

“เจ้าหน้าที่” หมายถึง ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“นักศึกษา” หมายถึง นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการวินัยนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการด้านวินัยนักศึกษาตามข้อบังคับว่าด้วยวินัยนักศึกษา

“ข้อบังคับ” หมายถึง ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547

“วินัย” หมายถึง วินัยนักศึกษา

“ตักเตือน” หมายถึง สั่งสอนให้รู้สำนึกตัว

“ชดเชยค่าเสียหาย” หมายถึง การจ่ายค่าทดแทนสิ่งที่ใช้ไปหรือทำให้เสียไปโดยใช่เป็นสิ่งของชนิด ขนาด หรือคุณภาพเดียวกัน หรือใช้เงินตามประเมินราคาปัจจุบันก็ได้

“ภาคทัณฑ์” หมายถึง การดำเนินโทษหรือคาดโทษหรือลงโทษเพียงการว่ากล่าว

“ทัณฑ์บน” หมายถึง ถ้อยคำหรือหนังสือสัญญาว่าจะไม่ประพฤติละเมิดตามเงื่อนไขที่ได้ให้ไว้

“พักการศึกษา” หมายถึง ให้หยุดการเรียนในมหาวิทยาลัยชั่วคราวตามระยะเวลาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

“ให้ออก” หมายถึง การสั่งให้พ้นจากการเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

“ไล่ออก” หมายถึง การตัดชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

บทที่ 3

การดำเนินการทางวินัยนักศึกษา

3.1 ความหมายและความเป็นมาของวินัยนักศึกษา

หากมีคำถามว่า นักศึกษา เหตุใดจึงต้องมีวินัยของนักศึกษาด้วย ลำพังกฎหมายบ้านเมืองก็มากพออยู่แล้ว หรือว่าว่านักศึกษามีความเป็นอยู่คล้ายกับชาวชนบททางศาสนาหรืออย่างไร ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจกับคำว่าวินัยนักศึกษาคืออะไรและมีความเป็นมาอย่างไรเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกัน ระหว่างนักศึกษา กับระเบียบข้อบังคับหรือระเบียบวินัยที่เกิดขึ้นในสถาบันการศึกษาชัดเจนมากขึ้น

คำว่า“วินัย” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 (2546 : 1077) ได้ให้ความหมายของคำว่า วินัยไว้ว่า “หมายถึงระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ เช่นวินัยทหาร ทหารต้องยึดมั่นในวินัย สิกขาบทของพระสงฆ์”

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (2533 : คำนำ) ทรงกล่าวว่า “พวกภิกษุเราเป็นหมู่ที่ตั้งโดยหลักฐาน มีกฎหมายและขนบธรรมเนียมเป็นเครื่องปกครองเหมือนหมู่อื่นตั้งหลักฐานอื่นๆ กฎหมายและขนบธรรมเนียมของพวกภิกษุเหล่านี้ เรียกว่า พระวินัย”

พระธรรมปิฎก (2538 : 13-14) กล่าวว่า “วินัยเป็นบัญญัติของมนุษย์จัดตั้งตามสมมุติได้แก่การจัดระเบียบความเป็นอยู่และการจัดระบบสังคมซึ่งแยกเป็นความหมาย 3 อย่างคือ

1. การจัดระเบียบระบบที่เรียกว่าวินัย
2. ตัวระเบียบระบบหรือตัวกฎนั้นก็เรียกวินัย
3. การฝึกคนให้ตั้งอยู่ในระบบระเบียบที่เรียกว่าวินัย

เมื่อคนปฏิบัติตามวินัยจนเกิดคุณสมบัติของเขาขึ้นมาคุณสมบัติที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลนั้นเรียกว่าศีล ฉะนั้นผู้มีศีลคือผู้ที่ตั้งอยู่ในวินัยการตั้งอยู่ในวินัยหรือที่ชอบเรียกกันอยู่ในปัจจุบันว่าความมีวินัยนี้เรียกว่า ศีล เวลานี้เราใช้คำว่าศีลในความหมายที่แคบมากก็เลยต้องใช้คำว่าความมีวินัยที่จริงความมีวินัยนั่นแหละคือความหมายของคำว่าศีล

วินัยเป็นเรื่องข้างนอกเมื่อใดมันเกิดเป็นคุณสมบัติของคนคือการตั้งอยู่ในวินัยกลายเป็นความประพฤติปฏิบัติของเขาก็เรียกว่า ศีล แล้วต่อมาก็ใช้ปนกันไป ที่จริงศีลเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษาหรือการศึกษพัฒนามนุษย์ได้แก่การฝึกในระดับวินัย วินัยเป็นเครื่องฝึก ส่วนการปฏิบัติตนในการฝึกตามวินัยนั่นเป็นศีล ศีลเป็นเรื่องของตัวคน เป็นการพัฒนาตัวของคน เป็นคุณสมบัติของคน

วินัยเป็นคำกว้าง ใช้เป็นคำเอกพจน์อย่างเดียวยกมาหมายถึงประมวลกฎเกณฑ์ หรือประมวลบทบัญญัติ คือระเบียบทั้งหมดแต่เมื่อแยกเป็นข้อๆ แต่ละข้อเรียกว่า ลึกขบถ แปลว่าข้อศึกษา หรือข้อฝึกหัด วินัยเป็นเรื่องของการฝึกมนุษย์ เพราะฉะนั้นบทบัญญัติแต่ละข้อที่จัดวางขึ้นมาจึงถือเป็นข้อฝึกคนทั้งนั้น และจึงเรียกว่า ลึกขบถ”

ถาวร ศรีพฤษ์(2538 : 12) ได้อ้างความหมายของวินัยจากليون เม็กกินสัน (Leon Megginson) ว่า “วินัย” มาจากคำว่า Discipline แปลว่า Follower คือผู้ปฏิบัติตามซึ่งมีความหมายบอกว่าวินัยดี เป็นผลของภาวะผู้นำที่ดี (Good Leadership) ดังนั้นเมื่อพูดถึงวินัยจึงมีความหมาย 3 ลักษณะคือ

1. Discipline เป็นลักษณะที่เป็นการควบคุมตนเอง (Self-control) การมองวินัยในแง่มุมนี้มุ่งไปพัฒนาตนเอง เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการซึ่งอาจเรียกว่า(Self-discipline) หรืออัตตวินัย

2. Discipline ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขที่ทำให้มีพฤติกรรมอันเป็นระเบียบ (Condition for Orderly Behavior) การมองวินัยในแง่มุมนี้มุ่งไปที่ควบคุมคนในองค์กรให้มีความเป็นระเบียบในพฤติกรรม โดยใช้วิธีสร้างเงื่อนไขชักนำต่างๆ เช่น สร้างขวัญ ความสามัคคี เป็นต้น

3. Discipline ในลักษณะที่เป็นกระบวนการของนิติธรรม (Judicial due Process) การมองวินัยในแง่มุมนี้มุ่งไปที่กระบวนการตามกำหนดกฎเกณฑ์และการพิจารณาความผิดทางวินัยซึ่งจะมีการออกกฎหรือระเบียบกำหนดการอันพึงปฏิบัติ และห้ามมิให้ปฏิบัติ กำหนดโทษของการฝ่าฝืนและการดำเนินการเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด

สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 94) ได้กล่าวถึงวินัยนักศึกษาว่า “การดำเนินการใดๆ เพื่อให้ นักศึกษาปฏิบัติอยู่ในระเบียบแบบแผน ซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรก เป็นการควบคุมจากภายนอก โดยการออกกฎระเบียบ และลงโทษผู้ฝ่าฝืน

ลักษณะที่สอง เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง ซึ่งเป็นการควบคุมจากภายในอีกทางหนึ่งด้วย”

ส่วนคำว่า “นักศึกษา” พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน(2542 : 569) ได้ให้ความหมายของคำว่านักศึกษาว่าหมายถึง “ผู้มีความรู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า ซึ่งเข้ารับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา” พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า นักศึกษาว่า “นักศึกษามีความหมายว่า เด็กซึ่งกำลังรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าอยู่ในสถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน” ดังนั้นเมื่อรวมความแล้วสรุปได้ว่า “นักศึกษา” ก็คือเด็กที่จบ

หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าและกำลังศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐหรือเอกชน

คำว่า “วินัยนักศึกษา” สรุปได้ว่า หมายถึง ประมวลลบทบบัญญัติ กฎเกณฑ์และขนบธรรมเนียมประเพณีทั้งหมด เพื่อช่วยฝึกฝนพัฒนาตนเองของผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาโดยกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไว้

วินัยนักศึกษปัจจุบันใช้กันอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในประเทศไทยนั้นมีความเป็นมาอย่างไรเรื่องนี้สำเนา ขจรศิลป์ (2537:96-101) ได้กล่าวถึงทฤษฎีเรื่องอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษาที่จะนำไปสู่การมีระเบียบกฎเกณฑ์ทางวินัยนักศึกษในสถาบันอุดมศึกษาดังนี้

1. ทฤษฎีพระราชบัญญัติ (Statutory Theory)

ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า สถาบันอุดมศึกษาได้รับอำนาจให้จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากฝ่ายนิติบัญญัติ โดยการออกเป็นพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจึงมีอำนาจดำเนินกิจการทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติของสถาบัน โดยมีสภาของสถาบันเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารสถาบันอุดมศึกษานั้น ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษานั้น ผู้บริหารสูงสุดของสถาบันอันได้แก่ อธิการบดี หรือ อธิการ ได้รับมอบหมายอำนาจในการบริหารงานของสถาบัน ซึ่งรวมถึงงานวินัยนักศึกษา จากสภาของสถาบัน

2. ทฤษฎีการทำหน้าที่แทนบิดามารดา (In Loco Parentis Theory)

เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุดที่เกี่ยวกับวินัยนักศึกษา ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า สถาบันอุดมศึกษาควรทำหน้าที่แทนบิดามารดา ในกรปกครองดูแลพฤติกรรมของนักศึกษา ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ได้รับความนิยมและใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 ได้ใช้วิธีการของทฤษฎีนี้ปกครองดูแลนักศึกษามาตั้งแต่ ยุคก่อตั้งมหาวิทยาลัย ต่อมาภายหลังเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ทฤษฎีนี้ก็ไม่ใช่เป็นที่นิยมในประเทศไทยเช่นเดียวกัน

สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้ทฤษฎีการทำหน้าที่แทนบิดามารดาเสื่อมความนิยมมี 4 ประการ คือ

2.1 ทฤษฎีการทำหน้าที่แทนบิดามารดา ไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา

หน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษา คือ การให้การศึกษารับอำนาจของสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมาย จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งมีอำนาจออกกฎระเบียบให้นักศึกษาปฏิบัติและอบรมสั่งสอน ให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมจึงไม่มีสถาบันอุดมศึกษาแห่งใด ที่ได้กำหนดหน้าที่ในการปกครอง ดูแลนักศึกษาแทนบิดามารดาของนักศึกษาไว้ในพระราชบัญญัติ โดยทั่วไป บิดามารดา มีหน้าที่ในการ

ปกครองเลี้ยงดู และให้การอบรมสั่งสอน นักศึกษาซึ่งเป็นบุตรอยู่แล้ว นอกจากนั้น นักศึกษาซึ่งส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ในวัยต้นยังสามารถตัดสินใจกระทำการใด ๆ ที่ไม่ขัดต่อระเบียบของสถาบันอุดมศึกษาและกฎหมายของบ้านเมือง ปัจจุบันมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่มีอายุเกิน 20 ปี ซึ่งถือว่าเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากที่สามารถรับผิดชอบหารายได้เป็นค่าใช้จ่าย ในการศึกษาด้วยตนเองอำนาจของสถาบันอุดมศึกษาในตัวนักศึกษาจึงมีจำกัดอยู่เพียงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเท่านั้น แม้กระนั้นก็ตามเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบางเรื่อง เช่น การทศนะศึกษาของนักศึกษาของนักศึกษา โดยทั่วไปนักศึกษาจะต้องได้รับอนุญาต จากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองก่อน สถาบันอุดมศึกษาจึงจะอนุญาตให้นักศึกษาไป ทศนะศึกษาได้ ดังนั้น การที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาทำหน้าที่ปกครองดูแลพฤติกรรมของนักศึกษาแทนบิดามารดาของนักศึกษานั้น จึงไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษา

2.2 การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม และการเมืองในช่วงเวลาครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ กับ นักศึกษาเป็นอันมาก ในสมัยก่อนอาจารย์และนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีและมีความใกล้ชิดกัน อาจารย์ได้ทำหน้าที่ในการสอนนักศึกษา ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน นักศึกษาก็ให้ความเคารพมาก อาจารย์จึงสามารถกล่าวตักเตือนนักศึกษาได้ การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และการเมือง เช่น การประท้วงรัฐบาลของนักศึกษาในระหว่างวันที่ 12-14 ตุลาคม 2516 และ การเข้าไปม็อบทบาททางด้านสังคม และการเมืองของนักศึกษา ระหว่างวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึงวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเปลี่ยนแปลงไปมาก นักศึกษาต้องการมีเสรีภาพมากขึ้น การปกครองนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา จึงได้ถูกยกเลิกไป นอกจากนั้น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้อาจารย์ต้องทำหน้าที่อื่น ๆ เช่น งานวิจัย งานกรรมการ และที่ปรึกษาภายนอกสถาบันมากขึ้นอาจารย์จึงมีเวลาให้นักศึกษาน้อยมาก แม้แต่อาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาก็ยังไม่ค่อยมีโอกาสได้พบกัน การที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาปกครองดูแลนักศึกษาแทนบิดา มารดาของนักศึกษา ในปัจจุบันจึงเป็นไปได้ยากมาก

2.3 การเพิ่มจำนวนนักศึกษา

ในสมัยก่อนนักศึกษายังมีจำนวนน้อย อาจารย์มีความสนใจดูแลช่วยเหลือนักศึกษา และมีเวลาให้นักศึกษามาก นอกจากนั้นยังมีระบบอาวุโสซึ่งนักศึกษารุ่นพี่ช่วยปกครองนักศึกษารุ่นน้องด้วย จึงทำให้การปกครองดูแลนักศึกษาพอเป็นไปได้ ในช่วงเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา นักศึกษามีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก กอปรกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทำให้การใช้ศึกษารุ่นพี่ปกครองนักศึกษารุ่นน้องมีปัญหาและไม่ได้ผล ปัจจุบันอาจารย์ไม่ได้

สนใจที่จะทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักศึกษาดังเช่นสมัยก่อน สถาบันอุดมศึกษาได้จัดให้ฝ่ายกิจการนักศึกษา ซึ่งมีบุคลากรจำนวนน้อยมาก ทำหน้าที่จัดบริการด้านต่าง ๆ ให้นักศึกษาการปกครองดูแลนักศึกษาดังเช่นบิดามารดาปกครองดูแลบุตรจึงทำไม่ได้ผล

2.4 การเปลี่ยนแปลงด้านวิชาการ

ในช่วงเวลาครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา วิทยาการสาขาต่าง ๆ ได้พัฒนาขึ้นเป็นอันมาก สถาบันอุดมศึกษาในต่างประเทศต่าง ๆ รวมทั้งประเทศไทย ได้นำเอาวิชาอุดมศึกษามาใช้พัฒนา งานด้านต่าง ๆ ของสถาบัน ฝ่ายกิจการนักศึกษา ก็ได้นำเอาวิชาพัฒนางานด้านกิจการนักศึกษามากขึ้น จึงทำให้งานกิจการนักศึกษาเริ่มเปลี่ยนแปลงบทบาทจากการปกครองนักศึกษาไปสู่การช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และการช่วยพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา สังคม เอกลักษณะ อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ การที่จะให้สถาบันอุดมศึกษาทำการปกครองดูแลนักศึกษาเสมือนบิดา มารดาปกครองดูแลบุตร จึงเป็นบทบาทที่ล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการพัฒนาการศึกษา โดยเฉพาะในเรื่องการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Developing Autonomy)

3. ทฤษฎีสัญญา (Contract Theory)

ทฤษฎีนี้ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับสถาบันอุดมศึกษา ว่าเป็นคู่สัญญาซึ่งกันและกัน ซึ่งโดยทั่วไปสถาบันอุดมศึกษาจะเป็นผู้กำหนดเงื่อนไขให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถาบัน (Fisher, 1970) ทฤษฎีนี้ได้เป็นที่นิยมใช้กันหลายประเทศ สำหรับประเทศไทย ก็ได้ใช้ทฤษฎีนี้อยู่ทั่วไป เช่น การสมัครเข้าพักอาศัยในหอพักนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา นักศึกษาจะต้องเขียนใบคำร้องขอเข้าพักอาศัยซึ่งในคำร้องจะมีข้อความระบุว่า นักศึกษาจะยอมปฏิบัติตามระเบียบของหอพักทุกประการ และ นักศึกษาจะต้องลงนามเพื่อเป็นหลักฐานในการให้สัญญากับสถาบัน เป็นต้น จุดอ่อนของทฤษฎีสัญญาก็มีอยู่บ้าง โดยเฉพาะเมื่อกฎระเบียบที่สถาบันอุดมศึกษานำมาใช้ นั้น เป็นกฎระเบียบที่ล้าสมัยหรือเป็นกฎระเบียบที่ไม่มีความเหมาะสม ซึ่งอาจถูกต่อต้านจากนักศึกษาและทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกว่า พวกตนถูกบังคับโดยสัญญาให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่ไม่มีความเหมาะสม เป็นต้น ถึงแม้ว่าทฤษฎีนี้จะมีจุดอ่อนอยู่บ้าง แต่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ก็นิยมใช้ทฤษฎีนี้มาเป็นเวลาช้านาน ปัจจุบันก็ยังใช้กันอยู่อย่างแพร่หลาย

4. ทฤษฎีความมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational Purpose Theory)

ทฤษฎีนี้ได้ระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อความมุ่งหมายทางการศึกษา เรื่องวินัยนักศึกษาจึงจำกัด อยู่เฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก

เพื่อการรักษาบรรยากาศแห่งการเรียนรู้การสอน และการพัฒนานักศึกษา กฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติที่เกี่ยวกับวินัยนักศึกษา จึงต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักดังกล่าว

จุดอ่อนของทฤษฎี ความมุ่งหมายทางการศึกษาอยู่ที่การตีความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในทฤษฎีนี้ เช่น คำว่า “การศึกษา” “การพัฒนานักศึกษา” “บรรยากาศแห่งการเรียนรู้การสอน” ซึ่งทั้งสามคำนี้ มีความหมายที่กว้างขวางมาก ทำให้เกิดความยากลำบากสำหรับบุคคลโดยทั่วไปที่จะเข้าใจได้ อย่างไรก็ตาม ทฤษฎีนี้ก็ได้รับความนิยมในวงการอุดมศึกษามากในปัจจุบัน

5. ทฤษฎีรัฐธรรมนูญ (Constitutional Theory)

ทฤษฎีนี้ไม่ได้ระบุชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในด้านวินัยนักศึกษา แต่บางประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ร่างกฎหมายปกป้องสิทธิของบุคคลในการสมัครเข้าศึกษา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จะปฏิเสธการสมัครเข้าศึกษาของบุคคลด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติไม่ได้

6. ทฤษฎีความไว้วางใจ (Fiduciary Theory)

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง นักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษา ในแง่ของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยทั้งสองฝ่ายจะต้องเปิดเผยความจริงให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ และจะต้องรักษาผลประโยชน์ของอีกฝ่ายหนึ่งด้วย ทฤษฎีความไว้วางใจ เป็นทฤษฎีที่มีหลักการดี แต่ในทางปฏิบัติคงทำได้ยาก ทฤษฎีนี้จึงไม่เป็นที่นิยมในวงการอุดมศึกษาโดยทั่วไป

7. ทฤษฎีสถานภาพ (Status Theory)

ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในแง่สิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะต้องเป็นไปตามประเพณีที่ได้ปฏิบัติต่อ ๆ กันมา

สรุปได้ว่าเหตุแห่งการมีระเบียบข้อบังคับที่ว่าด้วยวินัยนักศึกษาได้พัฒนามาจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย เช่น ทฤษฎีพระราชบัญญัติ ที่ได้กำหนดหน้าที่ไว้แล้ว ทฤษฎีสัญญา ทฤษฎีตัวแทนบิดามารดาซึ่งทฤษฎีเหล่านี้ถูกกำหนดให้เป็นทฤษฎีที่สร้างตัวแทนขึ้นมาเพื่อดูแลลูกฝึงบรมสั่งสอนเยาวชนในสังคมส่วนรวมแทนบิดามารดาเพื่อให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของตนในสังคมเพื่อสร้างสรรค์คนรุ่นใหม่เข้าทดแทนคนรุ่นเก่าตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้

3.2 การส่งเสริมระเบียบวินัยนักศึกษา

สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 94-95) กล่าวว่า งานวินัยนักศึกษาเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งในทุกประเทศได้จัดให้มีงานวินัยนักศึกษาขึ้น โดยมี

วัตถุประสงค์หลัก คือช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาประพฤติตามกฎระเบียบเพื่อให้เกิดบรรยากาศเอื้อต่อการสอน และเพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีวินัยในตนเองสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ทุกแห่งก็จัดให้มีงานวินัยนักศึกษา หรือหน่วยวินัยนักศึกษา หรืออย่างน้อยก็มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับวินัยนักศึกษาเช่นเดียวกัน วัตถุประสงค์ของงานวินัยนักศึกษาโดยทั่วไปมีดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความรู้และตระหนักในกฎระเบียบ ของสถาบันอุดมศึกษา ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติของบุคคลในสังคม
2. เพื่อช่วยให้นักศึกษามีความเข้าใจสิทธิและหน้าที่ ของตน ตลอดจนเข้าใจเคารพสิทธิของผู้อื่น
3. เพื่อช่วยให้นักศึกษา มีความเข้าใจตนเอง โดยเฉพาะลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเช่น อารมณ์ ค่านิยม และระดับคุณธรรม เป็นต้น
4. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะลักษณะที่เกี่ยวกับพฤติกรรม
5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรับผิดชอบตนเอง พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีวินัยในตนเอง เป็นพลเมืองที่ดี และมีส่วนร่วม เสริมสร้าง และจรรโลงความเป็นระเบียบวินัยของสังคม
6. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมกันสร้างบรรยากาศที่มีความอบอุ่น และเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษา ตลอดจนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

วินัยนักศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งของสถาบันการศึกษาที่ใช้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้พัฒนาตนเองเมื่อนักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยในตนเองแล้วการพัฒนาเพื่อต่อยอดในกระบวนการอื่นๆก็จะรวดเร็วมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันการศึกษาที่จะต้องส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับทราบและเข้าใจต่อการเป็นผู้มีระเบียบวินัยร่วมกันซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีได้นำดำเนินการดังนี้

1. หลักการให้การศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ให้ความรู้สิทธิหน้าที่ของตนเองและของผู้อื่นตลอดถึงให้รู้จักตนเองในควบคุมอารมณ์ ให้รู้จักใช้สติปัญญา เมื่อนักศึกษาได้รับรู้ได้คิดไตร่ตรองดีแล้วเกิดสติปัญญา ทำให้สามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีระเบียบ วินัยที่ดีต่อสถาบันและต่อสังคมสอดคล้องกับพระธรรมปิฎก (2543:237) กล่าวว่า การพัฒนามนุษย์ก็เป็นระบบการพัฒนามนุษย์ประกอบด้วย 3 ด้าน แห่งการดำเนินชีวิตของมนุษย์คือ 1)พฤติกรรม 2)จิตใจ 3)ปัญญา องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้มีความสัมพันธ์อาศัยกันและส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยแก่กันในการกระบวนการพัฒนา จึงต้องพัฒนาไปด้วยกันทั้ง 3 ด้าน ให้เป็นการพัฒนาเต็มทั้งคน จึงเป็นการพัฒนาที่ได้ผล และคนที่มีการพัฒนาอย่างนี้ก็จะป็นปัจจัยตัวกระทำนาระบบสัมพันธ์ใหม่ให้ป็นไปในทางที่ดีเกื้อกูลแก่การดำรงอยู่ด้วยดีของมนุษย์และด้วยดีด้วยกัน

มหาวิทยาลัยได้มีข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา ลงในหนังสือคู่มือนักศึกษา (ท.10) ที่ดำเนินการโดยงานทะเบียนและสถิตินักศึกษา กองบริการการศึกษา สำหรับนักศึกษาใหม่ทุกปีเสมอมา ตลอดจนเอกสารและการชี้แจงโดยผู้ที่เกี่ยวข้องถึงการรักษาระเบียบวินัย การประพฤติตนของนักศึกษาในช่วงการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ทุกปี การศึกษา ตลอดจนการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ระเบียบ ข้อบังคับผ่านหน่วยงานที่มีส่วนไถ่ นักศึกษา เช่น ภาควิชา สาขาวิชาต่าง ๆ ให้ช่วยประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาได้ทราบอย่างทั่วถึง

2. หลักการป้องกันและป้องปรามการกระทำผิดวินัย การป้องกัน ปราม เป็นแนวทางดำเนินการวินัยนักศึกษาในเชิงรุกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ดำเนินการดังนี้ ประการแรก มหาวิทยาลัยได้จัดทำหนังสือรับรองความประพฤตินักศึกษา ให้ผู้ปกครองได้สัญญาว่าจะดูแลความประพฤตินักศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่นการ แต่งกาย การดื่มสุราของมีนเมา ยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาอีกทั้งเป็นการรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ร่วมกันในการที่ร่วมกันป้องกันไว้ก่อนที่จะมีการฝ่าฝืนระเบียบวินัยขึ้น อีกทั้งให้ความรู้ เรื่องระเบียบวินัย ข้อบังคับต่าง ๆ ในระหว่างการปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ในทุกระดับการศึกษา ประการที่สอง การเพิ่มเติมภูมิคุ้มกันด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ในด้านศีลธรรม ฝึกรูปปฏิบัติ สมาธิ เพื่อให้รู้จักควบคุมจิตใจของตน ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการที่จะควบคุมตนเองให้อยู่ในกรอบของระเบียบวินัย ประการที่สาม ระหว่างการศึกษา มหาวิทยาลัยได้มีโครงการตลอดถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมรณรงค์ให้นักศึกษารู้จักสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาให้แก่ตนเองและสังคมอย่างสม่ำเสมอ เช่น รณรงค์การไม่ดื่มสุราของมีนเมา รณรงค์ต่อต้านยาเสพติด รณรงค์การไม่สูบบุหรี่ รณรงค์การแต่งกาย รณรงค์การแต่งกาย รณรงค์ร่วมกันแก้ไขปัญหาเอดส์ และมีกิจกรรมกีฬา กิจกรรมด้านพัฒนาต่าง ๆ ที่มุ่งส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีวินัยในตนเอง ประการที่สี่ ได้มีการเผยแพร่โทษฐานผิดวินัยนักศึกษาตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ข้อที่ 20 ซึ่งโทษฐานผิดวินัยนักศึกษามีทั้งหมด 7 สถาน คือ 1)ตักเตือน 2)ชดใช้ค่าเสียหาย 3)ภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บน 4)พักการศึกษา ตั้งแต่ 1 ภาคการศึกษา ถึง 3 ปีการศึกษา 5)ระงับการออกไปแสดงผลการศึกษา ไปรับรองประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตร มีกำหนดไม่เกิน 3 ปีการศึกษา 6)ให้พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา โดยการ ให้ออก หรือ ไล่ออก 7)โทษอื่น ๆ ตามที่สถาบันเห็นควรสมควร บทลงโทษการผิดวินัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นั้น เริ่มจากโทษสถานเบาถึงโทษสถานหนัก การเผยแพร่ต่อศาสนา จึงเป็นสิ่งเตือนใจให้นักศึกษาได้เกิดการยับยั้งชั่งใจใน

การที่จะต้องกระทำผิด วินัยนักศึกษา เพราะผลที่จะได้รับอาจจะทำให้จบการศึกษาช้า หรือถูกออก จากสถานศึกษา ถือว่าเป็นมาตรการป้องกันป้องปรามที่สำคัญประการหนึ่งด้วย

3. หลักความยุติธรรม การให้ความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย โดยยึดหลักการลงโทษตามเหตุผล อันสมควร เพื่อขัดเกลากฎพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องอย่างเสมอหน้ากัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง กระทำ ความผิดอย่างเดียวกันก็ต้องลงโทษเท่ากัน แต่อาจใช้ดุลยพินิจลงโทษหนักเบา ตามสมควรกรณีได้ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ดำเนินการทางวินัยนักศึกษาอย่างมีระบบ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สถาบันฯ นอกจากจะใช้ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 เป็นหลักในการพิจารณาแล้ว สถาบันยังให้ ความสำคัญ เรื่องสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายสูงสุด และถูกต้องตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. 2539 อีกด้วย เพราะการทำการทางวินัยกับนักศึกษาที่ได้กระทำผิด ประการแรก มหาวิทยาลัยหรือคณะ วิทยาลัย จะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริง โดยให้ นักศึกษาที่กระทำผิดวินัยได้มีโอกาสชี้แจงโต้แย้ง แสดงเหตุผลต่อคณะกรรมการอย่างเต็มที่ ประการที่สอง หากการกระทำผิดเป็นความผิดที่ร้ายแรงสิทธิของนักศึกษาต้องถูกระทบ รุนแรงตามไปด้วย มหาวิทยาลัยได้มีคณะกรรมการวินัยนักศึกษาที่ประกอบไปด้วยตัวแทนจากคณะ วิทยาลัย ที่สังกัดสถาบันและผู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมาย จิตวิทยา สังคม มาร่วมเป็นคณะกรรมการ พิจารณาข้อมูลถ้อยแถลงเสนอแนะต่อผู้บริหาร ประกอบการตัดสินใจที่จะลงโทษนักศึกษาหนักเบา ตามแต่กรณีของโทษ ประการที่สาม การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารที่มีอำนาจลงโทษนักศึกษาจาก เหตุผลข้อมูลของทุกฝ่าย ประกอบการพิจารณา เพื่อลงนามดำเนินการลงโทษนักศึกษา ตามขั้นตอน ที่ประกอบด้วยเหตุผลเหล่านั้น โดยปราศจากอคติส่วนตัว ประการที่สี่ ระบบขั้นตอนตรวจสอบ ขั้นตอนสุดท้ายของสถาบัน คือ การอุทธรณ์ต่ออธิการบดีภายใน 30 วัน ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ ตาม เช่น เห็นว่าการถูกลงโทษขาดความเป็นธรรมหรือเป็นการขาดข้อมูลที่เพียงพอ หรือเกิดจาก ความคลาดเคลื่อนของข้อมูล นักศึกษาสามารถใช้สิทธิเหล่านี้เพื่อประกอบเหตุผลอุทธรณ์ คัดค้าน คำสั่งลงโทษ ถึงแม้แต่เห็นว่าการที่สถาบันได้ดำเนินการถูกต้องแล้วก็ตาม แต่การลงโทษนั้น กระทบต่อนักศึกษารุนแรงเกินไปหรือกลายเป็นภาระหนักเกินไปสำหรับผู้ปกครองก็เป็นเหตุผลที่ นักศึกษาขออุทธรณ์เพื่อแบ่งเบาภาระนั้น ๆ ได้จากสถาบันตามเหมาะสมและถูกต้อง

4. หลักการแก้ไข ในสถาบันอุดมศึกษาผู้บริหารตลอดถึงอาจารย์ มักจะมองนักศึกษาใน หลายมิติ เช่น มองอย่างศิษย์กับอาจารย์ มองอย่างบิดามารดากับบุตร มองอย่างผู้สร้างสรรค์เยาวชน ของชาติที่จะเป็นผู้แทนของคนอีกรุ่นหนึ่งในวันข้างหน้า มองอย่างผู้ปกครองกับผู้ถูกปกครอง มอง อย่างความเท่าเทียมกันและอิสระต่อกันซึ่งมิติเหล่านี้ได้ผสมผสานกันอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นเป้าหมายของการลงโทษ จึงเป็นเป้าหมายของการปรับปรุงแก้ไข มิใช่เป้าหมายของการ

ทำลาย เป็นเป้าหมายของการสร้างสรรค์ ไม่ว่าตัวการที่ก่อให้เกิดการกระทำผิดนั้นเกิดจากอะไร เช่น ประการแรก เกิดจากความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับจิตประสาทของนักศึกษา ประการที่สอง เกิดจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัวหรือของสถาบัน ประการที่สาม เกิดจากการที่นักศึกษาไม่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ หรือไม่มีการยับยั้งชั่งใจ หรือนักศึกษาขาดการไตร่ตรองคิดให้รอบคอบก่อนลงมือกระทำ สิ่งเหล่านี้ต้องได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง เพราะการลงโทษควรมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันสังคมให้พ้นจากผลร้ายของอาชญากรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและแก้ไขหรือลดทอนผลร้ายของอาชญากรรม สุชาติ ตองสุภกุล (2544 : 17-18) ได้พูดถึงการลงโทษว่าเกิดประโยชน์ดังนี้

1. ป้องกันไม่ให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้นอีก (Deterrence)
2. รักษาและแก้ไขนิสัยผู้กระทำผิด (Rehabilitation)
3. ป้องกันการแก้แค้นกันเอง (Satisfaction of vindictive in Pulse)
4. ชดใช้ความเสียหายที่เกิดขึ้น (Compensation)

สรุปว่ามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นอกจากจะดำเนินการด้านการเรียนการสอนด้วยการขยายโอกาสให้กับสังคมทางด้านการศึกษาแล้ว ในด้านการส่งเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจให้กับนักศึกษาของสถาบันก็ดำเนินการแบบคู่ขนาน หากนักศึกษาฝ่าฝืนกฎระเบียบที่จะนำไปสู่การพัฒนาาร่วมกันสถาบันก็ใช้วิธีการทางวินัยนักศึกษา โดยเป็นไปตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้นแล้วมหาวิทยาลัยยังได้ดูแลนักศึกษาที่ได้กระทำความผิดต่อไป ตามความเหมาะสมเพื่อให้นักศึกษาได้ปรับปรุงพฤติกรรมให้ถูกต้อง ซึ่งอาจจะให้นักศึกษาทำกิจกรรม หรือรายงานตัวเป็นระยะ หรือตลอดจนให้ทำงานสาธารณประโยชน์ เพื่อรับใช้สังคมเพื่อให้นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้อง ทั้งนี้เพื่อเตรียมนักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการยุติธรรมของสังคม และออกไปสู่สังคมอยู่ร่วมกันในสังคมที่ปกติสุข เพื่อพัฒนาและประเทศชาติต่อไป

3.3 ขอบเขตของวินัยนักศึกษา

ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ถือว่าเป็นกฎหมาย เนื่องจากการกำหนดข้อบังคับขึ้นมาตามอำนาจของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.2550 ดังนั้นการดำเนินการทางวินัยจำเป็นต้องมีกระบวนการที่แน่นอนเป็นไปตามลักษณะและวัตถุประสงค์ของกฎหมาย ว่าต้องการทำหรือไม่ให้

อะไรที่โทษหรือใช้กับใครเป็นต้นซึ่ง มานิตย์ จุมปา(2551 : 30) ได้สรุปความหมายไว้ว่า กฎหมายเป็นที่ยอมรับตรงกันจำแนกลักษณะไว้ 4 ประการคือ

1. กฎหมายต้องมีลักษณะเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้วัดและกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกของสังคมได้ว่าถูกหรือผิด
 2. กฎหมายต้องกำหนดความประพฤติบุคคลได้แก่การเคลื่อนไหวหรือไม่เคลื่อนไหวร่างกายภายใต้การควบคุมของจิตใจ
 3. กฎหมายต้องมีสภาพบังคับเพื่อให้มนุษย์จำต้องปฏิบัติตามกฎหมายถ้าไม่มีสภาพบังคับไม่เรียกว่ากฎหมาย
 4. กฎหมายต้องมีกระบวนการที่แน่นอน เช่น คำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์ เป็นต้น
- เมื่อข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเป็นกฎหมายตามที่กล่าวไว้แล้ว อาจมีข้อสงสัยว่าข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมีขอบเขตในการใช้บังคับที่โทษกับใครมากน้อยเพียงใดซึ่งเรื่องนี้ ทัชชัย ฤกษ์สุด (2551:85) กล่าวว่า ขอบเขตการใช้กฎหมายมีหลักพิจารณาอยู่ 3 ประการคือ

1. การใช้กฎหมายเกี่ยวข้องกับเวลาคือ กฎหมายจะเริ่มใช้เมื่อใด ซึ่งข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ให้ใช้ถัดจากวันประกาศเป็นต้นไปก็คือ หลังวันที่ 21 เมษายน 2547
2. การใช้กฎหมายเกี่ยวข้องกับสถานที่คือจะนำกฎหมายนั้นไปใช้ที่ไหนบ้าง ข้อบังคับของมหาวิทยาลัยปรากฏชัดว่าใช้ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
3. การใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับตัวบุคคลกล่าวคือใครบ้างต้องอยู่ในบังคับของกฎหมายฉบับนั้น กรณีข้อบังคับของมหาวิทยาลัยนั้นก็ปรากฏชัดว่าเป็นข้อบังคับที่ว่าด้วยวินัยนักศึกษา ดังนั้นบุคคลที่อยู่ในบังคับของกฎหมายก็คือบุคคลที่มีสภาพเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย

3.4 ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยนักศึกษา

ตามข้อบังคับ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ข้อ 21 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัยโดยมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาเป็นประธานกรรมการ มีรองคณบดี รองผู้อำนวยการเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ ข้อที่ 24 ให้มีคณะกรรมการวินัยศึกษาระดับคณะและหอพักเพื่อดำเนินการสอบสวนและเสนอการลงโทษนักศึกษาที่ได้กระทำผิดวินัยนักศึกษาภายในคณะหรือหอพัก

ตามข้อ 26 ได้ให้อำนาจการลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดไว้ 3 ส่วน คือ

1. ส่วนแรกเป็นส่วนของมหาวิทยาลัยตามข้อ 26.1 กำหนดให้อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจลงโทษทุกสถานความผิด
2. ส่วนที่สอง ตามข้อ 26.2 กำหนดให้คณบดีมีอำนาจลงโทษเฉพาะสถานความผิด ตามข้อ 20.1(ตักเตือน) ข้อ 20.2(ชดใช้ค่าเสียหาย) และข้อ 20.3(ภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บน) กับนักศึกษาในสังกัดคณะ
3. ส่วนที่สามประธานหอพักนักศึกษามีอำนาจลงโทษนักศึกษาได้เช่นเดียวกับคณะกับนักศึกษาที่กระทำความผิดภายในบริเวณหอพักนักศึกษา

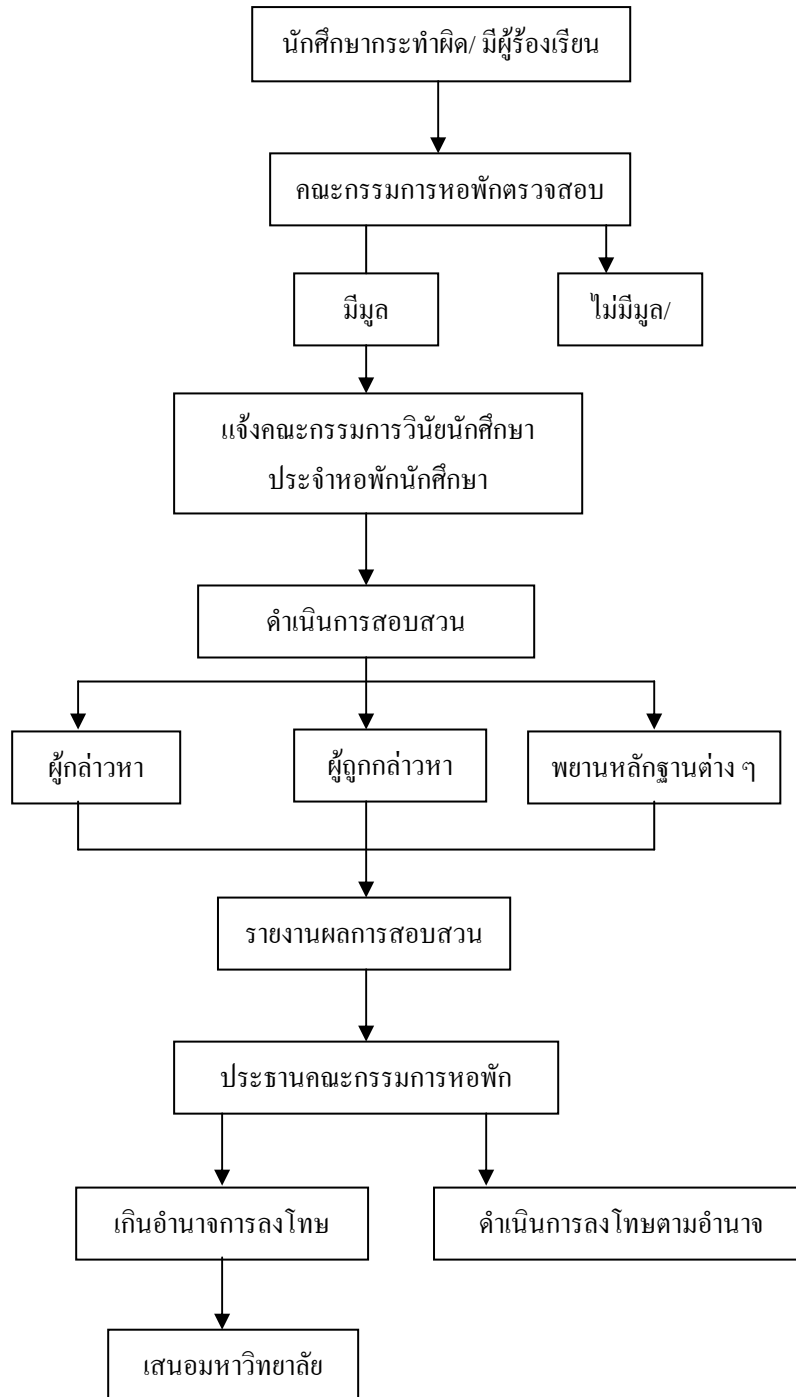
จากข้อบังคับที่ได้กำหนดไว้นั้นทำให้คณะสามารถดำเนินการสอบสวนนักศึกษาของตนได้ทุกกรณีทุกสถานความผิดแต่เมื่อสอบสวนแล้วพบว่านักศึกษาในคณะของตนได้กระทำความผิดขั้นร้ายแรงเกินอำนาจการลงโทษของคณบดีให้ดำเนินการส่งผลการสอบสวนให้สถาบันพิจารณาดำเนินการลงโทษต่อไป เช่นเดียวกันกับประธานหอพักที่สามารถดำเนินการลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดภายในบริเวณหอพักตามที่คณะกรรมการวินัยนักศึกษาระงับการพักได้ดำเนินการสอบสวนได้ตามระดับโทษเช่นเดียวกันกับคณบดี ถ้าเป็นความผิดขั้นร้ายแรงก็ให้นำเสนอผลการสอบสวนให้สถาบันดำเนินการลงโทษ

ในบางกรณีที่จะเป็นเหตุให้สงสัยว่าเมื่อนักศึกษาของคณะไปกระทำความผิดแล้วจะดำเนินการสอบสวนอย่างไร เช่น นักศึกษาของคณะ ก. ได้ทะเลาะวิวาทกับนักศึกษาคณะ ข. หรือนักศึกษาคณะ ก. หรือ ข. ออกไปกระทำความผิดกับบุคคลภายนอกโดยที่บุคคลภายนอกเห็นว่าควรให้คณะกรรมการวินัยนักศึกษาคณะ ก. หรือคณะ ข. สอบสวนแล้วจะไม่ได้รับความเป็นธรรม ฯลฯ กรณีเช่นนี้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการสอบสวนและพิจารณาลงโทษได้และเมื่อลงโทษเช่นไรให้แจ้งคณะทราบ

การดำเนินการทางวินัยนักศึกษารองหอพัก คณะ หรือของสถาบันมีลักษณะการดำเนินการตามขั้นตอนที่คล้ายคลึงกันตามแผนภูมิดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยนักศึกษาของหอพักนักศึกษา

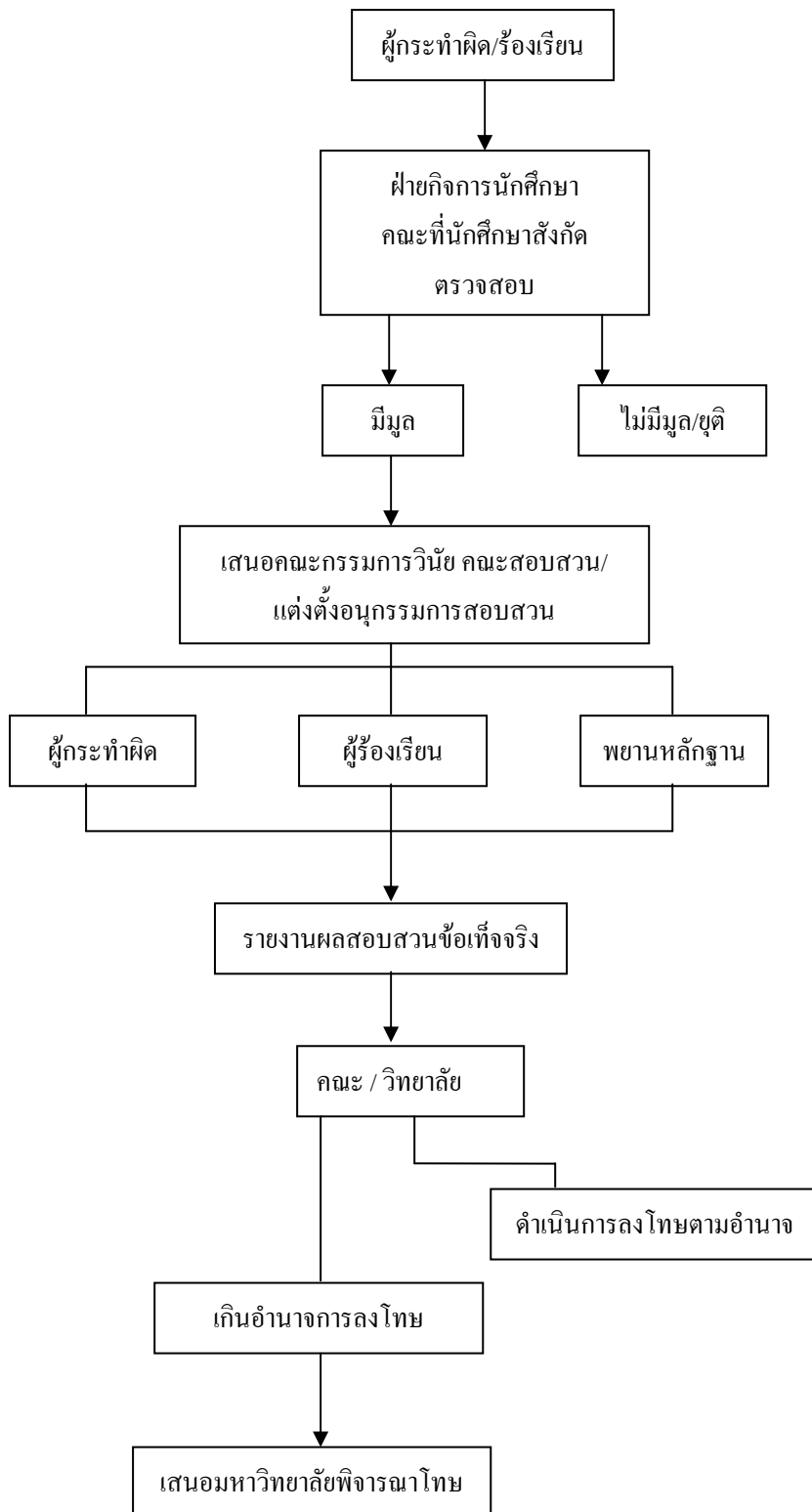

จากแผนภูมิที่ 1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยนักศึกษาแก่นักศึกษาที่กระทำ ความผิดที่บริเวณหอพักนักศึกษา โดยดำเนินการขั้นตอนตามแผนภูมิ ดังนี้

1. ผู้ดูแลหอพัก พบเห็นหรือมีการร้องเรียนว่ามีนักศึกษาได้กระทำความผิดบริเวณหอพัก
2. ผู้ดูแลหอพัก ดำเนินการเสนอมูลฐานที่นักศึกษากระทำผิดให้ประธานหอพัก นักศึกษา
3. ประธานหอพัก พิจารณาถึงการกระทำว่าเป็น โทษแห่งการกระทำผิดระเบียบหอพัก หรือผิดตามข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา หากเป็นการกระทำความผิดตามระเบียบหอพัก ประธานหอพักสามารถดำเนินการลงโทษตามระเบียบหอพัก หากความผิดนั้นเป็นความผิดวินัยนักศึกษาของสถาบัน โดยเฉพาะความผิดร้ายแรง ประธานคณะกรรมการหอพักนักศึกษา แจ้งไปที่คณะกรรมการวินัยหอพัก เพื่อดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริง
4. คณะกรรมการวินัยนักศึกษาประจำหอพัก ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงหรือเสนอแต่งตั้งอนุกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีนักศึกษากระทำความผิดวินัยนักศึกษา ตามข้อบังคับสถาบันฯ ข้อ 25.3
5. คณะกรรมการวินัยนักศึกษา นำเสนอรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงต่อประธานหอพัก เพื่อดำเนินการลงโทษ ข้อ 25.4
6. ประธานคณะกรรมการหอพักพิจารณาแล้ว หากความผิดอยู่ในอำนาจการลงโทษของหอพักได้ ตามข้อ 26.3 ก็ดำเนินการลงโทษหากพบว่าเป็นความผิดร้ายแรงก็ให้นำเสนอต่อสถาบันฯ ตามข้อบังคับ ข้อ 25.5

แผนภูมิที่ 2 การดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษาที่กระทำความผิดของคณะ/วิทยาลัย

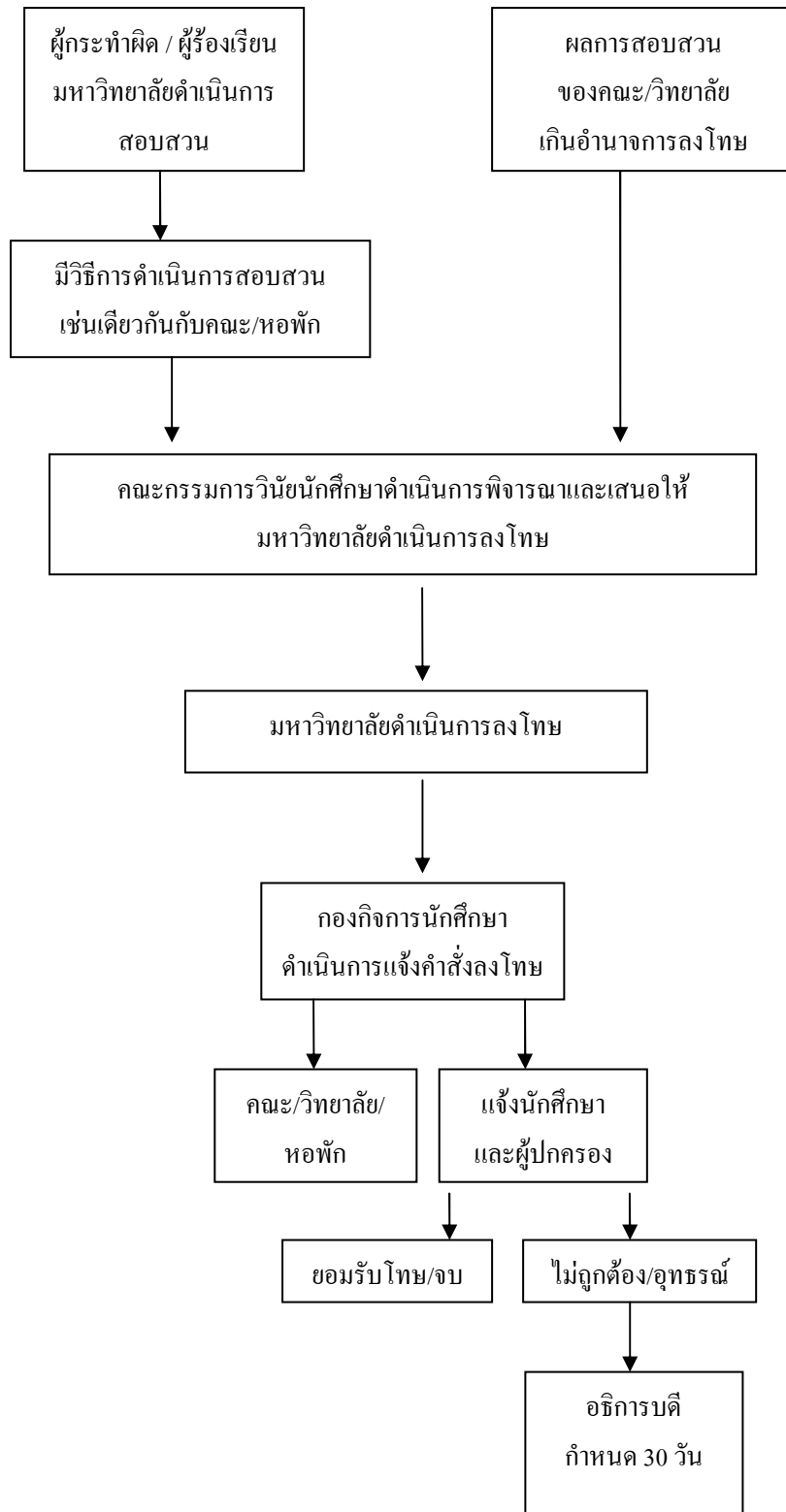

จากแผนภูมิที่ 2 แสดงถึงขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษา ของคณะ/วิทยาลัย ดังนี้

1. มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หรือมีการร้องเรียนกล่าวหาว่านักศึกษาได้กระทำความผิด
2. ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปตรวจสอบ หากพบว่านักศึกษาที่กระทำความผิด หรือถูกร้องเรียนเป็นนักศึกษาในสังกัดคณะ วิทยาลัย กระทำผิดทั้งภายในคณะ และภายนอกคณะ
3. ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำเสนอข้อมูลต่อคณบดี เพื่อมอบให้คณะกรรมการวินัยคณะดำเนินการสอบสวน หรือแต่งตั้งอนุกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ตามข้อบังคับ ข้อ 24.1 และตามข้อ 25.3
4. คณะกรรมการวินัยนักศึกษาประจำคณะ หรือคณะอนุกรรมการดำเนินการสอบสวน ตามข้อ 25.3
5. คณะกรรมการรายงานผลการสอบสวนต่อผู้มีอำนาจลงโทษภายในคณะ ตามข้อ 25.4
6. คณบดี หรือรองคณบดีที่ได้รับมอบหมายพิจารณาลงโทษ ตามข้อ 26.2 หรือ นำเสนอสถาบัน กรณีเป็นโทษร้ายแรง ตามข้อ 25.5

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยของมหาวิทยาลัย

จากแผนภูมิที่ 3 การดำเนินการทางวินัยนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จะมี 2 ส่วนซึ่งเป็นเหตุผลตามข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ข้อ 26.1 ที่ได้กำหนดให้อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดได้ทุกสถานความผิด และข้อ 26.2 มอบอำนาจให้คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย ประธานคณะกรรมการหอพักนักศึกษา มีอำนาจลงโทษบางส่วนในระดับโทษต่ำกว่าพักการศึกษา การที่ข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยวินัยนักศึกษาได้กำหนดเช่นนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ 2 แนวทางดังนี้

1. การดูแลส่งเสริมความประพฤตินักศึกษาและมีการป้องปรามตั้งแต่การตกเดือนจนถึงการทำทัณฑ์บนให้เป็นหน้าที่ของคณะ/วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยที่ต้องร่วมมือกันอบรมสั่งสอนส่งเสริมให้กับนักศึกษาที่มีจำนวนมากได้มีความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทของตน ตลอดจนถึงการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน เพื่อให้การอยู่ร่วมกันของนักศึกษามีความสงบสุข มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้การสอน เป็นสถาบันที่ถ่ายทอดความรู้คุณธรรมอย่างแท้จริง การดำเนินการทางวินัยในระดับนี้ มหาวิทยาลัยจึงมอบอำนาจให้คณะ/วิทยาลัยดูแล เพราะเห็นว่าคณะวิทยาลัยมีความใกล้ชิดกับนักศึกษาและมีความเข้าใจกันระหว่างศิษย์กับอาจารย์ ตลอดถึงอาจารย์ที่ปรึกษา การอบรมขัดเกลาความประพฤติย่อมสามารถกระทำได้ดีกว่าการดำเนินการของมหาวิทยาลัย (ส่วนกลาง) ส่วนของมหาวิทยาลัยจะเข้าไปดำเนินการพิจารณาโทษนักศึกษาในส่วนนี้ก็คือเมื่อมีเหตุผลอันควร

2. การพิจารณาลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดตั้งแต่พักการศึกษา ขึ้นไปให้เป็นอำนาจการพิจารณาลงโทษของมหาวิทยาลัยนั้น ก็ด้วยเหตุผลว่า การลงโทษที่มีความรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบต่อการศึกษาและต่ออนาคตของนักศึกษาและผู้ปกครองอย่างรุนแรงต้องได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ ผู้มีอำนาจสั่งการจะต้องรับฟังคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ทั้งจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ และจากผู้มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น จิตวิทยา สังคม กฎหมาย และทั้งจากตัวนักศึกษาที่กระทำความผิด เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อนักศึกษาทุกคนโดยไม่แบ่งแยกว่านักศึกษานั้นสังกัดคณะใด ดังนั้นการดำเนินการทางวินัยนักศึกษาสำหรับ โทษร้ายแรงที่มีโทษตั้งแต่พักการศึกษา จึงจำเป็นต้องดำเนินการทางวินัยโดยส่วนกลาง

บทที่ 4

การลงโทษและการอุทธรณ์

4.1 หลักการลงโทษ

การลงโทษแม้จะเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งการและใช้ประกอบกับดุลพินิจที่จะเลือกดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง สมเหตุสมผลในขอบเขตตามตัวบทกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับได้ก็ตาม แต่โดยทั่วไปแล้วผู้มีอำนาจสั่งการย่อมคำนึงถึงความถูกต้องเป็นธรรมการให้โอกาส ให้ความยุติธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหาด้วยหลักการ 3 ประการประกอบด้วย

1. **หลักความยุติธรรม** หลักการนี้ผู้มีอำนาจสั่งการสามารถใช้ดุลพินิจตามอำนาจการบริหารแต่อำนาจนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ถูกต้องต้องมีการสอบสวนให้โอกาสกับผู้ถูกสอบสวนได้ชี้แจงแสดงหลักฐานต่างๆ เมื่อสอบสวนจนแน่ชัดว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดแน่ชัด และมีกฎระเบียบห้ามไว้ชัดเจนแล้วจึงจะลงโทษ

2. **หลักความเป็นธรรม** หลักการนี้เป็นหลักการที่ผู้มีอำนาจลงโทษต้องพิจารณาลงโทษผู้ที่กระทำความผิดอย่างเท่าเทียมกัน เสมอภาคกันตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่มีอยู่โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง กระทำความผิดอย่างเดียวกันควรต้องได้รับการลงโทษที่เหมือนกัน หรือเท่ากัน แต่ถ้าหากมีเหตุที่จะต้องได้รับโทษที่ไม่เหมือนกัน ใช้ดุลยพินิจจากหลักการอะไรที่จะพิจารณาเป็นกรณีไปซึ่งแนวทางที่สามารถนำมาพิจารณาประกอบดุลพินิจของผู้มีอำนาจสั่งการประกอบด้วย

- 1) ความหนักเบาของความผิดที่ผู้ถูกลงโทษได้กระทำ
- 2) ผลของการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น
- 3) ประวัติการกระทำความผิดของผู้ที่กระทำผิดที่เคยได้รับมาก่อน
- 4) การรับรู้ของผู้กระทำผิดว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดแต่ยังฝ่าฝืนกระทำลงไป ซึ่งแตกต่างกับคนที่ไม่เคยทราบมาก่อนเลยว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด
- 5) การให้โอกาสแก่ผู้กระทำความผิดที่พยายามที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นคนดีซึ่งก็เป็นหน้าที่ของผู้มีอำนาจลงโทษย่อมสมควรที่จะสนับสนุนให้บุคคลเหล่านั้นกลับตัวเป็นคนดีได้ตามเจตนา

6) การกระทำความผิดที่มีเหตุผลบางประการอยู่เบื้องหลัง เช่นการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นจากโรคภัยไข้เจ็บของตนเอง หรือเกิดจากความผิดปกติทางด้านจิตใจที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งไม่ได้เกิดจากเจตนาหรือตั้งใจให้เกิดขึ้น

3. **หลักความรวดเร็ว** การลงโทษผู้ที่กระทำความผิดที่ดำเนินไปตามกระบวนการต้องมีความรวดเร็ว ไม่ชักช้าปล่อยให้ทิ้งไว้เนิ่นนาน ซึ่งการกระทำเช่นนั้นจะทำให้ระเบียบวินัยขาดความศักดิ์สิทธิ์เพราะที่ถูกลงโทษจะขาดจิตสำนึกต่อความผิดที่ได้กระทำและทำให้บุคคลอื่นขาดความเชื่อถือต่อกฎเกณฑ์ที่มีอยู่ด้วย ชำร่วยอาจเป็นช่องทางนำไปสู่การร้องเรียนได้

นอกจากนี้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษยังต้องคำนึงถึงการให้โอกาสกับเยาวชนได้ปรับปรุงพฤติกรรมด้วยการนำหลักการของกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนมาร่วมประกอบการพิจารณาด้วยเช่น ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เป็นต้น ดังเช่นหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ ศช 0508/ว 1600 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2551 ได้สรุปแนวทางการลงโทษนักศึกษาตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการไว้ว่า การลงโทษนักเรียนนักศึกษา นอกจากจะพิจารณาถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิดตามที่สถาบันการศึกษากำหนดแล้วยังต้องพิจารณาถึงอายุของนักศึกษาเป็นส่วนประกอบด้วย เพราะหากผู้กระทำความผิดอายุยังไม่ถึง 18 ปี บริบูรณ์ สถาบันการศึกษาดั้นสังกัดไม่อาจลงโทษวินัยนอกเหนือจากสถานโทษที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ได้

และการลงโทษตามคำสั่งของผู้มีอำนาจสั่งการนั้นต้องอาศัยกฎหมายให้อำนาจไว้มิใช่เป็นการดำเนินการลงโทษตามความเห็นหรือการตัดสินใจของผู้มีอำนาจสั่งการเพียงอย่างเดียว กรณีการลงโทษนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือก็ต้องมีกฎหมาย ข้อบังคับ หรือระเบียบของมหาวิทยาลัยให้อำนาจไว้ เช่น อำนาจการลงโทษพักการศึกษาแก่นักศึกษาที่ทำร้ายร่างกายผู้อื่นตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 หรือลงโทษพักการศึกษากับนักศึกษาที่ได้ทำการทุจริตการสอบ เป็นต้น

กรณีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ นั้นการลงโทษนักศึกษาที่มีความประพฤติผิดวินัยต้องอาศัยข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจของพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.25.28 และปัจจุบันยังคงใช้บังคับตามพระราชบัญญัติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.2550 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ถือว่าเป็นกฎหมายปกครองและการลงโทษนักศึกษาที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ.2550 ซึ่งถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครอง

คำว่า “กฎหมายปกครอง” ดร.บุญเลิศ ไพรินทร์ ได้กล่าวถึงความหมายที่ผู้รู้หลายท่านกล่าวไว้ในเอกสารประกอบการสอนวิชากฎหมายมหาชน(2548:38-40)ว่าศาสตราจารย์ประยูร กาญจนดุลย์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “กฎหมายปกครองเป็นกฎหมายที่วางหลักเกี่ยวกับการจัดระเบียบการปกครองรัฐในทางปกครอง หรือที่เรียกตามศัพท์กฎหมายปกครองของไทยว่า การจัดระเบียบเกี่ยวกับกิจกรรมของฝ่ายปกครองที่เรียกว่า “บริการสาธารณะ” เพื่อสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน”

ศาสตราจารย์อมร จันทรสมบูรณ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า “หมายถึงกฎหมายมหาชนที่รัฐจัดระบบบริหารเพื่อบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนส่วนรวม ขอบเขตของกฎหมายปกครองจึงกว้างขวางมากยิ่งขึ้นไปกว่ากฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง กฎหมายปกครองได้แก่พระราชบัญญัติและกฎหมายทุกฉบับที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่หน้าที่ของรัฐวิสาหกิจและอำนาจหน้าที่ของการปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบและกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดระบบข้าราชการทุกประเภท”

ศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโน ได้ให้ความหมายไว้ว่า “เป็นกฎหมายที่กำหนดสถานะความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายปกครองของรัฐต่อกันและต่อประชาชน”

จากการที่พระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยเป็นกฎหมายปกครองดังนั้นคำสั่งต่างๆ ที่ออกโดยอาศัยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวรวมถึงข้อบังคับของมหาวิทยาลัยว่าด้วยวินัยนักศึกษาจึงเป็นคำสั่งทางปกครอง

มานิตย์มานิตย์ ชุมปา (2549 : 44) กล่าวว่า “คำสั่งลงโทษทางวินัยซึ่งถือว่าเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่งนั้น ในตัวคำสั่งต้องมีการระบุข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุทำให้มีการลงโทษทางวินัย ต้องมีการอ้างระเบียบที่ใช้ในการลงโทษทางวินัยตลอดจนต้องมีการวินิจฉัยว่า จากข้อเท็จจริงและระเบียบนั้นการกระทำของนิสิตผิดวินัยอย่างไร อีกทั้งในตอนท้ายต้องมีการแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ให้นิสิตทราบด้วย”

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 (2540 : 2-3) มาตรา 5 ได้ให้ความหมายของคำว่า “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่าดังนี้

(1) การใช้อำนาจตามกฎหมายเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือ มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การ

อนุมัติ การวินิจฉัย อุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่หากไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด หรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

“คณะกรรมการ วินิจฉัย ข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณา สำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ในการปกครองของรัฐ ในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

และมาตรา 30 ได้กล่าวถึงกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสดังกล่าวได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

สำนักงานศาลปกครอง (2549 : 23) ได้กล่าวถึงคดีปกครองที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้มีอยู่ 6 ประเภท และประเภทที่ 1 คือคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎคำสั่งทางปกครอง หรือกระทำการอื่นใดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ไม่มีอำนาจนอกเหนืออำนาจ ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญหรือใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบ อาจถูกนำไปเป็นเหตุให้มีการฟ้องร้องต่อศาลได้

วิชัย สังข์ประไพ(2542: 90-92) ได้ให้เกณฑ์พิจารณาถึงนิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นมีเกณฑ์สำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. นิติกรรมทางปกครองที่ทำโดยปราศจากอำนาจหมายความว่า เป็นการกระทำโดยปราศจากกฎหมายที่มอบอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการ
2. นิติกรรมทางปกครองที่ทำโดยการใช้อำนาจที่มีอยู่ตามกฎหมายแต่เป็นการใช้อำนาจผิดวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนดไว้หรือใช้อำนาจบิดเบือนไป

3. นิติกรรมที่ไม่ได้ทำตามรูปแบบหรือขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญ เช่นการลงโทษที่ไม่ผ่านขั้นตอนการสอบสวนซึ่งถือว่าไม่ได้ดำเนินการตามรูปแบบที่เป็นสาระสำคัญ
4. นิติกรรมทางปกครองที่ขัดต่อกฎหมาย เช่น กฎหมายให้อำนาจสั่งปิดโรงงานที่ปล่อยน้ำเสียลงคลองได้เพียง 1 เดือน แต่เจ้าหน้าที่รัฐกลับสั่งปิด 2 เดือน เป็นต้น

นิติกรรมทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้ย่อมจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิ หน้าที่ ความสงบสุข หรือผลประโยชน์ของประชาชนอันก่อให้เกิดข้อพิพาทที่เรียกว่า “กรณีพิพาททางปกครอง” ซึ่งมีอยู่ 3 กรณี คือ

1. กรณีพิพาททางปกครอง เป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน
2. กรณีพิพาททางปกครองเป็นข้อพิพาทเนื่องจากการใช้อำนาจที่มีชอบของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา
3. กรณีพิพาททางปกครองเป็นกรณีพิพาทที่คู่กรณีฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐและคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อบังคับนั้น

4.2 การดำเนินการลงโทษ

เมื่อการดำเนินการกับผู้ถูกกล่าวหาตามกระบวนการ เมื่อให้เกิดความยุติธรรมครบถ้วนแล้วจึงนำไปสู่ขั้นตอนการลงโทษทางวินัยนักศึกษา แต่ก่อนการออกคำสั่งใดๆของมหาวิทยาลัยถือเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิของนักศึกษาและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นมาภายหลังการออกคำสั่ง ดังนั้นผู้ดำเนินการควรพิจารณาสิ่งที่ดำเนินการมาตั้งแต่ต้นว่าอยู่ในขอบข่ายดังนี้หรือไม่คือ

- 1) กระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งลงโทษนักศึกษาชอบด้วยกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายหรือไม่ เช่น นักศึกษาได้มีโอกาสชี้แจงแสดงเหตุผลต่อผู้มีอำนาจหน้าที่หรือไม่ ฯลฯ
- 2) คำสั่งที่จะลงโทษนักศึกษาชอบด้วยกฎ หรือระเบียบ กฎหมายที่มีอยู่หรือไม่ กล่าวคือการกระทำผิดที่จะออกคำสั่งลงโทษมีข้อห้ามและบทลงโทษไว้อย่างชัดเจนหรือไม่
- 3) การใช้ดุลพินิจของผู้มีอำนาจสั่งการกำหนดโทษชอบด้วยเหตุผลถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ หรือกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่

เมื่อการดำเนินการชอบด้วยเหตุผลอย่างน้อย 3 ประการข้างต้นจึงนำไปสู่ การดำเนินการตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 6 ว่านักศึกษาต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัด ผู้ใดฝ่า

ผิดหรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยจึงต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ และตามข้อบังคับ ข้อ 20 โทษฐานผิดวินัยมีโทษอยู่ 7 สถานคือ

1. ตักเตือน
2. ชดใช้ค่าเสียหาย
3. ภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บน
4. พักการศึกษา ตั้งแต่ 1 ภาคการศึกษา ถึง 3 ปีการศึกษา
5. ระวังการออกไปแสดงผลการศึกษา ใบรับรอง ประกาศนียบัตรหรือปริญญา มีกำหนดไม่เกิน 3 ปีการศึกษา
6. ให้พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา โดย
 - (1) ให้ออก
 - (2) ไล่ออก
7. โทษอื่น ๆ ตามที่สถาบันฯ เห็นสมควร

ผู้มีอำนาจลงโทษตามข้อบังคับข้อ 26 ก็คือ อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมาย จากอธิการบดีมีอำนาจลงโทษได้ทุกฐานความผิด ส่วนคณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือประธาน หอพักนักศึกษามีอำนาจลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดได้ 3 ฐานความผิด คือ ตักเตือน ชดใช้ค่าเสียหาย และภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บนและเมื่อลงโทษแล้วข้อบังคับข้อ 28 และข้อ 29 กำหนดให้ดำเนินการดังนี้

ข้อ 28 สถาบันสั่งลงโทษแล้วให้งานวินัยนักศึกษา กองกิจการนักศึกษาการดังนี้

- 28.1 แจ้งนักศึกษาผู้ถูกลงโทษ
- 28.2 แจ้งผู้ปกครองนักศึกษา
- 28.3 แจ้งงานทะเบียนและสถิตินักศึกษา
- 28.4 แจ้งคณะ หรือหอพักที่นักศึกษาสังกัด
- 28.5 ประกาศสถาบัน
- 28.6 บันทึกข้อมูล

ข้อ 29 คณะ หรือหอพัก ประธานกรรมการวินัยหอพักนักศึกษา สั่งลงโทษนักศึกษาแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

- 29.1 แจ้งนักศึกษาผู้ถูกลงโทษ
- 29.2 แจ้งผู้ปกครองนักศึกษา
- 29.3 แจ้งคณะกรรมการวินัยนักศึกษา
- 29.4 แจ้งสถาบันทราบและติดประกาศ

และในการจัดทำคำสั่งลงโทษนั้นมีส่วนประกอบอันเป็นสาระสำคัญ ดังนี้

1. ในคำสั่งลงโทษ ต้องมีวัน เดือน ปี ในการจัดทำคำสั่งลงโทษ
2. คำสั่งลงโทษนั้นมีผลในการบังคับใช้ตั้งแต่วันที่
3. ชื่อ และตำแหน่งผู้ทำคำสั่งลงโทษ (ผู้ลงนาม)
4. ลายมือชื่อผู้ทำคำสั่งลงโทษ (ลายมือชื่อผู้ลงนาม)
5. เหตุผลประกอบการทำคำสั่งลงโทษ
 - 5.1 ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ
 - 5.2 ระเบียบข้อบังคับที่ใช้อ้างอิง
 - 5.3 ข้อประกอบการพิจารณา
 - 5.4 ข้อเสนอสนับสนุนประกอบการใช้ดุลยพินิจของผู้ทำคำสั่ง (ผู้ลงนาม)
6. สิทธิในการยื่นอุทธรณ์ ภายใน 30 วัน

4.3 การอุทธรณ์

การอุทธรณ์เป็นกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องอีกชั้นหนึ่งเพื่อให้เกิดความยุติธรรม ความเป็นธรรมต่อผู้ถูกคำสั่งลงโทษตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยให้เวลาสำหรับนักศึกษาที่ถูกมหาวิทยาลัยสั่งลงโทษเพื่ออุทธรณ์ 30 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง หากระเบียบใดมหาวิทยาลัยไม่ได้กำหนดวันไว้ก็เทียบเคียงตามกฎหมายวิธีปฏิบัติทางปกครอง และเมื่อนักศึกษากระทำ ความผิดถูกลงโทษตามคำสั่งแล้ว เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมเนื่องจากกระบวนการ สอบสวน หรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏต่อผู้มีอำนาจสั่งการไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่จริงให้ดำเนินการ ดังนี้ คือ

1. ยื่นเรื่องขออุทธรณ์โทษด้วยตนเองและเพื่อตนเองเท่านั้น
2. ผู้ที่ถูกลงโทษต่ำกว่าพักการศึกษาให้ยื่นต่อคณะกรรมการวินัยนักศึกษาสถาบัน ภายใน 30 วันนับแต่วันรับทราบคำสั่งโดยยื่นผ่าน งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษา อาคาร 40 ปี สจพ.
3. ผู้ที่ถูกคำสั่งลงโทษตั้งแต่พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา เป็นต้นไป ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ อธิการบดีภายใน 30 วันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง โดยยื่นเรื่องผ่าน งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กอง กิจการนักศึกษา อาคาร 40 ปี สจพ.

บรรณานุกรม

- กองนิติการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทพเพ็ญวานิชย์, 2548.
- ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2547.
- ชูชีพ บุญใช้, น.อ., เอกสารประกอบการบรรยายแนวทางปฏิบัติเมื่อเป็นกรรมการสอบสวน. (ม.ป.ป.)
- ชาเล็ม อุสดีตและคณะ. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องเทคนิคการสืบสวนสอบสวน, (ม.ป.ป.).
- ถาวร ศรีพฤกษ์, พ.ต.ท.. “พฤติกรรมกรรมการกระทำผิดวินัย ของข้าราชการตำรวจในสังกัด ตำรวจภาค 5.” สารนิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538.
- บุญเลิศ ไพรินทร์. เอกสารประกอบการบรรยายวิชากฎหมายมหาชน. เอกสาร โรเนียว, 2548.
- ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพฯ : สกายบุ๊กส์, 2544.
- มานิตย์ จิตต์จันทร์กลับ. เทคนิคการอ่านกฎหมายและวิธีเรียนกฎหมาย. เอกสารเผยแพร่, (ม.ป.ป.).
- มานิตย์ จุมปา. มหาวิทยาลัยของรัฐกับกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- มานิตย์ จุมปาและคณะ. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมาย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- ยุทธ ไกยวรรณ. พื้นฐานการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุริยปริยาสานการพิมพ์, 2545.
- วรรณรัตน์ ชรักษ์, พล.ต.ท.. หลักทั่วไปในการสืบสวน. เอกสารเผยแพร่(ม.ป.ป.)
- วิชัย สังข์ประไพ. หลักกฎหมายมหาชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2542.
- วัลลี ธรรมโกสิทธิ์. จิตวิทยาการซักถาม. เอกสารเผยแพร่(ม.ป.ป.)
- พจนานุกรม. ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชันส์, 2546.
- พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐเล่มที่ 20 พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ทุติยปิณฑาสกั
มหาวรรค เกสปุตตสูตร.
- พระธรรมปิฎก. พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 8. โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2538.

- วิจัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2538.
- การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 5, กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2543.
- พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพฯ : บริษัทสหธรรมิก จำกัด, 2545.
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539.
- สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. **วินัยมุขเล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2533.
- สำนักงานศาลปกครอง. **ข้อควรรู้ก่อนไปศาลปกครอง**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2549.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. **มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา : พื้นฐานและการบริการนักศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2537.
- แสวง หงส์นคร, พล.ต.ต.,และอุดม อันอาดมั่งงาม, พ.ต.อ.. **แนวทางปฏิบัติงานสอบสวนสำหรับนักเรียนนายร้อยตำรวจ**. ชมรมกฎหมายโรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2528.
- เสถียร วิชัยลักษณ์,ร.ต.ท.. **พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์นิติเวช, 2540.
- สุชาดา ทองสุกผล. “การศึกษาวิเคราะห์ เรื่องวินัยนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2528 – 2543”. **งานวิจัย**. งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษา : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
- สุเทพ ยิ้มละมุล. **รูปแบบและวิธีการเขียนรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริง**. เอกสารเผยแพร่(ม.ป.ป.)
- อุทัย สุภนิตย์. **คู่มือการเป็นทนายว่าความ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ประกายพริก, 2538.

ภาคผนวก ก.

ตัวอย่าง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

คำสั่ง.....(ชื่อหน่วยงานที่ออกคำสั่ง)

ที่/.....(เลขที่ พ.ศ.)

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

ด้วย..... (ระบุนักศึกษาที่กระทำผิด/ถูกกล่าวหา/ถูกร้องเรียน)
 นักศึกษา (ระบุนักศึกษา)สาขาวิชา.....(ระบุนักศึกษา).....คณะ
 (ระบุนคณะ/วิทยาลัย)เลขประจำตัวนักศึกษา (เลขประจำตัวนักศึกษา 10 ตัว)
 ได้กระทำหรือถูกร้องเรียนว่าได้กระทำผิดในเรื่อง (ระบุเรื่องที่กระทำ ถ้ากระทำผิดหลายเรื่องให้
 ระบุความผิดทุกเรื่อง)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 31(11) แห่งพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัย
 เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2550 จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อสอบสวน
 ข้อเท็จจริงกรณีนักศึกษากระทำผิด / ถูกร้องเรียนว่าได้กระทำความผิดในเรื่องดังกล่าว
 ประกอบด้วย

1.(ระบุชื่อ นามสกุล/ตำแหน่ง).....ประธานกรรมการ
2.(ระบุชื่อ นามสกุล/ตำแหน่ง).....กรรมการ
3.(ระบุชื่อ นามสกุล/ตำแหน่ง).....กรรมการและเลขานุการ
4.(ระบุชื่อ นามสกุล/ตำแหน่ง).....ผู้ช่วยเลขานุการ (ถ้ามี)

-2-

ทั้งนี้ให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว หากพบว่านักศึกษาดังกล่าวได้กระทำความผิดตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2547 ให้เสนอบทลงโทษพร้อมรายงานผลการสอบสวนเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

สั่ง ณ วันที่(ลงวันที่ เดือน และ พ.ศ. ที่ออกคำสั่ง)....

.....(ลายมือชื่อผู้สั่ง).....

()

ตำแหน่ง

ตัวอย่าง บันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การสอบสวน.....(ระบุชื่อ-นามสกุล ผู้ถูกกล่าวหา)..... ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิด

สอบวันที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า.....(ระบุชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....อายุ.....ปีสัญชาติ.....

ศาสนา.....เป็นนักศึกษาชั้นปีที่.....ภาควิชา/สาขาวิชา

คณะ/วิทยาลัย.....เลขประจำตัว.....อยู่บ้านเลขที่

ตรอก/ซอย ถนน แขวง/ตำบล

เขต/อำเภอ จังหวัด รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์ ชื่อผู้ปกครอง

โทร.

ข้าพเจ้าได้ทราบแล้วว่าข้าพเจ้าเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในเรื่อง
..... (ระบุเรื่องที่ถูกล่ามคอ)..... ตามคำสั่ง (ระบุชื่อ
หน่วยงานที่ออกคำสั่ง).....ที่/..... เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน
ข้อเท็จจริง ลงวันที่ เดือน พ.ศ.และข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความ
สัตย์จริงดังต่อไปนี้

.....

.....

.....๑๓๑

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมิได้กระทำการล่วง
บุ้ญเชิญ ให้สัญญาหรือกระทำการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำอย่างใดอย่างหนึ่ง และข้าพเจ้า
ได้ฟังบันทึกถ้อยคำที่อ่านให้ฟัง/ได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว ขอรับรองว่า เป็นบันทึกถ้อยคำที่
ถูกต้องจึงลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง

.....(ลายมือชื่อ).....ผู้ถูกกล่าวหา

()

.....(ลายมือชื่อ).....ผู้บันทึกข้อความ

()

-2-

ข้าพเจ้าขอรับรอง (ชื่อผู้ถูกกล่าวหา)..... ได้ให้
ถ้อยคำและ ลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

.....(ลายมือชื่อ)..... ประธานกรรมการ

()

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

()

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการ

()

.....(ลายมือชื่อ)..... กรรมการและเลขานุการ

()

ตัวอย่าง บันทึกถ้อยคำพยาน/ฝ่ายกล่าวหา/ผู้ถูกกล่าวหา

เรื่อง การสอบสวน(ชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....ซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย
นักศึกษา

สอบสวนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

ข้าพเจ้า..... (ระบุชื่อพยาน)..... อายุปี
สัญชาติ ศาสนา เป็น (ข้าราชการ/นักศึกษา/หรือประชาชนให้ระบุ
ว่าทำอาชีพอะไรที่ไหน).....อยู่บ้านเลขที่ ตรอก/ซอย
ถนน.....แขวง.....เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
หรือปัจจุบันเป็นนักศึกษาสาขาวิชา/ภาควิชา.....ชั้นปีที่
คณะ/วิทยาลัย.....เลขประจำตัว..... โทร.

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบว่า ข้าพเจ้าเป็นพยานใน
เรื่อง ข้าพเจ้าพบว่าการให้ถ้อยคำอัน
เป็นเท็จต่อคณะกรรมการสอบสวนอาจเป็นความผิดตามกฎหมายหรือมีความผิดทางวินัยนักศึกษา

ข้าพเจ้าขอให้ถ้อยคำตามความสัตย์จริงดังต่อไปนี้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้กระทำการล่อลวง ชูเชิญ ให้
สัญญา หรือกระทำการใด ๆ เพื่อจูงใจให้ข้าพเจ้าให้ถ้อยคำใด ๆ และข้าพเจ้า(ได้ฟังบันทึกที่
อ่านให้ฟัง/ได้อ่านบันทึกถ้อยคำเองแล้ว).....ขอรับรองว่าเป็นบันทึกถ้อยคำที่ถูกต้องจึงลง
ลายมือชื่อไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวน

(ลงชื่อ) พยาน

()

(ลงชื่อ)ผู้บันทึกถ้อยคำ

()

-2-

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า(ระบุชื่อพยาน).....
 ได้ให้ถ้อยคำและลงลายมือชื่อต่อหน้าข้าพเจ้า

(ลงชื่อ)ประธานกรรมการ

()

(ลงชื่อ)กรรมการ

()

ฯลฯ

(ลงชื่อ)กรรมการและเลขานุการ

()

(ลงชื่อ)กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

()

(ถ้ามี)

หมายเหตุ

1. แบบฟอร์มนี้ให้ใช้บันทึกถ้อยคำบุคคลผู้มาให้ถ้อยคำเพื่อเป็นพยานผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหา
2. การสอบปากคำพยานต้องมีกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมด และให้กรรมการสอบสวนดังกล่าวลงลายมือชื่อรับรองไว้ในบันทึกถ้อยคำด้วย
3. ถ้าผู้บันทึกถ้อยคำเป็นกรรมการหรือเป็นกรรมการและเลขานุการหรือเป็นเลขานุการและให้กรรมการหรือเลขานุการดังกล่าว ลงลายมือชื่อทั้งในฐานะผู้บันทึกและผู้รับรองการให้ถ้อยคำ
4. แบบฟอร์มนี้เป็นเพียงตัวอย่างข้อความใดไม่ใช้ให้ตัดออก

ตัวอย่าง รายงานการสอบสวน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

ที่ วันที่

เรื่อง รายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณี.....

เรียน(ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน)

ตามที่ได้มีคำสั่ง(ชื่อหน่วยงานที่ออกคำสั่ง)..... ที่/.....
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ลงวันที่ เดือน พ.ศ.....
เพื่อสอบสวน.....(ระบุชื่อผู้ถูกกล่าวหา).....ซึ่งถูกกล่าวหาว่าได้
กระทำความผิดวินัยนักศึกษา เรื่อง.....

คณะกรรมการได้ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงในเรื่องนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว
จึงขอรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1. เรื่องเดิม)

มูลเหตุของเรื่องนี้เกิดขึ้นเนื่องจาก.....(มีผู้ร้องเรียนหรือมีผู้รายงาน
ว่าอย่างไร).....ฯลฯ

(2. ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน)

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้และอธิบายข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามเรื่องที่
กล่าวหาให้.....(ผู้ถูกกล่าวหา).....ทราบแล้ว โดย.....(แจ้งอธิบายที่กล่าวหาว่าได้
กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร.....คณะกรรมการฯ ได้รวบรวมพยานหลักฐานและ
สอบปากคำผู้เกี่ยวข้องดังปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

2.1 นาย/นางสาว(ระบุผู้ถูกกล่าวหา)ได้
ให้ถ้อยคำในเบื้องต้นว่า

.....

2.2

-2-

(3. พยานบุคคลหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง)

3.1 นาย/นางสาว.....นามสกุล..... ได้ให้
 ถ้อยคำสรุปได้ว่า.....

.....
 3.2.....

(4. สรุปผลการสอบสวนในภาพรวม)

คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้รวบรวมข้อมูลจากพยานบุคคลและพยาน
 เอกสาร (ถ้ามี) สรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริง ดังนี้

4.1

4.2

(5. ข้อพิจารณา)

จากผลการสรุปข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเห็น
 ควรพิจารณา ลงมติเห็นว่า

1.(ระบุผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยนักศึกษาหรือไม่ ถ้า
 ผิดให้ระบุข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศของสถาบันไว้ด้วย

2.(เสนอบทลงโทษ ตามข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ ที่มีหรือ
 เหตุผลอันควรลดหย่อนผ่อนโทษ ถ้ามี)

-3-

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

.....(ลายมือชื่อ).....ประธานกรรมการ

()

.....(ลายมือชื่อ).....กรรมการ

()

ฯลฯ

.....(ลายมือชื่อ).....กรรมการและเลขานุการ

()

ข้อพิจารณา

1. การประชุมลงมติของคณะกรรมการ ต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ของจำนวนคณะกรรมการสอบสวนทั้งหมด
2. ให้คณะกรรมการทุกคนลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกรายงานการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เสนอ ต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้ง
- 3 หากกรรมการคนใดมีความเห็นแย้งให้ทำความเห็นแย้งแนบไว้ในรายงานผลการสอบสวนข้อเท็จจริงไว้ด้วย

ตัวอย่าง คำสั่งลงโทษนักศึกษา

คำสั่ง.....(หน่วยงาน).....

ที่...../.....

เรื่อง ลงโทษภาคทัณฑ์/พักการศึกษา/ระงับการออกไปแสดงผลการศึกษา/

ให้พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา

ด้วย(ระบุชื่อ-นามสกุลนักศึกษาที่ถูกลงโทษ).....เป็น
 นักศึกษาภาควิชา.....สาขาวิชา ชั้นปีที่ คณะ/วิทยาลัย

เลขประจำตัวนักศึกษา ได้กระทำความผิดในเรื่อง(ระบุการ
 กระทำผิดโดยสรุป ถ้ามีหลายกรณีให้ระบุทุกกรณี พร้อมด้วยเหตุผลข้อพิจารณาและข้อสนับสนุน
 ในการใช้ดุลยพินิจ).....

อาศัยอำนาจ(ข้อบังคับสถาบันฯ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 254).....
 จึงให้ลงโทษ (ระบุชื่อนักศึกษาที่ถูกลงโทษและอัตราโทษ).....

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่..... เป็นต้นไป

อนึ่ง ถ้าผู้ถูกลงโทษเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมให้อื่นอุทธรณ์ต่อ
 คณะกรรมการวินัยนักศึกษา (กรณี โทษต่ำกว่าพักการศึกษา) หรือต่ออธิการบดี (กรณีโทษตั้งแต่พัก
 การศึกษาเป็นต้นไป) โดยยื่นที่งานวินัยและพัฒนานักศึกษา กองกิจการนักศึกษาภายใน 30 วัน
 นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

สั่ง ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

(ลงชื่อ).....ผู้สั่ง

()

ตำแหน่ง

ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547

.....

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุง ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2534 เพื่อให้เกิดความเหมาะสม สะดวก และคล่องตัวในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 15(3) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. 2538 ประกอบกับมติสภาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในคราวประชุมครั้งที่ 2/2547 เมื่อวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2547 จึงให้ตราข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547”

ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศใช้ข้อบังคับนี้เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2534

ข้อ 4 ในข้อบังคับนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณะ” หมายความว่า คณะ วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ ที่มีการจัดการเรียนการสอน และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานระดับคณะที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้น โดยสภาสถาบัน

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณบดี” หมายความว่า คณบดี ผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือหัวหน้าหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า

“อาจารย์” หมายความว่า ผู้สอน หรือผู้บรรยายประจำในรายวิชาต่าง ๆ ของสถาบันรวมถึงอาจารย์พิเศษ และอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมด้วย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวินัยนักศึกษาที่สถาบันแต่งตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการด้านวินัยนักศึกษาตามข้อบังคับนี้

ข้อ 5 ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจในการออกประกาศหรือกำหนดหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ กรณีมีปัญหาในการวินิจฉัยหรือการตีความเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจในการชี้ขาด และให้ถือเป็นที่สุด

หมวดที่ 2

วินัยนักศึกษา

ข้อ 6 นักศึกษาต้องรักษาวินัยโดยเคร่งครัด ผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามให้ถือว่าผู้นั้น กระทำผิดวินัย จักต้องได้รับโทษตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ 7 นักศึกษาต้องปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของนักศึกษาในฐานะผู้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่รัฐจัดให้จากภาษีของประเทศ

ข้อ 8 นักศึกษาต้องเคารพสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น ประพฤติตนให้อยู่ในความซื่อสัตย์ สุจริต ปฏิบัติตามหลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทยในทุกโอกาส ไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย หรือกระทำการใดอันไม่เหมาะสมต่อขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและประเพณีไทย

ข้อ 9 นักศึกษาต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่งของสถาบัน และคณะทุกประการ

ข้อ 10 นักศึกษาต้องแต่งกายสุภาพ ให้สะอาดเรียบร้อย ในลักษณะสุภาพชน หรือตามแบบที่สถาบันกำหนด เมื่ออยู่ภายในสถาบัน\

ข้อ 11 นักศึกษาต้องมีความซื่อตรง ประพฤติตนเป็นสุภาพชน มีมารยาทอันดีงาม ไม่ประพฤติหรือปฏิบัติตนไปในทางที่นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียง และเกียรติคุณของสถาบัน

ข้อ 12 นักศึกษาต้องรักษาไว้ซึ่งความสามัคคี ไม่ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ หรือก่อการทะเลาะวิวาทระหว่างนักศึกษาของสถาบัน หรือสถาบันการศึกษาร่วมทั้งประชา

ข้อ 13 นักศึกษาต้องปฏิบัติตนต่ออาจารย์ เจ้าหน้าที่ด้วยความสุภาพ มีสัมมาคารวะ มาแสดงอาการกระด้างกระเดื่อง ลบหลู่ ดูถูก ดูหมิ่นเหยียดหยาม

ข้อ 14 นักศึกษาต้องไม่สูบบุหรี่ เสพสุราเมรัย หรือของมีนเมา หรือสิ่งเสพติดใด ๆ หรือแสดงกิริยาอันมาสมควรเมื่ออยู่ภายในบริเวณพื้นที่ของสถาบัน

ข้อ 15 นักศึกษาต้องไม่มีไว้ในครอบครองซึ่งภาพ สิ่งพิมพ์ สิ่งวาด สิ่งเขียน หรือสิ่งอื่นใดที่ส่งไปในทางลามกอนาจาร

ข้อ 16 นักศึกษาต้องให้ความร่วมมือไม่ขัดขืน ไม่กล่าวข้อความอันเป็นเท็จ ไม่ปกปิดข้อเท็จจริงอันควรบอกต่ออาจารย์ และเจ้าหน้าที่

ข้อ 17 นักศึกษาต้องไม่ลักทรัพย์ ชักยอก นื้อ โกงทรัพย์ หรือทำลายทรัพย์สินของผู้อื่นหรือสถาบัน

ข้อ 18 นักศึกษาต้องแสดงบัตรประจำตัวนักศึกษาได้ทันที เมื่ออาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ขอตรวจสอบ

ข้อ 19 นักศึกษาต้องรักษาชื่อเสียง และรักษาเกียรติของตนเอง ของผู้ปกครอง บิดา มารดา รวมถึงสถาบัน โดยมีให้ได้ชื่อว่าเป็นผู้มาสุจริต หรือประพฤติชั่วในกรณีดังต่อไปนี้

19.1 ทูจจริต หรือทู่จจริตในการศึกษา การสอบ หรือพยายามกระทำการเช่นนั้น

19.2 ประพฤติผิด หรือกระทำการใด ๆ ให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่ศีลธรรมในทางชั่ว

19.3 เล่น หรือสนับสนุนให้มีการเล่นการพนัน

19.4 เสพสุราเมรัย ของมีนเมา หรือสิ่งเสพติดใด ๆ จนไม่สามารถตรงสติได้ หรือเป็นเหตุให้เสื่อมเสียแก่ตนเอง และส่วนรวมของสถาบัน

- 19.5 กระทำการใด ๆ โดยจงใจ หรือฝ่าฝืนเป็นเหตุให้ทรัพย์สิน
ผลประโยชน์ของสถาบัน หรือปกติสุขส่วนรวมของสถาบันเสียหาย หรือถูกทำลาย
- 19.6 มีไว้ในครอบครอง ซึ่งอาวุธ วัตถุระเบิด หรือสิ่งผิดกฎหมาย
- 19.7 ทำร้ายร่างกายอาจารย์ เจ้าหน้าที่ของสถาบันที่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ
- 19.8 กระทำความผิดทางกฎหมาย เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำโดย
ประมาท หรือความผิดลหุโทษ ซึ่งลักษณะความผิดไม่เป็นที่เสื่อมเสียแก่เกียรติคุณของสถาบัน
- 19.9 การกระทำอื่นใดที่คณะกรรมการวินัยนักศึกษาเกินกว่ากึ่งหนึ่งเห็น
ว่าเป็นการประพฤติชั่ว

หมวดที่ 3

โทษฐานผิดวินัยนักศึกษา

- ข้อ 20 โทษฐานผิดวินัยนักศึกษา มี 7 สถาน คือ
- 20.1 ตักเตือน
- 20.2 ชดใช้ค่าเสียหาย
- 20.3 ภาคทัณฑ์และทำทัณฑ์บน
- 20.4 พักการศึกษาตั้งแต่ 1 ภาคการศึกษา ถึง 3 ปีการศึกษา
- 20.5 ระงับการออกไปแสดงผลการศึกษา ใบรับรอง ประกาศนียบัตร
หรือปริญญาบัตร มีกำหนดเวลาไม่เกิน 3 ปีการศึกษา
- 20.6 ให้พ้นสภาพจากการเป็นนักศึกษา โดย
- (1) ให้ออก
- (2) ไล่ออก
- 20.7 โทษอื่น ๆ ตามที่สถาบันเห็นสมควร

หมวดที่ 4

คณะกรรมการวินัยนักศึกษา

- ข้อ 21 ให้มีคณะกรรมการวินัยนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ ซึ่งประกอบด้วย
- 21.1 รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา ประธานกรรมการ
- 21.2 ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา รองประธานกรรมการ

- 21.3 รองคณบดี/รองผู้อำนวยการ กรรมการ
ฝ่ายกิจการนักศึกษา หรือรองคณบดี/
รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย
- 21.4 ผู้ทรงคุณวุฒิ (ด้านจิตวิทยา สังคมวิทยา การปกครอง กฎหมาย หรือ
ด้านอื่น ๆ ที่สถาบันเห็นสมควร) จำนวนไม่เกิน 6 คน กรรมการ
- 21.5 ผู้แทนกลุ่มงานวินัยและนิติการ 1 คน กรรมการ
- 21.6 ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา กรรมการและเลขานุการ
- 21.7 หัวหน้างานวินัยนักศึกษา กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ข้อ 22 คณะกรรมการวินัยนักศึกษาของสถาบันตามข้อที่ 21 มีหน้าที่ดังนี้
- 22.1 เสนอการปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่ง ต่อสถาบัน
- 22.2 จัดทำหลักเกณฑ์การพิจารณาโทษนักศึกษาเสนอสถาบัน
- 22.3 พิจารณาเสนอสถาบันออกระเบียบ ประกาศคำสั่งโดยไม่ขัดกับ
ข้อบังคับนี้
- 22.4 เสนอการพัฒนาศึกษาด้านวินัยนักศึกษา และส่งเสริมจริยธรรม
ต่อสถาบัน
- 22.5 เสนอผลการสอบสวนและบทลงโทษนักศึกษาที่กระทำผิดวินัย
นักศึกษาต่อสถาบัน
- 22.6 พิจารณารับอุทธรณ์คำสั่งลงโทษนักศึกษาของคณะ หรือหอพัก
- 22.7 อื่น ๆ ตามที่สถาบันมอบหมาย
- ข้อ 23 ให้คณะกรรมการวินัยนักศึกษาตามข้อ 21 พ้นจากตำแหน่งเมื่อ
- 23.1 พ้นจากตำแหน่งรองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี รองคณบดี หรือรอง
ผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองกิจการนักศึกษา หัวหน้างานวินัยนักศึกษา แล้วแต่
กรณี
- 23.2 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ตามข้อ 21.4 และกรรมการที่เป็นผู้แทนกลุ่ม
งานวินัยและนิติการ ตามข้อ 21.5 ให้มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี และอาจได้รับการแต่งตั้ง
ใหม่อีกได้
- 23.3 ครบวาระการดำรงตำแหน่ง
- 23.4 ลาออก
- 23.5 ตาย
- 23.6 สถาบันมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 24 ให้มีคณะกรรมการวินัยนักศึกษาของคณะ และหอพักนักศึกษา ประกอบด้วย

24.1 คณะกรรมการวินัยนักศึกษาระดับคณะ ประกอบด้วย

(1) รองคณบดี หรือรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา ประธานกรรมการ

(2) ผู้แทนภาควิชาต่าง ๆ ภายในคณะกรรมการ

(3) เจ้าหน้าที่งานกิจการนักศึกษาของคณะ 1 คนกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 25 ให้คณะกรรมการตามข้อ 24 มีหน้าที่ดังนี้

25.1 ดูแลความประพฤตินักศึกษาของคณะหรือหอพักให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันว่าด้วยวินัยนักศึกษา

25.2 ดำเนินการพัฒนานักศึกษาในด้านจริยธรรม และส่งเสริมคุณธรรมในคณะ หรือหอพักนักศึกษา

25.3 ดำเนินการสอบสวนเรียกตรวจพยาน หลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการทำความผิดวินัยนักศึกษา เรียกสอบนักศึกษาหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องการกระทำความผิดหรือผู้อื่น ที่คณะกรรมการการเห็นว่ามีส่วนรู้เห็นการกระทำความผิดวินัยนักศึกษาภายในคณะหรือหอพัก หรือเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการสอบสวนให้เสนอแต่งตั้ง อนุกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้

25.4 นำเสนอผลการสอบสวนให้มีอำนาจสั่งลงโทษภายในคณะ หรือหอพัก

25.5 กรณีเป็นความผิดร้ายแรงให้เสนอการลงโทษนักศึกษาต่อสถาบัน โดยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวินัยนักศึกษา

25.6 ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่สถาบันมอบหมาย

หมวดที่ 5

การลงโทษนักศึกษา

ข้อ 26 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษนักศึกษา ได้แก่

26.1 อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจลงโทษทุกสถานความผิด

26.2 คณบดี มีอำนาจลงโทษเฉพาะสถานความผิดตามข้อ 20.1 ข้อ 20.2 และข้อ 20.3 โดยสั่งลงโทษได้แต่เฉพาะนักศึกษาในสังกัดคณะ

26.3 ประธานหอพักนักศึกษาที่มีอำนาจลงโทษเฉพาะสถานความผิดตามข้อ 20.1 ข้อ 20.2 และข้อ 20.3 โดยสั่งลงโทษได้แต่เฉพาะนักศึกษาที่ทำความผิดภายในบริเวณหอพัก

ข้อ 27 คำสั่งลงโทษให้ระบุ ลักษณะและการกระทำผิด พร้อมทั้งโทษที่ได้รับโดยชัดแจ้ง

ข้อ 28 สถาบันสั่งลงโทษแล้วให้งานวินัยนักศึกษา กองกิจการนักศึกษาการดังนี้

28.1 แจ้งนักศึกษาผู้ถูกลงโทษ

28.2 แจ้งผู้ปกครองนักศึกษา

28.3 แจ้งงานทะเบียนและสถิตินักศึกษา

28.4 แจ้งคณะ หรือหอพักที่นักศึกษาสังกัด

28.5 ประกาศสถาบัน

28.6 บันทึกข้อมูล

ข้อ 29 คณะ หรือหอพัก ประธานกรรมการวินัยหอพักนักศึกษา สั่งลงโทษนักศึกษาแล้ว ให้ดำเนินการดังนี้

29.1 แจ้งนักศึกษาผู้ถูกลงโทษ

29.2 แจ้งผู้ปกครองนักศึกษา

29.3 แจ้งคณะกรรมการวินัยนักศึกษา

29.4 แจ้งสถาบันทราบและติดประกาศ

หมวดที่ 6

การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ

ข้อ 30 การขออุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ต้องดำเนินการด้วยตนเอง และเพื่อตนเองเท่านั้น

ข้อ 31 ให้นักศึกษาที่ถูกคณะ หรือหอพักลงโทษ มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยนักศึกษาสถาบันภายใน 30 วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่งลงโทษ โดยยื่นเรื่องผ่านงานวินัยนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา

ข้อ 32 คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการวินัยนักศึกษาตามข้อ 31 ในการยกอุทธรณ์ เพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษ แล้วแต่กรณี ให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ 33 ให้นักศึกษาที่ถูกสถาบันลงโทษ ในความผิดร้ายแรงมีโทษพักการศึกษา ตั้งแต่ 1 ภาคการศึกษา มีสิทธิ์ขออุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่ออธิการบดี ภายใน 30 วันนับแต่วันรับทราบ คำสั่งลงโทษ โดยยื่นเรื่องผ่านงานวินัยนักศึกษา กองกิจการนักศึกษา

ข้อ 34 ให้อธิการบดีมีอำนาจวินิจฉัย หรือแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัย เพื่อสั่งยก อุทธรณ์ เพิ่มโทษ ลดโทษ หรือยกโทษ ได้ทุกกรณี และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือว่าเป็นที่สุด

ข้อ 35 เมื่ออธิการบดีวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งผลการวินิจฉัยเป็น หนังสือให้ผู้อุทธรณ์ งานทะเบียนและสถิตินักศึกษา กองบริการการศึกษา และกองกิจการนักศึกษา ทราบ ภายใน 15 วัน

ประกาศ ณ วันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2547

(ศาสตราจารย์ ดร.เกษม สุวรรณกุล)

นายกสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ประกาศสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
เรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะความผิดวินัยนักศึกษา

.....

เพื่อให้การดำเนินการตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรม จึงเห็นสมควรกำหนดประเภทและลักษณะความผิดวินัยนักศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 5 และข้อ 22 แห่งข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยศึกษา พ.ศ. 2547 มติคณะกรรมการวินัยนักศึกษาในคราวประชุม ครั้งที่ 3/2547 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2547 ประกอบกับมติคณะกรรมการบริหาร ในคราวประชุม ครั้งที่ 21/2547 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2547 จึงให้กำหนดประเภทและลักษณะความผิดวินัยนักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เรื่อง การกำหนดประเภทและลักษณะความผิดวินัยนักศึกษา”

ข้อ 2 ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ในประกาศนี้

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“อาจารย์” หมายความว่า ผู้สอน หรือผู้บรรยายประจำในรายวิชาต่าง ๆ ของสถาบัน และให้หมายความรวมถึงอาจารย์พิเศษ อาจารย์ที่ปรึกษา ด้านวิชาการและอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรม

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานพิเศษ และลูกจ้าง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

“นักศึกษา” หมายความว่า นักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ข้อ 4 ประเภทและลักษณะความผิดวินัยนักศึกษา

4.1 ประเภทไม่ร้ายแรง ได้แก่

- (1) แต่งกายผิดระเบียบ หรือ ไม่สุภาพ เมื่อเข้ามาในสถาบัน
- (2) มีภาพ สิ่งพิมพ์ ภาพวาด ภาพเขียน หรืออื่น ๆ ที่ลามกอนาจารไว้ในครอบครอง
- (3) สูบบุหรี่ หรือกระทำผิดระเบียบการใช้อาคารสถานที่ หรือกระทำการใด ๆ ที่ทำให้อาคารสถานที่สกปรก
- (4) แสดงกิริยาอันไม่สมควรเมื่อเข้าชั้นเรียน ห้องสอบ หรือติดต่อหน่วยราชการ
- (5) แสดงกิริยาไม่สุภาพโดยไม่เคารพอาจารย์ เจ้าหน้าที่ หรือไม่เชื่อฟังคำสั่ง คำตักเตือนของอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ
- (6) ไม่แสดงบัตรประจำตัวนักศึกษา เมื่ออาจารย์ เจ้าหน้าที่สถาบันขอตรวจสอบ
- (7) ประพฤติตนไม่เป็นสุภาพชน เช่น พุดคำหยาบ คำส่อเสียด คำทอ ฯลฯ
- (8) กล่าวคำเท็จ หรือแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความอันควรบอกต่ออาจารย์ หรือ เจ้าหน้าที่ของสถาบัน
- (9) มีสุรา หรือของมีนเมาไว้ในครอบครอง
- (10) จัดทำ หรือมีไว้ในครอบครอง สิ่งพิมพ์ ภาพวาด หรือภาพเขียน กล่าวถ้อยคำหรือกระทำการใด ๆ อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น หรือสถาบัน
- (11) กระทำการใด ๆ ที่คณะกรรมการวินัยนักศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยนักศึกษาประเภทไม่ร้ายแรง

4.2 ประเภทร้ายแรง ได้แก่

- (1) ไม่มีสัมมาคารวะ แสดงกิริยาก้าวร้าว (ต่ออาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ของสถาบัน)
- (2) ประพฤติผิดศีลธรรม จริยธรรม หรือวัฒนธรรมอันดีงาม
- (3) เล่นการพนันมีส่วนร่วม หรือวัฒนธรรมอันดีงาม
- (4) ทำลายทรัพย์สินของสถาบัน หรือของผู้อื่น
- (5) เสพสุรา หรือของมีนเมา

- (6) ฝ่าฝืนกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ประกาศสถาบัน หรือประกาศคณะ/วิทยาลัย/สำนัก
- (7) ปลอมแปลงลายมือชื่ออาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่สถาบัน
- (8) ปลอมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเงิน หรือปลอมแปลงแปลงเอกสารทั่วไป
- (9) นำกิจกรรมหรือวិการอันไม่เหมาะสมมาปฏิบัติภายในสถาบัน หรือภายนอกสถาบัน
- (10) ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายนักศึกษาด้วยตนเองจนได้รับบาดเจ็บ
- (11) การใช้จ่ายพาหนะในลักษณะที่ก่อ หรืออาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สิน เช่น ขับรถเร็ว ขับรถย้อนศร ฯลฯ
- (12) พก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งสิ่งเสพติดต้องห้ามตามกฎหมาย
- (13) พก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งอาวุธ วัตถุระเบิด หรือสิ่งผิดกฎหมาย
- (14) แอบอ้าง หรือใช้ชื่อเสียงสถาบันไปดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยไม่ได้รับอนุญาต
- (15) กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ตามลักษณะ 12 แห่งประมวลกฎหมายอาญา เช่น ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง ฯลฯ
- (16) กระทำการผิดอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่สถาบัน โดยกระทำการทุจริต หรือทุจริตการสอบ (ยกเว้นการสอบประจำภาคของสถาบัน) หรือพยายามกระทำการเช่นนั้น
- (17) กระทำความผิดในคดีอาญา(เว้นแต่ความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ และลักษณะความผิดไม่เป็นที่เสื่อมเสียต่อเกียรติคุณของสถาบัน)
- (18) เป็นผู้ก่อเหตุ หรือยุยงให้เกิดความวุ่นวายร้ายแรงขึ้นในสถาบันหรือก่อให้เกิดการแตกแยกความสามัคคีระหว่างนักศึกษา
- (19) ทำร้ายร่างกายอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่สถาบันซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยชอบรวมถึงการทำร้ายบุคคลทั่วไป
- (20) กระทำการใด ๆ ที่คณะกรรมการวินัยนักศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำความผิดวินัยนักศึกษาประเภทร้ายแรง

ข้อ 5 การพิจารณาลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดวินัยนักศึกษาประเภทไม่ร้ายแรงให้อยู่ในขอบข่ายตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัยนักศึกษา พ.ศ. 2547 หมวด 3 โทษฐานผิดวินัยนักศึกษา ข้อ 20.1 ข้อ 20.2 ข้อ 20.3 และข้อ 20.7

ข้อ 6 การพิจารณาลงโทษนักศึกษาที่กระทำความผิดวินัยนักศึกษาประเภทร้ายแรง ให้อยู่ในขอบข่ายตามข้อบังคับสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ว่าด้วย วินัย นักศึกษา พ.ศ. 2547 หมวด 3 โทษฐานผิดวินัยนักศึกษา ข้อ 20.4 ข้อ 20.5 ข้อ 20.6 และข้อ 20.7

ข้อ 7 ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ กรณีมีปัญหาในการวินิจฉัยหรือ การตีความเพื่อปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาด และให้ถือเป็น ที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2547

(ศาสตราจารย์ ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ)

อธิการบดี

ภาคผนวก ข.
คำพิพากษาศาลปกครอง

เรื่อง การฟ้องเพิกถอนการลงโทษทางวินัยเกี่ยวกับการทุจริตการสอบ

ระหว่าง	}	นางสาวพัฒนสินี กรานเลิศ	ผู้ฟ้องคดี
		จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ที่ 1
		อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ที่ 2
		คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ที่ 3 ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีโดย พลโทพัฒนศักดิ์ กรานเลิศ ผู้รับมอบอำนาจฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ออกคำสั่งของคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ จึงให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีได้รับสัญลักษณ์ F ในรายวิชา 5500223 EAP I ในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2544 และให้พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา คือภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2545 ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากการกระทำโดยไม่มีอำนาจ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ทั้งนี้ โดยมีเหตุผลและข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

1. เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดให้ผู้ฟ้องคดีสอบกลางภาค ภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2544 วิชา 5500223 EAP I ลำพังเพียงคนเดียวโดยก่อนเข้าห้องสอบ กรรมการผู้คุมสอบได้ตรวจใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดีและอุปกรณ์เข้าสอบแล้วไม่พบสิ่งแปลกปลอมใดที่เป็นข้อห้ามในการนำเข้าห้องสอบ จึงอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าห้องสอบได้ ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีทำข้อสอบเสร็จ ผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกส่วนหนึ่งของข้อสอบและคำตอบของผู้ฟ้องคดีลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดี โดยเขียนคำศัพท์และส่วนของประโยคซึ่งไม่อาจสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจแก่บุคคลอื่นได้นอกจากผู้ฟ้องคดี เนื่องจากข้อสอบมีลักษณะให้เลือกคำตอบที่ถูกต้อง หรือจับคู่คำที่มีความหมายตรงกัน หรือตอบคำถาม และผู้ฟ้องคดีมิได้ระบุหรือทำให้ทราบได้ว่าเป็นคำตอบของคำถามข้อใดอันจะเป็น

ประโยชน์แก่ผู้อื่นได้ นอกจากนี้ ในการสอบวิชาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเข้าสอบแต่เพียงผู้เดียวไม่มีผู้อื่นเข้าร่วมสอบด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจนำสิ่งที่เขียนไปให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้

นอกจากนั้น สมุดคำถามวิชา 5500223 EAP I ที่แจกในการสอบกำหนดข้อความ เป็นภาษาอังกฤษว่า “DO NOT TAKE THIS BOOK LET OR ANYPART OF IT OUT OF THE TEST ROOM” ผู้ฟ้องคดีอ่านแล้วเข้าใจว่า ในการสอบห้ามผู้เข้าสอบนำสมุดคำตอบและกระดาษคำตอบที่แจกในห้องสอบออกจากห้องสอบ ซึ่งตรงกับข้อ 11 ของข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ฉีกหรือนำสมุดคำตอบและกระดาษคำตอบที่ทางคณะรัฐศาสตร์ได้แจกให้ออกจากห้องสอบ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้ทำผิดต่อข้อบังคับดังกล่าว รวมทั้งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคซึ่งไม่อาจสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจใดๆ แก่บุคคลอื่นได้นอกจากผู้ฟ้องคดีและคำศัพท์ดังกล่าวมิได้ระบุหรือทำให้ทราบได้ว่าเป็นคำตอบของคำถามข้อใดอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น และใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้นำออกจากห้องสอบ จะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดฐานคัดลอกข้อสอบและนำออกจากห้องสอบไม่ได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะลงโทษผู้ฟ้องคดีว่าไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบไม่ได้

2. ผู้ฟ้องคดีขอโต้แย้งคำสั่งลงโทษดังกล่าวว่าเป็นคำสั่งที่มีชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำการทุจริตในการสอบเพราะในวันสอบ กรรมการคุมสอบได้ตรวจใบแทนบัตรประจำตัวของผู้ฟ้องคดีก่อนเข้าห้องสอบ เห็นว่าถูกต้องแล้วจึงอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าห้องสอบและทำการสอบได้ หากมีการตรวจพบสิ่งที่เป็นข้อห้ามย่อมต้องไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้าสอบ ต่อมาเมื่อทำข้อสอบเสร็จ ผู้ฟ้องคดีได้เขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคของผู้ฟ้องคดีเองเพียงเพื่อจะนำมาตรวจสอบว่า ผู้ฟ้องคดีสอบผ่านวิชาดังกล่าวหรือไม่เท่านั้น โดยผู้ฟ้องคดีได้วางเอกสารดังกล่าวไว้บนโต๊ะสอบอย่างเปิดเผยมิได้ซ่อนเร้นแต่อย่างใด เพราะผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบริสุทธิ์และไม่ได้ทำการทุจริตในการสอบ และไม่ทราบว่า การกระทำดังกล่าวจะถือว่าเป็นความผิด และยังมีได้นำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตดังกล่าวออกจากห้องสอบ การที่กรรมการผู้คุมสอบได้มาเก็บข้อสอบและเห็นเอกสารดังกล่าววางอยู่บนโต๊ะสอบจึงกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตในการสอบ ย่อมเป็นการกระทำที่มีชอบ นอกจากนั้นแล้ว คณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้ส่งเอกสารดังกล่าวไปให้คณะกรรมการสร้างข้อสอบและตรวจข้อสอบรายวิชา 5500223 EAP I ตรวจสอบแล้วมีความเห็นว่า จากหลักฐานที่ปรากฏเป็นการคัดลอกส่วนหนึ่งของข้อสอบและคำตอบของนิสิตเพื่อนำออกห้องสอบ โดยไม่ได้ระบุว่า ผู้ฟ้องคดีผิดระเบียบหรือคำสั่งหรือทุจริตในการสอบ หลังจากนั้นคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้มีการประชุม เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 มีมติว่าเห็น

ควรส่งข้อสอบพร้อมกระดาษคำตอบให้สถาบันภาษาตรวจให้คะแนนโดยไม่ได้ระบุว่า ผู้ฟ้องคดีผิดคำสั่งในการสอบหรือทุจริตในการสอบ และผลการตรวจสอบของคณะกรรมการสร้างข้อสอบ และตรวจข้อสอบวิชาดังกล่าวได้ให้คะแนนผู้ฟ้องคดี 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน แสดงว่าผู้ฟ้องคดีสอบผ่านวิชาดังกล่าวแล้ว

3. กระบวนการพิจารณาเพื่อออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ไม่เคยเรียกผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ แต่กลับมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดคำสั่งหรือข้อความตามข้อแจ้งไว้ในข้อสอบ อันเป็นการกระทำความผิดตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 และมีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบโดยอาศัยอำนาจตามความข้อ 15.1 แห่งระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการชุดเดิมที่ได้พิจารณาและลงโทษผู้ฟ้องคดีมาแล้วในครั้งแรกให้เป็นการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอีก และคณะกรรมการชุดดังกล่าวได้มีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีเช่นเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี

นอกจากนั้น คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้ใช้ระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการแก่ผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จนถึงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นวันที่คณะรัฐศาสตร์ได้มีคำสั่งที่ 35/2545 และกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ก็ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนถึงวันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดตามเรื่องผลการพิจารณาอุทธรณ์ และได้รับแจ้งว่าคณะกรรมการคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติยืนตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 และได้ส่งหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยทางไปรษณีย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า คณะรัฐศาสตร์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ใช้เวลาในการพิจารณาอุทธรณ์เป็นเวลา 3 เดือนเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อนประจำปี 2544 วิชา 5500224 EAP II ได้ทัน ผู้ฟ้องคดีจะต้องรอไปลงทะเบียนเรียนวิชาดังกล่าวในปีการศึกษา 2545

4. การลงโทษผู้ฟ้องคดีให้ได้รับสัญลักษณ์ F ในรายวิชาดังกล่าว และให้พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา เป็นการลงโทษที่ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ เนื่องจากในข้อ 15 ของระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 ได้กำหนดการลงโทษนิสิตผู้กระทำผิดไว้ 3 ประเภทดังนี้

(1) โทษหนักที่สุด กำหนดไว้ในข้อ 15.1.1 ว่า ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริต ให้ลงโทษโดยให้ได้รับ F ในรายวิชาที่กระทำผิดระเบียบการสอบ ส่วนรายวิชาอื่นที่นิสิตผู้นั้นลงทะเบียนเรียนไว้

ถ้าเป็นรายวิชาที่ยังมิได้สอบ ก็ให้ดำเนินการสอบตามปกติและให้ได้ผลการสอบตามที่สอบได้จริง และให้พิจารณาพักการศึกษาไม่ต่ำกว่า 1 ภาคการศึกษาหรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต และอาจพิจารณาลงโทษตัดคะแนนความประพฤติตามระเบียบว่าด้วยนิสิตถ้ายังไม่พ้นสถานภาพการเป็นนิสิตทั้งนี้ ตามพหุติการณณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำ

(2) โทษเบาลงมา กำหนดไว้ในข้อ 15.1.2 ว่า ถ้าเป็นความผิดประเภทส่อเจตนาทุจริตให้ลงโทษโดยให้ได้รับ F ในรายวิชาที่กระทำผิดระเบียบการสอบ และอาจพิจารณาสั่งพักการศึกษานิสิตผู้นั้นได้ไม่เกิน 1 ภาคการศึกษา

(3) โทษเบาที่สุด กำหนดไว้ในข้อ 15.1.3 ว่า ถ้าเป็นความผิดอย่างอื่นที่ระบุไว้ในข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ ให้ลงโทษตามควรแก่ความผิดนั้น แต่จะต้องไม่เกินกว่าระดับโทษต่ำสุดของความผิดประเภททุจริตตามข้อ 15.1.1

การที่คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์มีมติให้ลงโทษผู้ฟ้อง คดีฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบซึ่งมีความผิดตามข้อ 15.1.3 คือ เป็นความผิดอย่างอื่นตามที่ระบุไว้ในข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ ให้ลงโทษตามควรแก่ความผิดนั้น คณะกรรมการควรลงโทษตามควร โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริง อันเป็นเหตุแห่งความผิดนั้น กล่าวคือ การกระทำของผู้ฟ้องคดียังไม่เป็นการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในการสอบ เพราะคำศัพท์ดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นข้อสอบ และยังไม่มีการนำออกจากห้องสอบ จะสรุปว่าผู้ฟ้องคดีได้จดคำถามหรือโจทย์จากตัวข้อสอบข้อใดข้อหนึ่งออกนอกห้องสอบ เป็นการกระทำที่ผิดคำสั่งหรือข้อความตามที่ได้แจ้งไว้ในข้อสอบ อันเป็นการครอบงำประกอบความผิดแล้วไม่ได้ และการที่ได้กำหนดโทษผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นโทษเบาที่สุดในการลงโทษตามข้อ 15.1.3 แต่ใช้ดุลพินิจกำหนดอัตราโทษให้ได้รับสัญลักษณ์ F และพักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา เป็นการลงโทษเกินกว่าเหตุและสูงกว่าอัตราโทษตามข้อ 15.1.2 ซึ่งเป็นอัตราโทษของการกระทำผิดส่อเจตนาทุจริต และเท่ากับอัตราโทษผู้กระทำความผิดประเภททุจริต ซึ่งเป็นอัตราโทษสูงสุด จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งดังต่อไปนี้

1. มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าสอบวิชา 5500223 EAP I ปลายภาค
2. มีคำสั่งให้คณะรัฐศาสตร์รับลงทะเบียนเรียนวิชา 5500224 EAP II ในช่วงภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2544 ของผู้ฟ้องคดี
3. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเพิกถอนคำสั่งของคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 และให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิลงทะเบียนเรียนต่อไปได้ตามปกติต่อไป

4. ให้ผู้ฟ้องคดีสอบผ่านหน้า 5500223 EAP I ด้วยคะแนน 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน

ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอลงวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2545 ขอให้ศาลกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราวก่อนศาลมีคำพิพากษา โดยขอให้ศาลมีคำสั่งระงับการลงโทษตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด โดยขอให้ผู้ฟ้องคดีเข้าสอบ วิชา 5500223 EAP I ปลายภาค และให้คณะรัฐศาสตร์รับลงทะเบียน วิชา 5500224 EAP II ในช่วงภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2544

ศาลได้ทำการไต่สวนคู่กรณีเพื่อประกอบการพิจารณาคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ 19 เมษายน พ.ศ. 2545 และต่อมาศาลได้มีคำสั่งลงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2545 ยกคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าว เนื่องจากเห็นว่าในขณะนั้นยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงและเหตุผลเพียงพอที่จะสามารถชี้ได้อย่างชัดเจนว่า คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายและความเสียหายของผู้ฟ้องคดีสามารถเยียวยาแก้ไขในภายหลังได้ รวมทั้งการให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งย่อมมีผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน จึงถือได้ว่าเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ให้การว่า ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ก่อนเข้าห้องสอบกรรมการผู้คุมสอบได้ตรวจใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดีและอุปกรณ์ในการเข้าสอบแล้ว ไม่พบสิ่งแปลกปลอมใดที่เป็นข้อห้ามในการนำเข้าห้องสอบนั้น ขอให้การว่าไม่เป็นความจริงเนื่องจากเจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบประจำห้องสอบได้ทำการตรวจบัตรประจำตัวนิสิต ซึ่งเป็นบัตรฉบับจริงของผู้ฟ้องคดี มิใช่ใบแทน บัตรประจำตัวนิสิตที่ถูกยกเลิกการใช้ไปแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีนำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตเข้ามาในห้องสอบ จึงเป็นข้อพิรุธน่าสงสัย

สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คำศัพท์และบางส่วนของประโยคที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกไม่อาจสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจใดๆ แก่บุคคลอื่นได้นอกจากผู้ฟ้องคดีเองนั้น เห็นว่าไม่เป็นความจริงเพราะคำถามหรือโจทย์และคำตอบที่ผู้ฟ้องคดีจดลงบนใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตนั้นเป็นการเขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคคำถาม ซึ่งผู้อื่นที่มีความรู้ภาษาอังกฤษสามารถรู้ความหมายและเข้าใจได้มิใช่รู้เฉพาะผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องจากคณะรัฐศาสตร์ได้ส่งสำเนาหลักฐานของกลางไปให้คณะกรรมการสร้างและตรวจสอบวิชา 5500223 EAP I ของสถาบันภาษา ได้ตรวจแล้วมีความเห็นว่า เป็นการคัดลอกส่วนหนึ่งของข้อสอบและคำตอบของนิสิตเองเพื่อนำออกนอกห้องสอบ อันแสดงให้เห็นว่า คำศัพท์และบางส่วนของประโยคคำถามที่ผู้ฟ้องคดีจดออกมานั้น ผู้อื่นสามารถอ่านและเข้าใจความหมายได้ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่า ได้เข้าสอบแต่เพียงผู้เดียวไม่มีผู้อื่นเข้าร่วมสอบด้วย ตนจึงไม่อาจนำสิ่งที่เขียนให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้ และการ

สอบวิชาดังกล่าวครั้งต่อไปก็ไม่อาจทราบได้ว่ามีการออกข้อสอบอย่างไรนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 เห็นว่า แม้ผู้ฟ้องคดีได้เรียนวิชาดังกล่าวในปลายปีการศึกษา 2544 เพียงคนเดียว และสอบเข้าวิชาดังกล่าวเพียงคนเดียว แต่ในการสอบเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 คณะกรรมการสอบประจำปีการศึกษา 2544 ของคณะรัฐศาสตร์ได้จัดให้มีการสอบวิชา 5500224 EAP II (ภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา 2) ในห้องสอบดังกล่าวรวมอยู่ด้วย และถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่อาจรู้ได้ว่า การสอบวิชาดังกล่าวครั้งต่อไปข้อสอบจะบอกอย่างไร แต่หากผู้เข้าสอบอื่นๆ รวมทั้งผู้ฟ้องคดีได้รวบรวมสะสมข้อสอบมาตรฐานไว้ในทุกข้อทุกชุดแล้วก็สามารถทำให้รู้ข้อสอบทั้งหมดล่วงหน้าได้ อันจะทำให้ข้อสอบมาตรฐานทุกชุดต้องถูกยกเลิกและออกใหม่ทั้งหมดเนื่องจากขาดความน่าเชื่อถือ ส่วนในประเด็นที่ว่าผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำสิ่งที่เขียนไปให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ได้นั้นเป็นการกล่าวอ้างเพื่อแก้ตัวให้พ้นผิดเพราะแม้ผู้ฟ้องคดีจะเรียนและเข้าสอบวิชาดังกล่าวเพียงคนเดียว ก็มีได้หมายความว่าผู้อื่นจะไม่ได้รับประโยชน์จากการจดข้อสอบออกนอกห้องสอบ นอกจากผู้ฟ้องคดีย่อมมีนิติกรณ้องซึ่งอยู่คณะเดียวกันหรือต่างคณะและวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับพื้นฐานของมหาวิทยาลัยซึ่งบังคับให้นิสิตทุกคนต้องเรียน จึงอาจทำให้ข้อสอบที่สถาบันภาษาได้จัดทำเป็นข้อสอบมาตรฐานที่เก็บไว้ในคลังข้อสอบรั่วไหลออกไปสู่บุคคลภายนอกได้ ทำให้ข้อสอบที่จัดทำและเก็บรักษาไว้เป็นความลับขาดความน่าเชื่อถือ ไม่น่าไว้วางใจในมาตรฐานอีกต่อไป

ส่วนประเด็นที่อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้เขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคเพียงเพื่อจะนำไปตรวจสอบว่าผู้ฟ้องคดีจะสอบผ่านวิชาดังกล่าวหรือไม่เท่านั้น และผู้ฟ้องคดีได้วางเอกสารไว้บนโต๊ะสอบอย่างเปิดเผยและมีได้ซ่อนเร้นแต่อย่างใด เพราะผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบริสุทธิ์ไม่ได้ทุจริตในการสอบและไม่ทราบว่ากระทำดังกล่าวจะถือว่าเป็นความผิดนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ขอให้การว่า กรณีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจคำสั่งลงโทษคลาดเคลื่อน คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์มิได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานทุจริตในการสอบ หากแต่ได้ลงโทษฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อความที่ระบุไว้ในตัวข้อสอบ และข้อเท็จจริงยังปรากฏด้วยว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบได้เห็นผู้ฟ้องคดีกำลังทำข้อสอบและดูกระดาษแผ่นเล็กๆ อยู่ อันเป็นการผิดสังเกตจึงเข้าไปสอบถามว่าคืออะไร ผู้ฟ้องคดีตอบว่าจะจอดออกไปดู เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบจึงได้หยิบกระดาษแผ่นดังกล่าวขึ้นมาดูและได้เรียกให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบอีกคนหนึ่ง (ศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ้มมณี) มาดูกระดาษแผ่นดังกล่าวปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีพยายามขอกระดาษแผ่นดังกล่าวคืนและพยายามแย่งคืนแต่เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบทั้งสองคนไม่ยอมให้คืน และได้ร่วมกันทำรายงานพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีถึงประธานกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์เพื่อให้ดำเนินการสอบสวนและลงโทษตามระเบียบต่อไป ดังนั้น ข้ออ้างที่ว่าได้วางเอกสารไว้บนโต๊ะอย่างเปิดเผยมิได้ซ่อนเร้นจึงเป็นความเท็จ และจะถือว่าผู้ฟ้องคดีทำไปด้วยเจตนาบริสุทธิ์ไม่ได้ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่า

ไม่ทราบว่าการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นความผิดหรือไม่ เนื่องจากคำสั่งห้ามนำข้อสอบหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อสอบออกนอกห้องสอบได้ระบุไว้ชัดเจนในข้อสอบแผ่นหน้าสุด โดยได้ทำเป็นกรอบล้อมรอบคำสั่งไว้ให้สังเกตได้อย่างชัดเจน ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเป็นนิสิตชั้นปีที่ 4 ใกล้เคียงจบ การศึกษาย่อมมีประสบการณ์และผ่านการทำข้อสอบประเภทนี้มามาก ข้อแก้ตัวของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้

การที่คณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้ส่งเอกสารดังกล่าวไปให้ คณะกรรมการสร้างข้อสอบและตรวจข้อสอบรายวิชา 5500223 EAP I ทำการตรวจสอบนั้น มีความประสงค์จะทราบข้อความภาษาอังกฤษที่ผู้ฟ้องคดีคิดไปนั้นเกี่ยวข้องกับข้อสอบอย่างไร มิได้ถามว่าการจดข้อความภาษาอังกฤษออกนอกห้องสอบจะเป็นความผิดหรือไม่และการที่มีได้ระบุว่าผู้ฟ้องคดีทำผิดคำสั่งในการสอบหรือทุจริตในการสอบ เนื่องจากสถาบันภาษาหรือคณะกรรมการสร้างและตรวจข้อสอบไม่มีหน้าที่พิจารณาความผิดและลงโทษ แต่มีหน้าที่ สอบ ออกข้อสอบ ตรวจข้อสอบและให้คะแนน กับมีหน้าที่ให้ข้อเท็จจริงและชี้แจงเกี่ยวกับการสอนและสอบในฐานะเจ้าของวิชา ดังนั้น จึงมิได้ขอความเห็นเกี่ยวกับการกระทำความผิดของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งการที่ คณะกรรมการสร้างข้อสอบและตรวจข้อสอบวิชาดังกล่าว ได้ทำการตรวจและให้คะแนนผู้ฟ้องคดี 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 35 คะแนน มิได้หมายความว่าผู้ฟ้องคดีสอบผ่านวิชาดังกล่าวแล้ว เนื่องจากกรณีนี้เป็นการสอบกลางภาค ภาคการศึกษาปลายในปีการศึกษา 2544 ซึ่งมีคะแนนเต็มเพียง 35 คะแนน ผู้ฟ้องคดียังต้องเข้าสอบวิชาดังกล่าวในการสอบปลายภาคซึ่งจะมีคะแนนเต็มอีก 35 คะแนน และที่เหลืออีก 30 คะแนน เป็นคะแนนเก็บระหว่างภาคการศึกษา ซึ่งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ทำการสอบปลายภาคและทำแบบฝึกหัดเก็บคะแนนหลังจากสอบกลางภาค ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดี ทำคะแนนสอบกลางภาคได้ 25 คะแนน จากคะแนนเต็มทั้งหมด 100 คะแนน จึงยังไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีสอบผ่านวิชาดังกล่าวได้ เนื่องจากการสอบและประเมินผลวิชาดังกล่าวประจำภาคปลายในปี การศึกษา 2544 ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ไม่เคยเรียก ผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ แต่กลับมีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีนั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเมื่อคณะกรรมการสอบประจำปีการศึกษา 2544 ได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ ควบคุมการสอบประจำห้องสอบเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้วคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้แจ้งให้ ผู้ฟ้องคดีทำหนังสือชี้แจงเรื่องดังกล่าวต่ออาจารย์ผู้สอนวิชานั้น ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2544 โดย ผู้ฟ้องคดีได้ส่งสำเนาหนังสือชี้แจงให้คณะกรรมการสอบทราบอีกทางหนึ่งด้วย และต่อมาเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 ประธานกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้เรียกประชุมคณะกรรมการสอบ คณะรัฐศาสตร์เพื่อทำการสอบสวนความผิดของผู้ฟ้องคดีและได้เชิญให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงต่อ

คณะกรรมการสอบฯ ด้วย ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้มาชี้แจงต่อคณะกรรมการสอบฯ โดยผู้ฟ้องคดียอมรับสารภาพว่าได้จดข้อสอบในส่วนคำศัพท์ลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่ได้ยกเลิกการใช้แล้ว และได้นำติดตัวเข้ามาในห้องสอบด้วย อันเป็นการยอมรับข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการสอบฯ แต่คณะกรรมการสอบบางคนยังสงสัยว่า ใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่จดข้อความภาษาอังกฤษนั้น มีน้ำยาลบหมึกสีชาวลบทับทั้งด้านหน้าและด้านหลังแล้วจดข้อความภาษาอังกฤษทับลงบนน้ำยาลบหมึกสีชาวยกชั้นหนึ่ง แสดงว่าผู้ฟ้องคดีอาจจดข้อความที่เกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษเข้าห้องสอบ และเมื่อใช้ประโยชน์เรียบร้อยแล้วก็ทำการลบด้วยน้ำยาลบหมึกสีชาวลบทับในส่วนของคำศัพท์ทับอีกชั้นหนึ่ง เพื่อนำออกนอกห้องสอบอันเป็นการกระทำผิดถึง 2 ชั้น หรือ 2 ฐาน คือ กระทำผิดทั้งทุจริตในการสอบและกระทำการฝ่าฝืนข้อปฏิบัติในการสอบเกี่ยวกับการนำข้อสอบหรือบางส่วนของข้อสอบออกนอกห้องสอบ ดังนั้น เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 จึงได้มีการโทรศัพท์เชิญผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงอีกครั้งหนึ่ง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มาโดยอ้างว่าป่วยและไม่ได้ยื่นหนังสือขอมาให้คำชี้แจงในภายหลังแต่อย่างใด คณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์พิจารณาแล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะเสนอคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เพื่อพิจารณาและลงโทษได้แล้ว เนื่องจากการพิจารณาตามคำรับสารภาพของผู้ฟ้องคดีว่า การจดข้อสอบออกนอกห้องสอบจะถือว่าเป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือข้อความ ที่แจ้งไว้ในข้อสอบหรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้สรุปเรื่องและเสนอให้คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์พิจารณาคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์จึงไม่มีประเด็นข้อเท็จจริงที่จะต้องพิจารณาต่อไปอีก เพราะผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพแล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องเชิญผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงซ้ำอีก คณะกรรมการคณะรัฐศาสตร์จึงใช้ดุลพินิจปรับข้อเท็จจริงตามคำรับสารภาพเข้ากับระเบียบว่าด้วยการสอบ แล้วมีมติลงโทษผู้ฟ้องคดี

สำหรับในประเด็นที่ฟ้องว่า การกำหนดโทษตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 เป็นการกำหนดโทษเท่ากับผู้กระทำการทุจริตในการสอบนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้การว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อความที่ระบุไว้ในข้อสอบอันเป็นความผิดตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 ซึ่งจะต้องรับโทษตามความในข้อ 15.1.3 แห่งระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 ซึ่งข้อ 15.1.3 ระบุว่า ถ้าเป็นความผิดอย่างอื่นที่ระบุไว้ในข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบให้ลงโทษตามควรแก่กรณีนั้น แต่จะต้องไม่เกินกว่าระดับโทษต่ำสุดของความผิดประเภททุจริตตามข้อ 15.1.1 ซึ่งโทษตามข้อ 15.1.1 เป็นโทษที่ลงสำหรับนิสิตที่ทุจริตในการสอบแต่ระเบียบฯ ได้ระบุให้นำมาใช้ลงโทษแก่ผู้กระทำผิดตามข้อ

15.1.3 โดยอนุโลม ส่วนโทษที่กำหนดไว้ในข้อ 15.1.1 มี 3 สถานเรียงลำดับจากเบาไปหาหนัก ดังนี้คือ

1. ให้ได้รับ F ในรายวิชาที่กระทำผิดระเบียบการสอบและให้พักการศึกษาไม่ต่ำกว่า 1 ภาคการศึกษา

2.. ให้ได้รับ F ในรายวิชาที่กระทำผิดระเบียบการสอบและให้พักการศึกษาไม่ต่ำกว่า 1 ภาคการศึกษา และอาจตัดคะแนนความประพฤติตามระเบียบว่าด้วยวินัยนิสิตอีกด้วยก็ได้

3. ให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่เกินโทษขั้นต่ำของโทษตามข้อ 15.1.1 ทุกประการ

ส่วนในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีได้กระทำผิดเพราะไม่ได้กระทำฝ่าฝืนข้อ 11 แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2545 นั้น เห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีนำข้อบังคับข้อ 11 มาปรับกับคำสั่งที่ระบุไว้ในข้อสอบไม่ถูกต้อง เพราะคำสั่งในข้อสอบที่ระบุดังกล่าวข้างต้นเป็นคำสั่งที่ห้ามนำข้อสอบหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อสอบออกนอกห้องสอบ ซึ่งหากทำการฝ่าฝืนคำสั่งในตัวข้อสอบนี้จะถือว่าเป็นการกระทำความผิดข้อบังคับข้อ 9 ส่วนข้อความในข้อบังคับ 11 นั้น เป็นเรื่องที่ห้ามไม่ให้ผู้เข้าสอบฉีกหรือนำสมุดคำตอบและการคายที่แจกในห้องสอบออกนอกห้องสอบไม่ว่ากรณีใด ดังนั้น กรณีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีนำข้อเท็จจริงไปปรับกับข้อกฎหมายโดยไม่ถูกต้อง

สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุดเดิมที่เคยลงโทษผู้ฟ้องคดีมาแล้วในครั้งแรก ให้เป็นกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอีก ถือได้ว่าได้ดำเนินการพิจารณาไปโดยไม่ชอบนั้นข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของนิสิตที่ได้รับการลงโทษ โดยให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณากลับกรองอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีด้วยความรอบคอบแล้วให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เพื่อพิจารณาต่อไป โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการจากผู้ที่ เป็นอาจารย์ชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมีอาวุโสทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ และกรรมการทุกคนก็มิได้เป็นกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์แต่อย่างใด ซึ่งเมื่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวแล้ว ได้มีมติไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหมด และยืนยันไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ทำรายงานความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลเสนอไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มิได้รับการมอบหมายทำหน้าที่พิจารณาลงโทษแทน

คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์แต่อย่างใด เพียงแต่ให้ทำหน้าที่กั้นกรองกระบวนการสอบสวนและลงโทษว่า เท่าที่คณะกรรมการสอบของคณะรัฐศาสตร์ได้ดำเนินการไปทั้งหมดนั้น เป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จากนั้นจึงทำรายงานเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ฟ้องคดีต่อไปซึ่งคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์จะเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้เป็นการทำหน้าที่คล้ายกรรมการที่ปรึกษาเท่านั้นรวมทั้งคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ได้เคยเรียกผู้ฟ้องคดีให้มาชี้แจงข้อเท็จจริงถึง 2 ครั้ง คือ ครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ.2545 และครั้งที่สอง เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยในครั้งแรกที่ไม่ได้มาชี้แจง โดยอ้างว่าป่วยและมีไข้ขอเลื่อนการชี้แจงแต่อย่างใด คณะกรรมการสอบประจำคณะรัฐศาสตร์เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพแล้วคงเหลือเพียงข้อกฎหมายที่จะต้องพิจารณานั้น จึงไม่ต้องเรียกผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงเพิ่มเติมใด ๆ อีก

และตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ใช้เวลาพิจารณาอุทธรณ์ 3 เดือนเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อนประจำปีการศึกษา 2544 วิชา 5500224 EAP II ในช่วงภาคฤดูร้อนได้ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีจะต้องรอไปลงทะเบียนวิชาดังกล่าวในปีการศึกษา 2545 นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะรัฐศาสตร์ได้ดำเนินการตั้งแต่ตรวจพบการกระทำความผิดจนถึงวันออกคำสั่งลงโทษใช้เวลาประมาณ 2 เดือน 10 วันเท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว คณะรัฐศาสตร์ได้ดำเนินการพิจารณาด้วยความรวดเร็วภายใต้กรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดทุกประการ โดยใช้เวลาพิจารณาอุทธรณ์เพียง 20 วันเศษ มิใช่ 3 เดือนเศษ ดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง สำหรับการรับลงทะเบียนเรียนวิชา 5500224 EAP II ในภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2544 นั้น เนื่องจากวิชาดังกล่าวเป็นวิชาของสถาบันภาษาที่จะเปิดสอนให้หรือไม่ ซึ่งจะต้องเป็นไปตามระเบียบของสถาบันภาษาในเรื่องนี้ ปรากฏว่า สถาบันภาษาได้ตอบยืนยันมาว่าจะไม่เปิดสอนวิชาดังกล่าวในภาคฤดูร้อนปีการศึกษา 2544 ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีพิเศษ

ผู้ฟ้องคดีที่ 3 ได้ให้การมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 รวมทั้งได้มีส่วนเพิ่มเติมดังนี้

ส่วนในประเด็นที่ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้นำออกจากห้องสอบก็ไม่ถือว่าเป็นความผิดนั้น ในประเด็นนี้ ผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพเป็นหนังสือและให้ถ้อยคำแก่คณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์อย่างชัดเจนว่าได้จัดข้อสอบในส่วนของคำศัพท์ลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตใบเก่าเพื่อนำออกห้องสอบเพื่อนำไปตรวจสอบ แต่เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบประจำห้องสอบได้ตรวจพบเสียก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงนำออกห้องสอบไม่สำเร็จ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จและครบองค์ประกอบความผิดตามข้อ 15 ของระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษา สำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540

และในประเด็นที่ว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ควรลงโทษตามสมควร โดยควรพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏอันเป็นเหตุแห่งความผิดนั้น ในกรณีของผู้ฟ้องคดียังไม่เป็นการปฏิบัติตามคำสั่งในการสอบเพราะข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่า คำศัพท์ดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นข้อสอบและยังไม่มีกรณีนอกห้องสอบ ดังนั้นจะสรุปว่า ผู้ฟ้องคดีได้จดคำถามหรือโจทย์จากตัวข้อสอบข้อใดข้อหนึ่งออกนอกห้องสอบเป็นการกระทำผิดคำสั่งหรือข้อความตามที่แจ้งไว้ในข้อสอบเป็นการครบองค์ประกอบความผิดแล้วมิได้นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การว่า จากคำรับสารภาพของผู้ฟ้องคดีที่รับสารภาพต่ออาจารย์เจ้าของวิชาและต่อคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ว่า ผู้ฟ้องคดีจัดข้อสอบในส่วน of คำศัพท์เพื่อนำออกนอกห้องสอบ แต่ยังไม่ได้นำออกนอกห้องสอบก็ถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบจับได้เสียก่อน ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดครบองค์ประกอบความผิดและเป็นความผิดสำเร็จเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพว่ามีเจตนาที่จะนำออกนอกห้องสอบและเมื่อหมดเวลาสอบก็จะนำออกไปใช้ประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ความผิดในกรณีนี้มิต้องรอจนกว่าผู้เข้าสอบออกนอกห้องสอบจึงจะครบองค์ประกอบความผิดและเป็นความผิดสำเร็จ การขอให้ผู้กระทำความผิดออกนอกห้องสอบจึงจะจับกุมจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งอาจมีปัญหาข้อกฎหมายติดตามมาอีกหลายประการ

ส่วนในประเด็นที่ฟ้องว่า หลังจากผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 แล้วผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้แต่งตั้ง คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชุดเดิมที่เคยลงโทษผู้ฟ้องคดีมาแล้วในครั้งแรกให้เป็นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอีก และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีตามที่ได้มีมติให้ลงโทษเช่นเดิมนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษาพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของนิสิตที่ได้รับการลงโทษ โดยให้คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่พิจารณากลับกรองเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เพื่อความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย แล้วให้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เพื่อพิจารณาต่อไปโดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นอาจารย์ชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมีอาวุโสทั้งวัยวุฒิและคุณวุฒิ และกรรมการทุกคนมิได้เป็นกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์แต่อย่างใด เมื่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้รับความเห็นจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ได้มีมติไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหมดและยืนยันไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 จากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ทำรายงานความเห็นพร้อมทั้งเหตุผลเสนอไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ดำเนินการทั้งหมดเป็นไปตามความมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และกฎกระทรวงฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ข้อ 2 (3) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ทุกประการ ส่วนประเด็นที่ว่า

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีตามที่ได้มีมติให้ลงโทษเช่นเดิมนั้น ไม่เป็นความจริง เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มิได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่พิจารณาและลงโทษแทนคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ แต่ทำหน้าที่ศึกษากลับกรงกระบวนกรสอบสวนและลงโทษว่า เท่าที่คณะกรรมการสอบของคณะรัฐศาสตร์ได้ดำเนินการไปทั้งหมดแล้วนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่แล้วทำรายงานเสนอความเห็นให้คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ฟ้องคดีต่อไปคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ คือ ทำหน้าที่คล้ายกรรมการที่ปรึกษาเท่านั้น

สำหรับในประเด็นฟ้องที่ว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้ใช้เวลาพิจารณาดำเนินการแก่ผู้ฟ้องคดีคือ ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จนถึงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นวันที่คณะรัฐศาสตร์ได้มีคำสั่งที่ 35/2545 ลงโทษผู้ฟ้องคดี เป็นการดำเนินการที่ล่าช้าเกินสมควรนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การว่า นับตั้งแต่วันที่ตรวจพบการกระทำความผิด คือ วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 คณะรัฐศาสตร์ต้องทำการจัดสอบกลางภาคทุกวิชาให้แล้วเสร็จทั้งหมดก่อน จากนั้นจึงจะนัดคณะกรรมการสอบคณะรัฐศาสตร์ประชุม เพื่อพิจารณาปัญหาที่เกิดจากการสอบกลางภาค เช่น นิสิตขาดสอบ นิสิตทุจริตในการสอบตลอดจนปัญหาอื่นๆจากนั้นจึงจะเรียกคณะกรรมการสอบประจำปีการศึกษา 2544 สอบสวนความผิดของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 ในระหว่างนั้นคณะรัฐศาสตร์ได้สอบถามความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ขอให้สถาบันภาษาตรวจพิสูจน์หลักฐานของกลาง และขอให้มหาวิทยาลัยให้ความเห็นเกี่ยวกับการคัดลอกข้อสอบออกนอกห้องสอบ เมื่อได้ข้อมูลและหลักฐานเพียงพอ จึงได้เรียกคณะกรรมการสอบ ประชุมครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และได้เชิญผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงเพิ่มเติมอีกครั้งหนึ่ง แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มาอ้างว่าป่วย และผู้ฟ้องคดีไม่ได้ขอขยายเวลาหรือขอเลื่อนการชี้แจงเพิ่มเติม คณะกรรมการการสอบฯ จึงได้สรุปและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประจำ คณะรัฐศาสตร์พิจารณาและลงโทษ ต่อมาคณะรัฐศาสตร์ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และได้ออกคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 25/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 (ก่อนออกคำสั่งลงโทษต้องให้ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมก่อน) และได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาลงนามรับทราบคำสั่งลงโทษดังกล่าว จะเห็นว่าคณะรัฐศาสตร์ได้ดำเนินการตั้งแต่ตรวจพบการกระทำความผิด จนถึงวันออกคำสั่งลงโทษใช้เวลาประมาณ 2 เดือน 10 วัน ซึ่งมีได้ล่าช้าตามที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องแต่อย่างแต่อย่างใด

ในประเด็นที่ฟ้องว่า คณะรัฐศาสตร์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ใช้เวลาพิจารณาอุทธรณ์เป็นเวลา 3 เดือนเศษ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2544 วิชา 5500224 EAP II ได้ นั้น ขอให้การว่า คณะรัฐศาสตร์มีคำสั่งลงโทษเมื่อวันที่ 4 มีนาคม

พ.ศ. 2545 ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษเมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2545 คณะรัฐศาสตร์มีมติรับอุทธรณ์แต่ยื่นขึ้นตามคำสั่งลงโทษเดิม และรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลเสนออธิการบดี (ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์) เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2545 จะเห็นว่า คณะรัฐศาสตร์ได้พิจารณาด้วยความรวดเร็วและในกรอบเวลาที่กฎหมายกำหนดทุกประการ โดยใช้เวลาพิจารณาอุทธรณ์เพียง 20 วันเศษ มิใช่ 3 เดือนเศษ นอกจากนั้นแล้ว ขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้พิจารณาอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีแล้ว มีมติยื่นขึ้นตามคำสั่งลงโทษของคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ทุกประการ

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ในการสอบวิชาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงไปแต่อย่างใด เพราะผู้ฟ้องคดีได้ถูกคนร้ายขโมยกระเป๋าของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีบัตรประจำตัวนิสิตและบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ฟ้องคดีติดไปด้วย ผู้ฟ้องคดีได้ไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการทำบัตรประจำตัวนิสิตใหม่แทนบัตรเก่าที่ถูกขโมยไป นอกจากนั้น ในวันสอบหากพบว่าผู้ฟ้องคดีมีบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงในขณะนั้นแล้ว เจ้าหน้าที่คุมสอบควรที่จะเรียกและยึดบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงจากผู้ฟ้องคดีไว้เป็นหลักฐานนำส่งกรรมการสอบ การที่ไม่ได้ยึดบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงของผู้ฟ้องคดีไว้ แสดงให้เห็นว่า ในวันดังกล่าวไม่มีบัตรประจำตัวนิสิตจริงดังที่กล่าวอ้าง

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า คำถามและคำตอบที่ผู้ฟ้องคดีคัดลอกเพื่อนำออกห้องสอบเป็นการเขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคคำถาม ซึ่งผู้อื่นที่มีความรู้ภาษาอังกฤษสามารถรู้ความหมายและเข้าใจได้อย่างชัดเจนไม่ใช่ผู้ฟ้องคดีเพียงคนเดียวที่รู้นั้น ขอคัดค้านว่าไม่เป็นความจริง เนื่องจากเมื่อพิจารณาจากใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดี เป็นการเขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยค โดยคำศัพท์มิได้ระบุหรือทำให้ทราบได้ว่าเป็นคำตอบของคำถามข้อใดอันจะเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ผู้ฟ้องคดีจะนำกรณีของผู้ฟ้องคดีไปเปรียบเทียบกับสถาบันภาษาผู้ออกข้อสอบดังกล่าวไม่ได้และสถาบันภาษาจะเข้าใจได้ก็ต้องนำไปตรวจกับข้อสอบที่ใช้สอบ จึงจะทราบและรู้ว่า คำศัพท์ดังกล่าวเป็นคนคำตอบของคำถามที่มีข้อความว่าอย่างไร และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีอาจทำให้ข้อสอบมาตรฐานทุกชุดต้องถูกยกเลิกและออกใหม่ทั้งหมด เนื่องจากขาดความน่าเชื่อถือและไม่น่าไว้วางใจอีกต่อไปนั้นผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีความเข้าใจในการกระทำของผู้ฟ้องคดีเกินเหตุ และเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นเป็นการล่วงหน้า การที่ข้อสอบจะเป็นข้อสอบมาตรฐานหรือไม่นั้นมิได้ขึ้นอยู่กับผู้ฟ้องคดีจบบางส่วนของคำศัพท์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบริสุทธิ์ที่จะนำมาตรวจสอบว่า ผู้ฟ้องคดีตอบถูกหรือไม่เท่านั้นมิได้มีเจตนาทุจริตในการสอบ และการสอบวิชาดังกล่าวครั้งต่อไปก็ไม่มีผู้ใดทราบได้ว่าจะมีการออกข้อสอบอย่างไร แม้แต่เจ้าของวิชาก็ตามหากเป็นการออกข้อสอบเหมือนกับการสอบครั้งก่อน ผู้ที่สอบวิชาดังกล่าวหลายครั้งย่อมจำและรู้ถึง

ข้อสอบได้ว่า ข้อสอบมีว่าอย่างไร ก็ทำให้ข้อสอบไม่ได้มาตรฐานเช่นกัน และข้อสอบได้เปิดเผย แจกให้แก่ญาติผู้เข้าสอบมาแล้วหลายครั้ง จึงไม่เป็นความลับอีกต่อไป

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามให้การว่า การที่ผู้ฟ้องคดีชี้แจงว่าขณะส่งข้อสอบต่อ กรรมการผู้คุมสอบ ผู้ฟ้องคดีได้วางเอกสารดังกล่าวไว้บนโต๊ะอย่างเปิดเผยมิได้ซ่อนเร้นนั้นไม่เป็นความจริง เพราะผู้ฟ้องคดีกำลังดูกระดาษแผ่นเล็กนั้นอยู่ จะบอกว่าวางไว้อย่างเปิดเผยไม่ได้ผู้ฟ้องคดีขอคัดค้านว่า ในรายงานการประชุมคณะกรรมการสอบครั้งที่ 6/2544 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2545 ปรากฏว่า นางเด่นดวง กรรมการสอบได้ให้การว่า เห็นผู้ฟ้องคดีดูกระดาษแผ่นเล็กและกำลังเขียนลงในกระดาษคำตอบอยู่เมื่อเดินเข้าไปดูใกล้ๆ จึงทราบว่ากระดาษแผ่นเล็กนั้นเป็นใบแทนบัตรประจำตัวนิสิต ข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงต้องพิจารณาอย่างระมัดระวังว่า นางเด่นดวงเห็นผู้ฟ้องคดีกำลังดูใบแทนบัตรประจำตัวนิสิต แสดงว่าใบแทนดังกล่าวอยู่บนโต๊ะสอบของผู้ฟ้องคดีหรืออยู่ในที่เปิดเผย นางเด่นดวงจึงสามารถมองเห็นได้ นอกจากนี้ยังปรากฏจากคำให้การของนางเด่นดวงต่อไปว่า ได้ถามผู้ฟ้องคดีว่าทำอะไรอยู่ และผู้ฟ้องคดีได้ตอบว่า หนูยังไม่เสร็จหนูจกข้อสอบและคำตอบจะนำออกไปตรวจนอกห้องสอบ และมีการดึงใบแทนกันจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ซ่อนเร้นใบแทนและยังตอบคำถามของนางเด่นดวงตามความเป็นจริงโดยมีเจตนาบริสุทธิ์ ไม่รู้ว่าสิ่งที่ได้กระทำไปจะถูกกล่าวหาว่าทำความผิดในการสอบ

การที่คณะกรรมการสอบฯ ได้ประชุมครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 โดยไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นการล่วงหน้า แต่ในระหว่างการประชุมกลับได้โทรศัพท์เรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อชี้แจงโดยทันที แต่ในวันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปเรียนหนังสือ เพราะป่วยอยู่ที่บ้านจึงมาพบคณะกรรมการสอบฯ ไม่ได้ คณะกรรมการสอบฯ จึงได้พิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยไม่รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวตรงกับที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้การต่อศาลไว้เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2545 ว่าคณะกรรมการสอบฯ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงข้อเท็จจริง 2 ครั้ง ครั้งแรกให้ชี้แจงข้อเท็จจริงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อวันที่ 27 ธันวาคม 2544 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 และในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545

ในประเด็นที่คณะกรรมการสอบฯ บางคนยังสงสัยว่า ใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่จดข้อความภาษาอังกฤษนั้นมีน้ำยาลบหมึกสีชาวลบทับทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แล้วจดข้อความภาษาอังกฤษทับลงบนน้ำยาลบหมึกสีชาวลบอีกครั้งหนึ่ง แสดงว่า ผู้ฟ้องคดีอาจจดข้อความที่เกี่ยวกับวิชาภาษาอังกฤษเข้าห้องสอบ และเมื่อใช้ประโยชน์เรียบร้อยแล้วก็ทำการลบด้วยน้ำยาลบหมึกสีชาวลบ แล้วจดข้อสอบในส่วนของคำศัพท์ทับอีกชั้นหนึ่ง เพื่อจำออกนอกห้องสอบอันเป็นการทำผิดถึง 2 ชั้น คือ กระทำผิดทั้งทุจริตในการสอบ และกระทำการฝ่าฝืนข้อปฏิบัติในการสอบเกี่ยวกับการ

นำข้อสอบหรือบางส่วนของข้อสอบออกนอกห้องสอบ หากคณะกรรมการสอบฯ มีข้อสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดทุจริตหรือกระทำการฝ่าฝืนข้อปฏิบัติในการสอบคณะกรรมการสอบฯ ควรที่จะลงนํ้ายาลบหมึกสีขาวนั้นออกเพื่อให้ได้ความจริงว่า ผู้ฟ้องคดีทำการทุจริตในการสอบและลงโทษผู้ฟ้องคดีมิใช่กล่าวหาลอยๆ

ตามที่ถูกฟ้องคดีที่ 3 มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับจรรยาฯ ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 ผู้บริหารมหาวิทยาลัยได้พิจารณาและมีความเห็นว่า การที่นิสิตจดคำถามหรือโจทย์จากตัวข้อสอบข้อใดข้อหนึ่งออกนอกห้องสอบเพื่อนำไปใช้ประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใด เป็นการกระทำที่ผิด คำสั่งหรือข้อความตามที่ระบุไว้ในตัวข้อสอบ และเป็นการกระทำที่ผิดข้อบังคับจรรยาฯ ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 ข้อ 9 วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ผู้เข้าสอบต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อความที่แจ้งไว้ในข้อสอบนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการตีความจากข้อเท็จจริงที่มีการจดคำถามหรือโจทย์จากตัวข้อสอบ และต้องมีการนำคำถามหรือโจทย์นั้นออกจากห้องสอบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำผิดคำสั่งหรือข้อความตามที่แจ้งไว้ในข้อสอบจะเป็นความผิดต่อเมื่อได้มีการนำข้อความดังกล่าวออกจากห้องสอบแล้วเท่านั้น แต่ข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากการตีความดังกล่าวเพราะนางเด่นดวงให้ถ้อยคำว่าเป็นการกระดาษแผ่นเล็กและผู้ฟ้องคดีกำลังเขียนลงในกระดาษคำตอบอยู่ แสดงว่า นางเด่นดวงเห็นผู้ฟ้องคดีกำลังเขียนคำศัพท์ลงบนใบแทนในระหว่างทำการสอบและอยู่ในห้องสอบและยังไม่ได้นำคำถามหรือโจทย์ออกจากห้องสอบ ซึ่งไม่ใช่ข้อเท็จจริงดังที่ได้มีการตีความแต่อย่างใด ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่เป็นการกระทำความผิดคำสั่งหรือข้อความที่แจ้งไว้ในข้อสอบ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ผิดข้อบังคับจรรยาฯ ลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 ข้อ 9 วรรคหนึ่ง จะลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ได้

ผู้ฟ้องคดีขอคัดค้านกรณีที่คณะกรรมการสอบฯ ได้มีหนังสือถึงรองอธิการบดีด้านวิชาการเพื่อให้พิจารณาตีความการลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยตั้งคำถามว่า ในกรณีที่นิสิตจดข้อความบางส่วนของข้อสอบออกจากห้องสอบจะถือว่าเป็นความผิดหรือไม่นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการตั้งคำถามที่ไม่ถูกต้องและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดี เพราะคณะกรรมการสอบฯ ต้องสอบถามให้ตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีว่า ในกรณีนิสิตจดข้อความบางส่วนของข้อสอบแต่ยังไม่ได้นำออกจากห้องสอบ จะถือว่าเป็นความผิดหรือไม่ เพราะกรณีของผู้ฟ้องคดีกำลังเขียนคำศัพท์ลงบนใบแทน ยังไม่ได้นำออกจากห้องสอบแต่อย่างใด การที่คณะกรรมการสอบฯ ได้ตั้งคำถามไม่ตรงกับข้อเท็จจริงเช่นนี้ เป็นเหตุทำให้มีการพิจารณาและมีความผิดพลาดไปจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ให้การเพิ่มเติมว่า ในประเด็นเกี่ยวกับการที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงเข้าห้องสอบเนื่องจากได้หายไปนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ไม่

เห็นด้วย เนื่องจากพฤติการณ์เชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงเข้าห้องสอบด้วยแต่ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงและหรือนำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตเข้าห้องสอบหรือไม่ก็มิใช่ประเด็นสำคัญแห่งคดี เนื่องจากคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ไม่ได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานไม่ได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงเข้าห้องสอบ หากแต่ลงโทษฐานไม่ปฏิบัติตามข้อความที่ระบุไว้ในข้อสอบโดยจดข้อสอบเพื่อจะนำออกนอกห้องสอบ

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องเห็นว่า การเขียนคำศัพท์และบางส่วนของประโยคในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิต ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบริสุทธิ์ที่จะนำไปตรวจสอบว่าตนถูกหรือไม่เท่านั้น มิได้มีเจตนาที่ทุจริตและไม่ได้ทำให้ข้อสอบขาดความน่าเชื่อถือและไม่ได้มาตรฐานแต่อย่างใดนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ขอให้การเพิ่มเติมว่าคำคัดค้านดังกล่าวเป็นข้อที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นแก้ตัวโดยอาศัยเหตุผลของตนเพียงด้านเดียวมิได้คำนึงถึงเหตุผลและความจำเป็นของมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด ทั้งไม่คำนึงถึงการที่จะทำให้ต้องเสียเวลางบประมาณและกำลังคนแต่อย่างใดด้วยการที่อ้างว่าตนได้กระทำไปโดยเจตนาบริสุทธิ์นั้น ย่อมเป็นการไม่ถูกต้อง

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่าไม่ได้ซ่อนเร้นใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตและได้ตอบคำถามผู้คุมสอบตามความเป็นจริง โดยไม่รู้ว่าจะถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในการสอบ และคณะกรรมการฯ ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาโดยชอบเป็นการล่วงหน้า แต่ได้โทรศัพท์เรียกตนมาพบเพื่อให้ชี้แจงโดยทันที แต่ในวันดังกล่าวผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปเรียนหนังสือเพราะป่วยอยู่ที่บ้านจึงมาพบคณะกรรมการสอบฯไม่ได้ คณะกรรมการสอบฯจึงพิจารณาโทษของผู้ฟ้องคดีโดยไม่รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป กระบวนการในการออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 และที่ 2 ขอให้การเพิ่มเติมว่าคำคัดค้านผู้ฟ้องคดีดังกล่าวขัดต่อเหตุผล ไม่เป็นความจริง และเป็นการแก้ตัวเนื่องจากงานต่อหลักฐานจึงรับฟังไม่ได้ และในการสอบสวนแต่ละครั้ง คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นการล่วงหน้าแล้ว

ตามที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้นำคำถามหรือ โจทย์ออกนอกห้องสอบ การกระทำของผู้ฟ้องคดียังไม่เป็นการกระทำผิดคำสั่งหรือข้อความตามที่แจ้งไว้ในข้อสอบ จึงยังไม่ผิดข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฯ จะลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ได้นั้น ขอให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพโดยชัดแจ้งแล้วว่าได้จดคำถามหรือ โจทย์จากข้อสอบเพื่อนำออกไปใช้ประโยชน์ส่วนตัวนอกห้องสอบ คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้พิจารณาจากหลักฐานต่างๆ อย่างรอบคอบแล้วเห็นว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะยังไม่ได้นำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตดังกล่าวออกนอกห้องสอบ ก็ถือว่าเป็นการกระทำผิดสำเร็จแล้วทั้งนี้ เพราะผู้ฟ้องคดีมีเจตนาจดข้อสอบเพื่อนำออกนอกห้องสอบ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ให้การเพิ่มเติมว่าในประเด็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำบัตรประจำตัว นิสิตตัวจริงไปหรือไม่ ขอชี้แจงว่า กรรมการผู้ควบคุมการสอบได้ยืนยันว่า เมื่อนิสิตที่เข้าสอบใน ห้องดังกล่าวได้เข้าห้องสอบแล้วได้นำไปเซ็นชื่อเข้าสอบให้นิสิตทุกคนที่เข้าสอบในสถานที่ ดังกล่าวเซ็นชื่อ ซึ่งตามประกาศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง ข้อปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ควบคุมการ สอบ พ.ศ. 2525 ข้อ 7.1 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ควบคุมการสอบประจำห้องสอบทุกห้องตรวจชื่อผู้เข้า สอบด้วยการตรวจบัตรประจำตัวนิสิต ชื่อ-นามสกุล เลขประจำตัวนิสิต และรูปถ่ายหากไม่ตรงกับ ใบเซ็นชื่อเข้าสอบ กรรมการผู้ควบคุมการสอบประจำห้องสอบไม่มีสิทธิ์ให้นิสิตผู้นั้นเข้าสอบใน ห้องนั้นได้ เว้นแต่จะได้รับคำสั่งจากประธานกรรมการสอบประจำปีการศึกษาเป็นอย่างอื่น โดยกรรมการผู้ควบคุมการสอบได้ยืนยันว่าได้ตรวจบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริง ในขณะที่ได้นำใบ เซ็นชื่อเข้าสอบไปให้ผู้ฟ้องคดีเซ็น และไม่เห็นใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดีในขณะที่นำ ใบเซ็นชื่อเข้าสอบไปให้ผู้ฟ้องคดีเซ็นซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เห็นว่าประเด็นนี้ไม่เป็นประเด็นสำคัญ แห่งคดีเพราะคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ไม่ได้ลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานไม่ได้นำบัตร ประจำตัวนิสิตตัวจริงเข้าห้องสอบ แต่ลงโทษฐานไม่ปฏิบัติตามข้อความที่ระบุไว้ในตัวข้อสอบ คือ จดข้อสอบออกนอกห้องสอบ ฉะนั้น คำฟ้องประเด็นนี้เป็นคำฟ้องที่ไม่ตรงประเด็นกับที่ผู้ฟ้องคดี ถูกลงโทษ จึงเป็นคำโต้แย้งที่รับฟังไม่ได้

ส่วนประเด็นที่ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงไปแต่อย่างใด เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ถูกคนร้ายขโมยกระเป๋าของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมีบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงและบัตร ประจำตัวประชาชนของผู้ฟ้องคดีติดไปด้วยนั้นไม่เป็นความจริง และเป็นคำให้การที่กลับไปกลับมา ดังจะเห็นได้จากหนังสือชี้แจงของผู้ฟ้องคดี ลงวันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงว่า ใน วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ซึ่งเป็นวันสอบวิชาดังกล่าว บัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ หาย แต่อยู่ในกระเป๋าอีกใบหนึ่ง และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มาให้ปากคำคณะกรรมการสอบ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 ว่าได้ทำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงหายมาหลายเดือนแล้ว จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้อง คดีให้การเท็จ ฉะนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในวันเข้าสอบได้นำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตมาใช้เข้า สอบ ไม่ได้นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงมาให้นางเด่นดวงตรวจขณะเซ็นชื่อเข้าสอบวิชาดังกล่าว จึง ไม่น่าเชื่อถือและรับฟังไม่ได้ เพราะผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมชอบกล่าวเท็จ

สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่า หากพบว่าผู้ฟ้องคดีมีบัตรประจำตัวนิสิตใน ขณะนั้นแล้ว นางเด่นดวงควรที่จะเรียกและยึดบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงจากผู้ฟ้องคดีไว้เป็น หลักฐานนำส่งกรรมการสอบฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การเพิ่มเติมว่า เมื่อนางเด่นดวงได้ตรวจบัตร ประจำตัวนิสิตตัวจริงของผู้ฟ้องคดีขณะนำใบเซ็นชื่อเข้าสอบให้ผู้ฟ้องคดีเซ็น นางเด่นดวงยังไม่ได้ พบว่า ผู้ฟ้องคดียังนำใบแทนบัตรประจำตัวเข้ามาในห้องสอบ ต่อเมื่อมาถึงช่วงท้ายของเวลาสอบหรือ

ประมาณ 15 นาทีก่อนหมดเวลาสอบ นางเด่นดวงจึงได้พบว่า ผู้ฟ้องคดีนำใบแทนบัตรประจำตัว นิสิตเข้ามาเพื่อใช้จดข้อสอบออกนอกห้องสอบ โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงได้ยึดไว้เฉพาะใบแทนบัตร ประจำตัว นิสิตเท่านั้น เพราะในขณะนั้นไม่มีเหตุผลหรือความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องยึดบัตรประจำตัว นิสิตตัวจริงไว้เป็นหลักฐาน

ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีความเข้าใจในการกระทำ ของผู้ฟ้องคดีเกินกว่าเหตุ และเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นเป็นการล่วงหน้าว่าผู้ ฟ้องคดีจะทำให้ข้อสอบที่จัดทำและเก็บรักษาไว้เป็นความลับขาดความน่าเชื่อถือและไม่น่าไว้วางใจ ในมาตรฐานอีกต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ไม่ได้เข้าใจการกระทำ ของผู้ฟ้องคดีเกินกว่าเหตุและไม่ได้คาดคะเนเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นเป็นการล่วงหน้า เพราะการ ที่ผู้ฟ้องคดีได้จดข้อสอบบางส่วนและมีเจตนาที่จะนำออกนอกห้องสอบถ้ามหาวิทยาลัยยินยอมหรือ ถือว่า การจดข้อสอบออกนอกห้องสอบไม่เป็นความผิด ต่อไปข้อสอบวิชา 5500223 EAP I ซึ่งเป็น วิชาบังคับพื้นฐานทั่วไปของมหาวิทยาลัยที่บังคับให้นักศึกษาระดับปริญญาตรีของจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย (ที่ไม่ได้รับการยกเว้น) ทุกคนต้องเรียน ซึ่งวิชาดังกล่าวใช้ทำเป็นข้อสอบมาตรฐานไว้ หลายชุด และนำมาสลับออกข้อสอบในแต่ละปีการศึกษา ถ้าข้อสอบถูกแจกออกแพร่หลาย ข้อสอบ มาตรฐานทุกชุดในคลังข้อสอบก็ไม่ใช่ความลับและขาดความน่าเชื่อถืออีกต่อไป การที่ผู้ฟ้องคดี ให้การว่า ข้อสอบจะเป็นมาตรฐานหรือไม่ นั้นมิได้ขึ้นอยู่กับการที่ผู้ฟ้องคดีจดบางส่วนของคำศัพท์ ดังกล่าว คำให้การนี้ ผู้ฟ้องคดีมองเพียงประโยชน์ส่วนตัว มิได้มองผลประโยชน์ส่วนรวม และเป็น ความคิดที่ทำลายระบบธนาการข้อสอบซึ่งต้องการรักษาความลับไว้เป็นอย่างดี ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มอง ว่า ถ้ามหาวิทยาลัยยอมให้ผู้ฟ้องคดีจดข้อสอบออกได้ มหาวิทยาลัยก็ต้องยอมให้นักศึกษาอื่นจดข้อสอบ ออกนอกห้องสอบได้ทำนองเดียวกัน การพัฒนาระบบข้อสอบมาตรฐานและระบบธนาการข้อสอบ มหาวิทยาลัยก็จะเกิดขึ้นไม่ได้ ข้อที่ต้องระวังของข้อสอบมาตรฐานก็คือ การเข้มงวดกวดขันในการ รักษาความลับของข้อสอบไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ เมื่อข้อสอบมาตรฐานได้ใช้ไปได้ซัก ระยะเวลาหนึ่งก็จะยกเลิกแล้วจัดทำข้อสอบมาตรฐานชุดใหม่ ทั้งนี้ เพราะการจัดทำข้อสอบ มาตรฐานแต่ละชุดต้องใช้เวลา ประมาณ และกำลังคนเป็นจำนวนมากมหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถ ที่จะเปลี่ยนข้อสอบมาตรฐานบ่อยๆ ได้

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องอ้างว่าไม่ได้ซ่อนเร้นใบแทนและยังตอบคำถามของนางเด่นดวง ตามความเป็นจริงโดยมีเจตนาบริสุทธิ์ ไม่รู้ว่าสิ่งที่กระทำไปจะถูกกล่าวหาว่าทำคามผิดในการ สอบนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 เห็นว่า ถ้าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาบริสุทธิ์และเปิดเผย ทำไมจึงไม่ขออนุญาตนำ ใบแทนบัตรประจำตัว นิสิตเข้าห้องสอบและขออนุญาตกรรมการผู้ควบคุมการสอบจดข้อสอบออก นอกห้องสอบ การปล่อยไว้จนถูกจับได้แล้วมาแก้ตัวว่าวางใบแทนไว้ในที่เปิดเผยและจดข้อสอบ

ออกด้วยความบริสุทธิ์ใจ คำให้การนี้จึงเป็นคำแก้ตัวเพื่อให้พ้นผิด เป็นคำแก้ตัวที่รับฟังไม่ได้ และการที่ผู้ฟ้องคดีให้การว่า กระทำไปโดยไม่รู้ว่่าสิ่งที่ทำนั้นเป็นความผิด คำให้การนี้ที่รับฟังไม่ได้อีกเช่นกัน เพราะบุคคลจะอ้างว่าไม่รู้ระเบียบหรือกฎหมายเพื่อให้ตนไม่ต้องรับผิดไม่ได้

สำหรับประเด็นที่คัดค้านว่า คณะกรรมการสอบฯ ไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงข้อกล่าวหาโดยชอบเป็นการล่วงหน้า แต่ในระหว่างการประชุมกลับได้โทรศัพท์เรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อชี้แจงโดยทันทีแต่ในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปเรียนหนังสือเพราะป่วยอยู่ที่บ้านจึงมาพบคณะกรรมการสอบฯ ไม่ได้ คณะกรรมการสอบฯ จึงได้พิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยไม่รับฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีอีกต่อไปนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การเพิ่มเติมว่าในวันดังกล่าว คณะกรรมการสอบฯ ประสงค์จะเรียกผู้ฟ้องคดีมาให้ปากคำเพิ่มเติมในประเด็นทุจริตเพราะมีกรรมการบางคนสงสัยว่า ผู้ฟ้องคดีจะจดข้อความเกี่ยวกับวิชา 5500223 EAP I ลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่ผู้ฟ้องคดีนำเข้าห้องสอบ และเมื่อใช้ประโยชน์จากข้อความที่จดเข้าห้องสอบแล้วก็ทำการลบด้วยน้ำยาลบหมึกสีชาวทับ แล้วจดข้อสอบและกระดาษคำตอบของตนเองมาตรวจ จึงถูกกรรมการผู้ควบคุมการสอบจับได้ แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ยอมมาโดยอ้างว่าป่วย และไม่ขอขยายเวลามาให้ปากคำเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบฯ จึงได้ตัดประเด็นทุจริตทิ้งไป โดยพิจารณาเฉพาะความผิดฐานจดข้อสอบออกนอกห้องสอบตามคำรับสารภาพของผู้ฟ้องคดีแล้วเสนอคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ลงโทษ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้สอบสวนและออกคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงโทษผู้ฟ้องคดีถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายทุกประการเพราะเป็นการลงโทษตามคำรับสารภาพของผู้ฟ้องคดี

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษของคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ดังกล่าว โดยโต้แย้งว่า การที่ผู้ฟ้องคดีจดคำถามหรือโจทย์จากตัวข้อสอบ จะต้องมีการนำคำถามหรือโจทย์ออกจากห้องสอบแล้วเท่านั้น จึงจะถือว่าไม่ปฏิบัติตามข้อความที่แจ้งไว้ในข้อสอบและครอบงำประกอบความผิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ไม่เห็นพ้องด้วย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพโดยชัดแจ้ง ทั้งยอมรับเป็นหนังสือ และแม้ผู้ฟ้องคดีจะยังไม่นำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่จดคำถามหรือโจทย์วิชา 5500223 EAP I ออกนอกห้องสอบก็ถือว่า การกระทำครอบงำประกอบความผิด และเป็นความผิดสำเร็จแล้วโดยไม่ต้องรอจนกว่าผู้ฟ้องคดีนำใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตที่จดคำถามหรือโจทย์ออกนอกห้องสอบเสียก่อน เพราะผู้ฟ้องคดีมีเจตนาหรือจงใจจดข้อสอบออกนอกห้องสอบและได้เตรียมการจดข้อสอบลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตแล้ว ถือได้ว่ากระทำความผิดสำเร็จแล้ว ทั้งนี้เพราะปรัชญาสำคัญของสถาบันการศึกษาก็คือ การให้ความรู้บัณฑิตที่มีคุณภาพ คือ บัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สถาบันการศึกษาจึงต้องเข้มงวดกวดขันและเอาจริงเอาจังกับการให้ได้ความรู้และการทดสอบวัดความรู้ นิสิตจะต้องเข้าสอบด้วยการปฏิบัติที่

เคร่งครัด ปฏิบัติตามคำสั่งที่ระบุไว้ในตัวข้อสอบ หรือปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการสอบ ทั้งนี้ เพื่อให้การสอบวัดความรู้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นความรู้ที่นิสิตได้มาด้วยความใสสะอาด มีความรู้จริง ทั้งนี้เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพจริงๆ

ตามที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่า คณะกรรมการสอบฯ ได้มีหนังสือให้รองอธิการบดีด้านวิชาการพิจารณาตีความการลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยตั้งคำถามว่า ในกรณีที่นิสิตจดข้อความบางส่วน ของข้อสอบออกนอกห้องสอบจะถือว่าเป็นความผิดหรือไม่ ซึ่งเป็นการตั้งคำถามที่ไม่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงของผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ขอให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ตั้งคำถามที่ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงทุกประการ จะเห็นได้ว่าหนังสือสอบถามรองอธิการบดีด้านวิชาการในข้อความตอนต้นก่อนตั้งคำถามได้อธิบายทบทวนว่า ในส่วนของนิสิต นิสิตยอมรับว่าได้จดคำถาม และคำตอบบางส่วนลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตเพื่อนำออกจากห้องสอบไปตรวจความถูกต้องกับเพื่อนๆนอกห้องสอบ จากนั้นจึงได้ตั้งคำถามเพื่อขอให้ตีความหรือให้ความคิดเห็น จะเห็นได้ว่าข้อความอารัมภบทว่า “.....เพื่อนำออกจากห้องสอบไปตรวจความถูกต้องกับเพื่อนๆ....” ข้อความดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นอยู่ในตัวแล้วว่า “ยังไม่ได้นำออกนอกห้องสอบ” ฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ตั้งคำถามตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนอกจากนั้นแล้ว การที่คณะกรรมการสอบฯ ได้ขอความเห็นจากสถาบันภาษาเจ้าของวิชาก็ดี หรือจากมหาวิทยาลัยก็ดี หรือจากหน่วยงานใดๆก็ดี แล้วนำเสนอให้คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์พิจารณาคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ จะเห็นด้วยหรือไม่ หรือจะใช้ประกอบเพียงบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้ ไม่ผูกพันหรือผูกมัด คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ว่าจะต้องเชื่อหรือเห็นด้วย หรือต้องปฏิบัติไปตามนั้นเสมอไป ดังนั้น ความเห็นในส่วนของการตีความ คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์อาจเห็นด้วยหรือไม่ก็ได้ เพราะอำนาจในการลงโทษนิสิตทำผิดระเบียบในการสอบเป็นอำนาจและดุลพินิจของ คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์โดยเฉพาะ ฉะนั้น จากคำให้การเพิ่มเติมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้สอบสวนและลงโทษผู้ฟ้องคดีถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับ และกฎหมายแล้ว

อนึ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ให้ความเมตตาธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นอีก กล่าวคือ การที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษพักการศึกษา เมื่อภาคต้นปีการศึกษา 2545 ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจลงทะเบียนเรียนวิชา 5500224 EAP II ซึ่งเป็นวิชาบังคับที่ผู้ฟ้องคดียังต้องเรียนเพื่อให้ครบตามหลักสูตร แต่วิชาดังกล่าวมีเงื่อนไขว่า ผู้ลงทะเบียนเรียนจะต้องสอบผ่านวิชา 5500223 EAP I ก่อน ซึ่งสถาบันภาษาเปิดสอนวิชา 5500223 EAP I เฉพาะภาคการศึกษาต้นเท่านั้น ถ้าการเปิดสอนเป็นไปตามตารางการเปิดวิชาตามปกติ จะทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจจบการศึกษาภายใน 5 ปีการศึกษาได้ ต้องจบการศึกษาภายในปีที่ 6 ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงได้ใช้หลักเมตตาธรรม ด้วยการอนุมัติให้ผู้

ฟ้องคดีลงทะเบียนเรียนวิชา 5500223 EAP I ในภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2545 และให้เปิดวิชา 5500224 EAP II ในภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545 ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้ลงทะเบียนเรียนเพื่อจะได้จบการศึกษาภายใน 5 ปีการศึกษาได้

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2547 โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน คำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ตุลาการผู้แถลงคดี เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2546 ด้วยแล้ว

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่จันทร์ที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 ระหว่างเวลา 8.30 – 10.30 น. ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิสิตคณะรัฐศาสตร์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ชั้นปีที่ 4 ได้เข้าสอบในวิชา 5500223 EAP I เพียงคนเดียว ซึ่งเป็นการสอบกลางภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2544 ห้อง 102 ตึก 1 คณะรัฐศาสตร์ โดยมีผู้เข้าสอบในวิชา 5500224 EAP II จำนวน 26 คน อยู่ในห้องสอบดังกล่าวด้วย เมื่อเวลา 10.25 น. นางเด่นดวง วัตตะเอียด กรรมการผู้ควบคุมการสอบได้พบว่า ผู้ฟ้องคดีกำลังดูกระดาษแผ่นเล็กๆอยู่จึงเข้าไปสอบถามและทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกคำศัพท์ภาษาอังกฤษลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดี ซึ่งคำศัพท์ที่ได้คัดลอกคือข้อความในส่วนของคำถามและคำตอบของวิชาที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการสอบ โดยถ้อยคำส่วนใหญ่เป็นข้อความบางส่วนของข้อสอบ และคำตอบที่ผู้ฟ้องคดีได้เลือกตอบไว้ และในบางข้อได้ใช้อักษรย่อ ซึ่งหากไม่ได้ทำการพิจารณาโดยเทียบเคียงกับเนื้อหาของข้อสอบแล้ว ย่อมไม่เป็นที่สามารถที่จะเข้าใจความหมายได้ แต่ถ้าพิจารณาเปรียบเทียบกับข้อความในข้อสอบและกระดาษคำตอบแล้วก็จะสามารถเข้าใจได้ว่า คำศัพท์ดังกล่าวคือบางส่วนของคำถามและคำตอบของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกไปเพื่อจะตรวจสอบว่าได้ตอบข้อสอบถูกต้องหรือไม่ มิใช่เป็นการคัดข้อความเพื่อนำเข้ามาในห้องสอบ ภายหลังจากที่ได้มีการรายงานพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้ว คณะกรรมการสอบประจำปีการศึกษา 2544 ของคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 62/2544 ลงวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2544 ให้ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบรวมทั้งวินิจฉัยปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับการสอบและเสนอคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณาชี้ขาด ได้พิจารณากรณีของผู้ฟ้องคดีโดยได้มีการประชุมครั้งที่ 6/2544 ในวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 และ ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีให้ทำการชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีนี้ ซึ่งปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสอบในการประชุมดังกล่าว และต่อมาในการประชุมครั้งที่ 7/2544 วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 คณะกรรมการสอบฯ ได้พิจารณากรณีของผู้ฟ้องคดีอีกครั้งหนึ่งและได้โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ฟ้องคดีให้เข้าชี้แจงต่อคณะกรรมการสอบฯ แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าป่วยไม่สามารถ

ชี้แจงได้ คณะกรรมการสอบฯ จึงไม่ได้เชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ปากคำซ้ำ เนื่องจากเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยแล้ว เพราะผู้ฟ้องคดียอมรับว่าเจตนาคัดลอกคำศัพท์ออกไปเพื่อตรวจสอบ คณะกรรมการสอบฯ จึงได้พิจารณาและมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดและเสนอให้คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์พิจารณาต่อไป โดยปรากฏต่อมาว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว โดยไม่มีการเรียกผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำอีกแต่อย่างใด หลังจากนั้น ได้มีการออกคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 และให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีตามข้อ 15.1.3 ของระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 มิได้มีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีในความผิดฐานทุจริตในการสอบ หรือความผิดฐานไม่นำบัตรประจำตัวนิสิตตัวจริงเข้าห้องสอบ ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งลงโทษดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว เมื่อวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2545 โดยเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาทุจริตในการสอบ และการกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นความผิดตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้มีคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 45/2545 เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษาพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2545 เพื่อให้การพิจารณาอุทธรณ์ เป็นไปด้วยความรอบคอบและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย โดยมีคณะกรรมการ บางคนเป็นคณะกรรมการสอบของคณะรัฐศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2544 หลังจากนั้น คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาคำอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ฟ้องคดีเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2545 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้มีคำสั่งเกี่ยวกับคนอุทธรณ์ดังกล่าวในวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2545 โดยสั่งการว่า “ทราบและขอให้ดำเนินการตามระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 ต่อไป”

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นเดียว คือ การออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี โดยการให้ได้รับสัญลักษณ์ F ประจำปีวิชา 5500223 EAP I ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2544 และให้พักการศึกษา 2 ภาคการศึกษา คือ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2545 ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งการวินิจฉัยประเด็นดังกล่าวไม่จำเป็นต้องพิจารณาและวินิจฉัยในประเด็นย่อยดังต่อไปนี้ ก่อน คือ (1) กระบวนการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ (2) การวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบนิสิตในการสอบ ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่และ (3) การพิจารณากำหนดโทษในกรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้ดุลยพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ประเด็นย่อยที่หนึ่ง กระบวนการพิจารณาเพื่อให้มีการออกคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยที่ข้อ 15 แห่งระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 ซึ่งออกตามความในมาตรา 17 (2) แห่งพระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ได้กำหนดว่า การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดหรือร่วมกระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาคหรือการสอบระหว่างภาค ให้คณะกรรมการประจำคณะที่นิสิตสังกัดอยู่เป็นผู้พิจารณาลงโทษ ซึ่งข้อเท็จจริงในสำนวนแห่งคดีปรากฏว่าผู้พิจารณาออกคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีคือผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ซึ่งกระทำในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ โดยการออกคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 ทั้งนี้ ในคำสั่งดังกล่าวได้มีการอ้างถึงการที่คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติให้ลงโทษผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การออกคำสั่งลงโทษดังกล่าวจึงเป็นการออกโดยผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายได้กำหนดแล้ว

สำหรับในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติลงโทษโดยไม่เคยเรียกผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบประจำปีการศึกษา 2544 ของคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้แต่งตั้งขึ้นตามข้อ 7 แห่งระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่าด้วยการสอบของนิสิตชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2523 เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบ รวมทั้งวินิจฉัยปัญหาและนำเสนอต่อคณะกรรมการประจำคณะเพื่อพิจารณาชี้ขาด ได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจง 2 ครั้ง คือเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ยอมรับว่าได้ไปให้การต่อคณะกรรมการสอบฯ ในวันดังกล่าว และต่อมาได้มีการโทรศัพท์แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปชี้แจงในครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่ไปชี้แจงโดยแจ้งว่าป่วย คณะกรรมการสอบฯ จึงไม่ได้เชิญผู้ฟ้องคดีมาให้ปากคำซ้ำ โดยเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับ ข้อเท็จจริงที่ได้จดคำศัพท์เพื่อจะนำออกจริง จึงได้เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์พิจารณาชี้ขาดต่อไป ดังนั้นถึงแม้ว่าการที่คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้มีมติลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยได้พิจารณาข้อเท็จจริงและความเห็นตามที่คณะกรรมการสอบได้เสนอมา โดยมีได้มีการเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงหรือโต้แย้งอีกก็ตาม แต่โดยที่ในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการสอบฯ (ซึ่งเป็นกระบวนการภายในก่อนที่จะเสนอให้ประจำคณะรัฐศาสตร์พิจารณาและออกคำสั่ง) ได้มีการเรียกผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงถึง 2 ครั้ง ย่อมถือว่าเป็นการได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้รับผลกระทบของการออกคำสั่งได้มีโอกาสทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งหรือแสดงพยานหลักฐานตามนัยมาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง

ปกครอง พ.ศ. 2539 แล้ว จึงเห็นว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้แต่งตั้งคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ชุดเดิมเป็นกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อีกและมีมติเช่นเดิมเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่าในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี ผู้มีอำนาจพิจารณา คือ อธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ทั้งนี้ ตามความในมาตรา 45 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ประกอบกับกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ข้อ 2 (3) และในมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งพิจารณาอุทธรณ์ว่าเห็นด้วยหรือไม่ ในกรณีที่ไม่เห็นด้วยจะต้องรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจอุทธรณ์ต่อไป ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้รับคำอุทธรณ์จากผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและที่ปรึกษาตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 45/2545 เพื่อช่วยพิจารณาเรื่องดังกล่าว ก่อนที่จะเสนอไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ซึ่งจะเห็นได้ว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว เป็นเรื่องการดำเนินการภายในของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 อันเป็นสิ่งที่สามารถกระทำได้ แม้ว่าจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบางคนจากกรรมการซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบฯ หรือคณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ก็ตาม เพราะผู้ที่ทำหน้าที่รายงานความเห็นต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ดังนั้นข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ใช้เวลาในการพิจารณาเรื่องดังกล่าวจนกระทั่งถึงการพิจารณาอุทธรณ์เป็นเวลา 3 เดือนเศษ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อน ประจำปี 2544 ในวิชา 5500224 EAP II ได้ทันนั้น พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยที่ในขณะที่เกิดกรณีพิพาท พระราชบัญญัติจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 และระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 รวมทั้งระเบียบอื่นใดของผู้ฟ้องคดีที่ 1 มิได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการในการยื่นและการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวไว้ ด้วยเหตุนี้จึงต้องปฏิบัติเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการดังที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ใช้เวลาพิจารณาเรื่องนาน 3 เดือนเศษ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่ที่มีการสอบในวิชาดังกล่าว คือวันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง คือวันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2545 ซึ่งจะเห็นได้ว่าระยะเวลาตั้งแต่วันที่เกิดเหตุจนถึงวันที่มีคำสั่งทางปกครองลงโทษผู้ฟ้องคดี คือ ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2544 จนถึงวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2545 ย่อมไม่อาจนำมานับรวมเพื่อพิจารณาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 พิจารณาเกี่ยวกับการอุทธรณ์ล่าช้าได้ ซึ่งข้อเท็จจริงในประเด็นนี้รับ

ฟังได้ว่า ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ในวันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2545 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ในฐานะประธาน คณะกรรมการประจำคณะรัฐศาสตร์ได้พิจารณา ทบทวนคำอุทธรณ์และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2545 พร้อมทั้งได้รายงาน ความเห็นและเหตุผลของตนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ในวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2545 ด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ดำเนินการภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 45 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้พิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเสร็จและมีคำสั่งว่า “ทราบและขอให้ดำเนินการตามระเบียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2550 ต่อไป” เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2545 ซึ่งจะเห็นได้ว่า การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นไปตามกำหนดเวลาตามมาตรา 45 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มิได้ล่าช้าตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ประกอบกับ ข้อเท็จจริงปรากฏด้วยว่า ผู้ฟ้องคดียังมิได้สอบผ่านวิชา 5500223 EAP I ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่จะต้อง กระทำก่อนจึงจะสามารถลงทะเบียนในวิชา 5500224 EAP II ได้ดังนั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ที่ว่ามีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถลงทะเบียนเรียนวิชาดังกล่าวได้ทันนั้นจึงไม่อาจรับฟังได้

ประเด็นย่อยที่สอง การวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติ ของนิตินในการสอบชอด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้ออก คำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ลงโทษผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งว่า “ทราบและขอให้ดำเนินการตาม ระเบียบฯ ต่อไป” ซึ่งสามารถฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ดังกล่าว ด้วยเหตุนี้การที่จะพิจารณาว่า คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีชอด้วยกฎหมายหรือไม่จึงต้อง พิจารณาจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ซึ่งเมื่อได้พิจารณาคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ของผู้ถูก ฟ้องคดีที่ 3 ที่ได้วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิตินในการสอบ พ.ศ. 2525 แล้ว เห็นว่า ตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิตินในการสอบ พ.ศ. 2525 ได้กำหนดว่า ผู้เข้าสอบ ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามข้อความที่แจ้งไว้ในข้อสอบ เมื่อส่งสมุดคำตอบและกระดาษคำตอบแล้ว จะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงอีกมิได้ จากถ้อยคำของข้อบังคับดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของ ข้อบังคับในข้อนี้ว่า ประสงค์จะบังคับให้ผู้เข้าสอบปฏิบัติตามคำสั่งที่ระบุไว้ในข้อสอบว่า จะต้องทำ ข้อสอบอย่างไรบ้าง โดยหากผู้เข้าสอบไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว เมื่อส่งสมุดคำตอบ และกระดาษคำตอบแล้ว ผู้เข้าสอบก็จะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงการทำข้อสอบของผู้เข้าสอบได้ตรง ส่วนข้อห้ามเกี่ยวกับการนำข้อสอบหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของข้อสอบออกนอกห้องสอบนั้น ไม่

ปรากฏว่ามีการกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในข้อบังคับของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้นำข้อข้อบังคับข้อ 9 ดังกล่าวมาปรับใช้กรณีที่มีการระบุคำสั่งไว้ที่ปกหน้าของข้อสอบเป็นข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีความหมายว่า ห้ามนำข้อสอบนี้หรือส่วนใดของข้อสอบออกนอกห้องสอบ จะเห็นได้ว่าเป็นการปรับบทกฎหมายที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย ทั้งนี้ เพราะคำสั่งห้ามนำข้อสอบหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของข้อสอบออกนอกห้องสอบเป็นคำสั่งสั่งห้ามที่มุ่งควบคุมพฤติกรรมของผู้เข้าสอบภายหลังจากที่ได้ทำข้อสอบดังกล่าวเสร็จแล้ว มิใช่เป็นคำสั่งหรือข้อห้ามเกี่ยวกับวิธีการทำข้อสอบตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของข้อบังคับข้อ 9 ดังกล่าวแต่อย่างใด นอกจากนั้นแล้ว หากนำข้อบังคับดังกล่าวมาปรับใช้กับคำสั่งห้ามตามกรณีที่พิพาทนี้แล้ว ในกรณีนี้ปรากฏว่ามีการฝ่าฝืนคำสั่งห้ามดังกล่าวโดยมีการนำข้อสอบหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของข้อสอบออกจากห้องสอบ แม้ว่าจะสามารถนำมาใช้กับกรณีนี้ได้โดยถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามในตอนต้นของข้อ 9 แต่ทว่า เมื่อพิจารณาความในตอนท้ายของข้อ 9 ดังกล่าวที่กำหนดว่า เมื่อส่งสมุดคำตอบและกระดาษคำตอบแล้วจะขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงอีกมิได้ ซึ่งเป็นส่วนของผลในการฝ่าฝืนข้อบังคับข้อดังกล่าว จะเห็นได้ว่าไม่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีดังกล่าวได้เลย ด้วยเหตุนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 วินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อ 9 แห่งข้อบังคับดังกล่าวจึงเป็นการวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนไปจากเจตนารมณ์ของข้อกำหนดและเป็นการขยายความข้อกำหนดให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นการวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับการที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกคำศัพท์ภาษาอังกฤษลงในใบแทนบัตรประจำตัวนิสิตของผู้ฟ้องคดีทั้งสองหน้า ซึ่งเมื่อนำคำศัพท์ดังกล่าวมาพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับข้อความในข้อสอบจึงจะสามารถเข้าใจได้ว่า คำศัพท์ที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดลอกนั้นคือข้อความในส่วนของคำถามและคำตอบของวิชาที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการสอบ ซึ่งถ้อยคำที่คัดลอกส่วนใหญ่เป็นข้อความบางส่วน ของข้อสอบและคำตอบที่ผู้ฟ้องคดีได้เลือกตอบไว้ และในบางข้อได้ใช้อักษรย่อ ซึ่งหากมิได้ทำการพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับเนื้อหาของข้อสอบแล้ว ย่อมไม่สามารถที่จะเข้าใจความหมายได้จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นจึงฟังได้ว่าการคัดลอกคำศัพท์ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ความประสงค์เพียงเพื่อที่จะนำไปตรวจสอบว่า ผู้ฟ้องคดีได้เลือกคำตอบถูกหรือไม่เท่านั้น มิได้มีเจตนาที่จะทำลายมาตรฐานของข้อสอบดังกล่าวแต่อย่างใด เนื่องจากการคัดลอกส่วนใหญ่เป็นการคัดลอกเพียงบางส่วนของคำถามและคำตอบ มิใช่คัดลอกคำถามและคำตอบที่สมบูรณ์อันจะนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้

นอกจากนั้นแล้ว ข้อเท็จจริงในกรณีการคัดลอกคำศัพท์ของผู้ฟ้องคดีตามคำฟ้องนี้ เห็นว่าไม่เข้าองค์ประกอบตามความผิดในข้อ 11 แห่งข้อบังคับดังกล่าวด้วย เนื่องจากการกระทำของผู้ฟ้องคดีมิใช่การฉ้อโกงหรือนำสมุดคำตอบและกระดาษคำตอบที่แจกออกจากห้องสอบแต่อย่างใด

เพราะการนึกหรือนำสมุดคำตอบ หรือกระดาษคำตอบออกจากห้องสอบเป็นการนำคำถามและคำตอบที่สมบูรณ์ครบถ้วนออกจากห้องสอบ ซึ่งผู้เข้าสอบอาจจะมีเจตนาทุจริตหรือไม่ก็ได้ โดยหากเป็นการหลงลืมนำข้อสอบออกไปนอกห้องสอบโดยไม่มีเจตนาทุจริตกรณีนี้ ก็อาจดำเนินการว่ากล่าวตักเตือน แต่หากมีเจตนาหรือประสงค์จะนำออกไปเพื่อให้ผู้อื่นหรือเพื่อทำลายมาตรฐานของข้อสอบ ก็อาจถือเป็นความผิดฐานทุจริตได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี ส่วนกรณีการคัดลอกของผู้ฟ้องคดีเป็นการคัดลอกบางส่วนของคำถามและคำตอบมิได้เป็นการกระทำต่อตัวสมุดคำตอบหรือกระดาษคำตอบรวมทั้งมิได้มีเจตนาหรือวัตถุประสงค์เช่นที่ข้อบังคับข้อ 11 ดังกล่าว ประสงค์จะห้ามไว้แต่อย่างใด

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จึงเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นความผิดตามข้อ 9 หรือข้อ 11 แห่งข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ พ.ศ. 2525 ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบแต่อย่างใด ดังนั้น การวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีมีความผิดฐานดังกล่าวจึงมิชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นย่อยที่สามการลงโทษผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 ที่สั่งลงโทษโดยให้สัญลักษณ์ F ในรายวิชา 5500223 EAP I ในภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2544 และให้พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา คือภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา 2545 ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า โดยคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ลงโทษโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 15.1.3 แห่งระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยระบบการศึกษาสำหรับชั้นปริญญาบัณฑิต พ.ศ. 2540 ซึ่งได้กำหนดบทลงโทษในกรณีที่เป็นความผิดอย่างอื่นที่ได้ระบุไว้ในข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบว่าให้ลงโทษตามควรแก่ความผิดนั้น แต่จะต้องไม่เกินกว่าระดับโทษต่ำสุดของความผิดประเภททุจริตตามข้อ 15.1.1 ซึ่งโทษตาม ข้อ 15.1.1 ได้กำหนดไว้ว่าให้ลงโทษ โดยให้ได้รับ F ในรายวิชาที่กระทำผิดระเบียบการสอบ ส่วนรายวิชาอื่นที่ยังไม่ได้สอบก็ให้ดำเนินการสอบตามปกติและให้ได้รับผลสอบตามที่สอบได้จริง และอาจพิจารณาโทษตัดคะแนนความประพฤติตามระเบียบว่าด้วยวินัยนิสิต ถ้ายังไม่พ้นสภาพการเป็นนิสิต ทั้งนี้ ตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำ จากข้อกำหนดของระเบียบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นิสิตผู้ที่กระทำความผิดอย่างอื่นที่ไม่ใช่ความผิดประเภททุจริตหรือประเภทส่อเจตนาทุจริตจะต้องลงโทษนิสิตผู้นั้นตามข้อ 15.1.3 และโทษที่จะลงแก่นิสิตในกรณีนี้จะต้องไม่เกินกว่าระดับโทษต่ำสุดของความผิดประเภททุจริต คือ การลงโทษให้ได้รับสัญลักษณ์ F ในรายวิชาที่กระทำผิดและให้พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา แต่โดยที่ความในข้อ 15.1.3 กำหนดให้ลงโทษนิสิตในกรณีนี้ตามควรแก่ความผิดนั้น แต่จะต้องไม่เกินกว่าระดับโทษต่ำสุดดังกล่าวซึ่งหมายความว่า จะลงโทษสูง

กว่าระดับต่ำสุดของความผิดตามข้อ 15.1.1 ดังกล่าวไม่ได้ แต่หากจะกำหนดให้ต่ำกว่าระดับดังกล่าวย่อมสามารถกระทำได้ มิได้บังคับว่าจะต้องลงโทษเท่ากับระดับต่ำสุดของโทษตามข้อ 15.1.1 เสมอไป อย่างไรก็ดี การกำหนดโทษในกรณีนี้ว่าสมควรจะลงโทษให้เท่ากับระดับต่ำสุดดังกล่าวหรือจะลงโทษให้น้อยกว่านี้ เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจให้เกิดความเหมาะสมในแต่ละกรณี ทั้งนี้ เพราะโทษตามข้อ 15.1.3 นั้น เป็นโทษสำหรับกรณีที่เป็นความผิดอย่างอื่นที่ระบุไว้ในข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ ซึ่งข้อปฏิบัติในการสอบได้กำหนดข้อห้ามและข้อใช้ในระดับความรุนแรงของความผิดที่ต่างกัันนับตั้งแต่การกำหนดให้ต้องแต่งกายสุภาพ การให้เข้าห้องสอบทันทีเมื่อมีสัญญาณ เริ่มการสอบ การให้เขียนชื่อ นามสกุลในสมุดคำตอบ รวมทั้งมีข้อห้ามยืมสิ่งของจากผู้เข้าสอบอื่น การนำ ตำรา เอกสาร หรือเครื่องคำนวณเข้าห้องสอบ จนถึงห้ามนึกหรือนำสมุดคำตอบออกจากห้องสอบ ด้วยเหตุนี้ การพิจารณากำหนดโทษสำหรับความผิดดังกล่าวจึงต้องลงโทษตามควรแก่ความผิดนั้น แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกรณีนี้ศาลได้วินิจฉัยแล้วว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นความผิดฐานไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 3 ได้มีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีให้ได้รับสัญลักษณ์ F ในวิชา 5500223 EAP I และให้พักการศึกษา 1 ภาคการศึกษา คือ ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2545 จึงเป็นการลงโทษที่มีชอบด้วยกฎหมาย

พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งคณะรัฐศาสตร์ที่ 35/2545 เรื่อง ลงโทษนิสิตกระทำผิดข้อปฏิบัติของนิสิตในการสอบ ลงวันที่ 5 มีนาคม พ.ศ. 2545 และคำสั่งอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ลงวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2545 ส่วนคำขออื่นให้ยก

ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มิได้เป็นผู้ออกคำสั่งใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีตามคำฟ้อง จึงพิพากษาให้ยกฟ้อง

คำพิพากษาศาลปกครองกลางที่ 476/2547

เรื่อง การฟ้องเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยในการทุจริตการสอบ

ระหว่าง { นางสาวอัคราภรณ์ แสงเจริญ ผู้ฟ้องคดี

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนักศึกษาภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ (ภาคพิเศษ) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2543 ผู้ฟ้องคดีได้เข้าสอบปลายภาคการศึกษาที่หนึ่ง ปีการศึกษาที่ 2543 วิชาการวิเคราะห์การถดถอย (ส.332) ในระหว่างทำการสอบนั้นได้ถูกระงับการคุมสอบตรวจค้นกระเป๋าถือ ซึ่งได้รับอนุญาตให้นำเข้าไปในห้องสอบได้ และพบฝาเครื่องคำนวณที่ผู้ฟ้องคดีเขียนข้อความต่างๆ ไว้ สำหรับใช้ในการทบทวนวิชานี้ผู้ฟ้องคดีจึงถูกตั้งกรรมการสอบสวนตามข้อกล่าวหาว่าเจตนาทุจริตวิชาที่สอบเข้าไปในห้องสอบ อันมีลักษณะเป็นการทุจริตการสอบ และต่อมาคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนและลงมติว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยนักศึกษาฐานทุจริตการสอบจริง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งที่ 269/2544 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยพักการศึกษามีกำหนด 1 ปี การศึกษา ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่หนึ่ง ภาคการศึกษาที่สอง และภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2544 และให้สอบไล่ตกในวิชาการวิเคราะห์การถดถอย (ส.332) ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว เพราะเห็นว่า ในการสอบวิชาดังกล่าวมีการอนุญาตให้นักศึกษานำเครื่องคำนวณและกระเป๋าถือเข้าไปในห้องสอบได้ ผู้ฟ้องคดีคัดลอกคัดลอกข้อความไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณเพื่อประโยชน์ในการใช้ทบทวนวิชาต่างๆ และข้อความที่จะจดไว้มีเนื้อหาของวิชาการวิเคราะห์ การถดถอย และวันที่มีการตรวจค้นกระเป๋าของผู้ฟ้อง กรรมการคุมสอบได้จัดทำบันทึกข้อความให้ผู้ฟ้องคดีลงนามรับสารภาพว่า ได้คัดลอกสูตรวิชาการวิเคราะห์การถดถอยเข้าไปในห้องสอบจริง ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่าเป็นคำรับสารภาพ แต่คิดว่าเป็นบันทึกรับรองการตรวจพบฝาเครื่องคำนวณในกระเป๋าจริง จึงได้ลงนามไปในบันทึก ซึ่งต่อมาได้มีการนำเอาบันทึกดังกล่าวมาวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีรับสารภาพว่าได้กระทำความผิดจริง อันเป็นการกล่าวอ้างที่มีชอบ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาที่จะทุจริตการสอบ ทั้งยังไม่ได้หยิบฝาเครื่องคำนวณดังกล่าวออกมาจากกระเป๋าเพื่อใช้ประโยชน์แต่อย่างใด จึงไม่ควรมีความผิดฐานทุจริตในการสอบ เพราะยังไม่ได้ลงมือกระทำการ อีกทั้งการห้ามมิให้นำเอกสารเข้าไปในห้องสอบเป็นข้อกำหนดไว้โดยระเบียบการสอบไล่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 ข้อห้ามดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดไว้ในข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 แต่อย่างใด ดังนั้น หากนักศึกษาฝ่าฝืนโดยนำเอกสารหรือตำราเข้าไปในห้องสอบ นักศึกษาผู้นั้นก็น่าจะมีความผิดฐานฝ่าฝืนระเบียบเท่านั้น ไม่ควรถือว่าได้กระทำความผิดวินัยนักศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 นอกจากนั้น ในวันที่เกิดเหตุมีนักศึกษา

คัดเลือกเนื้อหาวิชาการวิเคราะห์ถดถอยเข้าไปในห้องสอบอีกจำนวน 7 คน แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งยังมิได้หยิบฝาเครื่องคำนวณออกมาใช้ประโยชน์กลับถูกลงโทษในอัตราที่เท่ากันกับนักศึกษาที่ทุจริตในการสอบอีก 7 คนดังกล่าว ซึ่งเป็นการใช้ดุลพินิจลงโทษโดยมิชอบ เพราะหากจะมีการลงโทษฐานทุจริตในการสอบ ผู้ฟ้องคดีก็ควรได้รับโทษเพียงการทำทัณฑ์บนหรือกล่าวคำผิดเท่านั้น

ผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และต่อมาได้มีคำสั่งยื่นตามคำสั่งลงโทษที่พิพาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การวินิจฉัยลงโทษผู้ฟ้องคดีและการใช้ดุลพินิจกำหนดโทษที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเป็นการกระทำที่มิชอบ เพราะเป็นการวินิจฉัยที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ถูกต้อง ทำให้คำสั่งที่ 269/2544 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ซึ่งออกโดยอาศัยผลการวินิจฉัยของคณะกรรมการสอบสวนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย เพราะต้องถูกสั่งพักการศึกษาและถูกปรับให้สอบไล่ตกไปในวิชาการวิเคราะห์ถดถอย ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ 269/2544 เรื่องลงโทษนักศึกษาทุจริตในการสอบไล่วิชา ส.332 การวิเคราะห์การถดถอย ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544

ผู้ฟ้องคดีมีคำขอมาพร้อมกับคำฟ้องขอให้ศาลสั่งทุเลาการบังคับ คำสั่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ 269/2544 เรื่อง ลงโทษนักศึกษาทุจริตในการสอบไล่วิชา ส. 332 การวิเคราะห์การถดถอยลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำสั่งพิพากษาโดยให้เหตุผลว่า การถูกพักการศึกษาทำให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเรียนให้จบหลักสูตรนั้นภายในกำหนดระยะเวลา หากไม่จบจะต้องพ้นจากสภาพการเป็นนักศึกษา ซึ่งจะเกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นอย่างยิ่ง ศาลพิเคราะห์แล้วเห็นว่า หลักสูตรที่ผู้ฟ้องคดีศึกษาอยู่มีกำหนดระยะเวลาศึกษาตลอดหลักสูตรได้เจ็ดปี ผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาในหลักสูตรเมื่อปี พ.ศ.2540 ย่อมมีกำหนดระยะเวลาที่จะศึกษาจนจบหลักสูตรได้จนถึงปี พ.ศ. 2546 ทั้งผู้ฟ้องคดีได้ศึกษาในหลักสูตรมาแล้วเป็นเวลาสี่ปี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวว่า การถูกพักการศึกษาจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขได้ในภายหลัง เพราะจะทำให้ผู้ฟ้องคดีศึกษาไม่สำเร็จหลักสูตรภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ จึงเป็นการกล่าวอ้างที่ยังฟังไม่ได้ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่ควรได้รับการพิจารณา ศาลจึงมีคำสั่งไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไว้พิจารณา

ผู้ถูกฟ้องคดีให้การว่า การลงโทษทางวินัยแก่นักศึกษาที่ทุจริตในการสอบเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 และตามระเบียบการสอบไล่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 การทุจริตในการสอบถือเป็นการกระทำผิดในการสอบถือ

เป็นการกระทำผิดวินัยนักศึกษาตามข้อ 12 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ซึ่งกำหนดไว้ว่าผู้ทุจริตในการสอบหรือพยายามกระทำการเช่นนั้น ถ้ากระทำผิดไม่ร้ายแรงถึงขนาดให้ลงโทษพักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบได้ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา สุดแต่ความร้ายแรงของการกระทำผิด โทษทุจริตในการสอบได้นี้ นอกจากจะถูกลงโทษตามที่ระบุไว้แล้วให้ถือว่าสอบได้ตกในลักษณะวิชาที่ทุจริตในการสอบได้นั้น อีกด้วย สำหรับโทษทางวินัยข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ข้อ 9 ได้กำหนดโทษไว้ว่า 4 สถาน คือ ไล่ออก ให้พักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบได้ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา ทำทัณฑ์ และว่ากล่าวตักเตือน โดยข้อ 14 ของข้อบังคับดังกล่าวกำหนดว่า หากการกระทำผิดเข้าลักษณะที่จะได้รับโทษไล่ออก หรือให้พักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบได้หรือพักการให้ปริญญา ให้อธิการบดี หรือคณบดี หรือหัวหน้าแผนกอิสระ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและนำเสนอเรื่องเสนออธิการบดีเพื่อวินิจฉัยและสั่งลงโทษตามควรแก่ความผิด พร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้นักศึกษาและผู้ปกครองของนักศึกษาทราบคำสั่งลงโทษและในทางปฏิบัติจะมีการแจ้งสิทธิการอุทธรณ์คำสั่งให้ทราบด้วย หากมีการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะเสนอความคิดเห็นเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีวินิจฉัยสั่งการต่อไป ในกรณีของผู้ฟ้องคดี กรรมการคุมสอบตรวจพบว่า ผู้ฟ้องคดีคัดลอกเนื้อหาวิชาการวิเคราะห์การถดถอยไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณแล้วนำเข้าไปในห้องสอบ ขณะทำการสอบวิชา ดังกล่าวเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2543 กรรมการคุมสอบได้ให้อาจารย์ผู้สอนวิชาดังกล่าวมาตรวจสอบ และพบว่า มีนักศึกษาคัดลอกสูตรวิชาที่สอบไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณรวม 8 คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย จึงได้ให้นักศึกษาและผู้ฟ้องคดีทำบันทึกยอมรับว่าได้นำเครื่องคำนวณที่คัดลอกสูตรวิชาการวิเคราะห์การถดถอยเข้าไปในห้องสอบจริง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ฟ้องคดียอมรับในการสอบสวนว่าได้คัดลอกสูตรวิชาดังกล่าวเข้าไปในห้องสอบจริง แต่ฝาเครื่องคำนวณยังอยู่ในกระเป๋าทิ้งที่นำเข้าไปในห้องสอบด้วย และผู้ฟ้องคดียังไม่ได้หยิบขึ้นมาใช้ การคัดลอกสูตรไว้ดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะทำไปเพื่อหลบซ่อนเนื้อหาวิชาและคัดลอกไว้นานแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำไปเพื่อเจตนาทุจริตในการสอบ แต่เกิดความเผอเรอไม่ลบข้อความที่จดไว้ก่อนเข้าสอบ

คณะกรรมการสอบสวนได้สรุปผลการสอบสวนว่า แม้ผู้ฟ้องคดีจะยังไม่ได้นำเนื้อหาที่จดไว้มาใช้ แต่ก็ถือเป็นการทุจริตในการสอบแล้วจึงเห็นควรลงโทษพักการศึกษามีกำหนด 1 ปีการศึกษา และให้สอบได้ตกในวิชาการวิเคราะห์การถดถอย หรือในกรณีปรากฏว่า นักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาในช่วงภาคฤดูร้อน ก็ให้ลงโทษด้วยการพักการให้ปริญญา มีกำหนด 1 ปีการศึกษา ผู้ถูกฟ้องคดีแล้วเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน จึงได้มีคำสั่ง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ 269/2544 เรื่อง ลงโทษนักศึกษาทุจริตในการสอบไล่วิชา ส.332 การวิเคราะห์การถดถอย ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 สั่งลงโทษพักการศึกษาผู้ฟ้องคดีและนักศึกษาอีก 7 คน มีกำหนด 1 ปีการศึกษา ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 1/2544 ภาคการศึกษาที่ 2/2544 และภาคการศึกษาฤดูร้อน /2544 และให้สอบไล่ตกในวิชาการวิเคราะห์การถดถอย พร้อมทั้งได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งลงโทษดังกล่าวให้ผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีทราบ

ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งโทษทางวินัยดังกล่าวโดยปฏิเสธว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาที่จะกระทำการทุจริตในการสอบเพราะขณะมีการตรวจค้นนักศึกษาที่เข้าสอบในวันเกิดเหตุ นั้น ฝาเครื่องคำนวณของผู้ฟ้องคดียังอยู่ในกระเป๋าถือ ทั้งการตรวจค้นผู้ฟ้องคดีได้กระทำเมื่อมีการตรวจสอบทุจริตในการสอบของนักศึกษาคนอื่นแล้วสองชั่วโมง หากผู้ฟ้องคดีมีเจตนาจะทุจริตในการสอบย่อมต้องมีเวลาเพียงพอที่จะลบข้อความที่จดไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณได้ ทั้งการลงชื่อยอมรับในบันทึกการตรวจค้นว่าคัดลอกสูตรวิชาในกระเป๋าถือของผู้ฟ้องคดีจริงเท่านั้น นอกจากนั้นพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ควรถือว่าเป็นการทุจริตในการสอบ แต่น่าจะอยู่ในขั้นเตรียมการซึ่งไม่ควรมีโทษทางวินัยนักศึกษา เพราะเป็นเพียงการฝ่าฝืนข้อห้ามมิให้นักศึกษานำเอกสารเข้าไปในห้องสอบ ซึ่งไม่ถือเป็นการกระทำความผิดวินัยแต่อย่างใด อีกทั้งการสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีในอัตราโทษเท่ากันกับนักศึกษาอีก 7 คนที่ทุจริตในการสอบเป็นการไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี เพราะการกระทำของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากนักศึกษาคนอื่น เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังไม่ได้นำเนื้อหาวิชาที่คัดลอกไว้มาใช้แต่ นักศึกษาคนอื่นนั้นได้นำเนื้อหาวิชาที่คัดลอกไว้มาใช้ในการทุจริตแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาว่า การที่ผู้ฟ้องคดีคัดลอกข้อความลงบนฝาเครื่องคำนวณและนำเข้าไปในห้องสอบนั้นถือเป็นการทุจริตในการสอบแล้ว ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าคัดลอกไว้เพื่อใช้ในการทบทวนก่อนสอบนั้นไม่อาจรับฟังได้ เพราะการคัดลอกไว้เพื่อทบทวนควรต้องเขียนไว้ที่กระดาษเขียนข้อความ ไม่ใช่เขียนไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณด้านในซึ่งมีลักษณะปกปิดและลักษณะของการคัดลอก ไม่ใช่การจดข้อความเนื้อหาการเรียนตามปกติ และข้อความที่คัดลอกสามารถใช้ประโยชน์จากการสอบดังกล่าวได้ ส่วนประเด็นที่ว่า ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้หยิบเอาเนื้อหาที่คัดลอกไว้มาใช้ในชั้นคณะกรรมการฯ เห็นว่าการนำสิ่งที่คัดลอกไว้ไปในห้องสอบทั้งที่รู้ว่าไม่สามารถนำเข้าไปได้นั้นถือเป็นการกระทำผิดแล้ว ส่วนโทษที่กำหนดนั้นเป็นไปตามมาตรฐานการลงโทษที่ใช้เป็นเกณฑ์อยู่แล้ว จึงไม่พิจารณาลดโทษให้ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เสนอ จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์และมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ปกครองทราบ

การดำเนินการสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 และระเบียบการสอบไล่

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 โดยชอบแล้ว ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีได้ยึดถือบรรทัดฐานการพิจารณาว่า การนำเอกสารที่ห้ามนำเข้าไปในห้องสอบเข้าไปในห้องสอบนั้น ถือเป็นการทุจริตในการสอบแล้ว ผู้กระทำผิดจะได้โอกาสมาใช้ประโยชน์ในการทุจริตหรือไม่ ไม่ใช่ประเด็นที่นำมาพิจารณาว่าได้ทุจริตในการสอบหรือไม่ ทั้งโทษที่ลงแก่ผู้ฟ้องคดีก็เป็นโทษที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้วในข้อ 12 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ผู้ถูกฟ้องคดีมีนโยบายปฏิบัติในการลงโทษอย่างจริงจังแก่นักศึกษาที่ทุจริตในการสอบ ซึ่งเดิมเคยมีโทษถึงไล่ออกจากการเป็นนักศึกษา แต่ต่อมาได้ปรับลดโทษลงมาเพียงให้พักการศึกษาและให้สอบไล่ตกในวิชาที่ทุจริตหรือพักการให้ปริญญาบัตร มีกำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา สุดแต่ความร้ายแรงของการกระทำความผิด ทั้งนี้ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การทุจริตในการสอบเป็นพฤติกรรมที่กระทบต่อศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาทุจริตในการสอบ เพราะผู้ฟ้องคดีเพียงคัดลอกสูตรวิชาไว้ทบทวนและท่องจำเท่านั้น และเนื้อหาที่คัดลอกไว้ก็ไม่เกี่ยวกับการสอบ วิชาการวิเคราะห์การถดถอย และการสอบในวันดังกล่าว ผู้ควบคุมห้องสอบได้อนุญาตให้ผู้เข้าสอบนำเครื่องคำนวณและกระเป๋าถือเข้าไปในห้องสอบได้ ทั้งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้หยิบฝาคำถามออกมาใช้แต่อย่างใด การคัดลอกสูตรวิชาไว้ที่ฝาคำถามก็เพราะวิชาการวิเคราะห์การถดถอยเป็นวิชาที่เกี่ยวกับการคำนวณทางคณิตศาสตร์และซึ่งต้องใช้เครื่องคำนวณอยู่เสมอ จึงคัดลอกไว้ที่ฝาคำถามเพื่อใช้ประกอบการเรียนและทบทวน ทั้งการตรวจค้นกระเป๋าถือนักศึกษาที่เข้าสอบใช้เวลาาร่วมสองชั่วโมง หากผู้ฟ้องคดีมีเจตนาทุจริตย่อมสามารถลบข้อความที่ฝาคำถามได้ทันแต่ที่ไม่ทำเช่นนั้นเพราะไม่ได้มีเจตนาจะทุจริต การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ถือว่าเป็นการกระทำการทุจริตหรือพยายามกระทำการทุจริตในการสอบไล่ตามที่ถูกลงโทษเพราะยังห่างไกลต่อความผิดสำเร็จอยู่มาก และการลงโทษผู้ฟ้องคดีสถานเดียวกับนักศึกษาคนอื่นที่ทุจริตในการสอบแล้ว ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี เพราะกรณีของผู้ฟ้องคดีถ้าจะผิดก็อยู่ในชั้นเพียงเตรียมการเท่านั้น ซึ่งไม่มีโทษตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ข้อ 12 ตามแนวทางคำพิพากษาศาลฎีกาที่เทียบเคียงกันได้ นอกจากนี้ ข้อบังคับฯดังกล่าวไม่ได้ห้ามนักศึกษานำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการสอบ ส่วนการห้ามนำเอกสารเข้าไปในห้องสอบนั้นเป็นข้อห้ามตามที่กำหนดไว้ในระเบียบการสอบไล่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 ซึ่งระเบียบฯดังกล่าวนี้ไม่มีส่วนใดระบุว่า การฝ่าฝืนข้อห้ามนี้ถือว่าเป็นการทุจริตในการสอบ หากมีนักศึกษาฝ่าฝืนย่อมมีความผิดฐานฝ่าฝืนระเบียบฯ ไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัยแต่จะถือว่าผิดวินัยก็ต่อเมื่อเอกสารที่นำเข้าไปในห้องนั้นได้ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการสอบของนักศึกษาผู้นั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ควรถูกวินิจฉัยว่ากระทำผิดวินัยนักศึกษา ทั้งในกรณีนักศึกษานำ

เอกสารเข้า ไปในห้องสอบนี้กรรมการสอบวินัยก็เคยมีความเห็นที่แตกต่างกัน บ้างก็เห็นว่าควรถือว่าเจตนาทุจริตในการสอบ บ้างก็ถือว่ามีเจตนาทุจริตแล้วบรรทัดฐานในเรื่องนี้จึงยังไม่มี ความชัดเจน ผู้ฟ้องคดีเพียงกระทำการฝ่าฝืนระเบียบการสอบไล่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 แต่กลับถูกลงโทษวินัยร้ายแรงจึงเป็นการกระทำที่มิชอบ การกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 ไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้ เพราะไม่ถือเป็นการกระทำผิดวินัย จึงไม่ได้มีการกำหนดโทษไว้ การลงโทษผู้ฟ้องคดีจึงไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของข้อบังคับและ ระเบียบ

ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้การเพิ่มเติมว่า ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัย นักศึกษา พ.ศ. 2516 มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดกรอบความประพฤติเพื่อให้นักศึกษาถือปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งส่วนที่เป็นข้อห้ามมิให้ปฏิบัติและข้อที่ควรปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถใช้วินัยนักศึกษา ควบคุมดูแลส่งเสริมให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงาม โดยแบ่งวินัย นักศึกษาไว้สองลักษณะคือความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและความผิดวินัยไม่ร้ายแรง และได้กำหนด โทษไว้สี่สถานคือ ไล่ออก ให้พักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญา มี กำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา ทำทัณฑ์บนและว่ากล่าวตักเตือน การกระทำผิดวินัยร้ายแรงแบ่งได้ เป็นสองประเภทคือ การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่มีโทษถึงไล่ออกจากการเป็นนักศึกษา ได้แก่ กรณีตามข้อ 10 และข้อ 12 ของข้อบังคับฯ ที่มีพฤติการณ์ร้ายแรงถึงขนาด ส่วนการกระทำผิดวินัย ร้ายแรงแต่ไม่ถึงขนาดที่จะลงโทษไล่ออกจากการเป็นนักศึกษา ได้แก่ กรณีตาม ข้อ 11 และข้อ 12 ที่ มีพฤติการณ์ไม่ร้ายแรงถึงขนาด ซึ่งโทษที่จะลงได้แก่ การพักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา แล้วแต่กรณี สุดแต่ความร้ายแรงของการ กระทำผิดนอกจากนั้น โทษทุจริตในการสอบไล่ นี้ นอกจากจะถูกลงโทษดังกล่าวมาแล้วให้ถือว่า การสอบไล่ตกในลักษณะวิชาที่ทุจริตในการสอบไล่ นั้นอีกด้วย

ส่วนการกระทำผิดวินัยประการอื่นนอกจากที่กล่าวมานี้ก็ให้ลงโทษพักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกินสองปีการศึกษา หรือทำทัณฑ์บน หรือว่ากล่าวตักเตือนตามควรแก่กรณี การทุจริตในการสอบไล่หรือพยายามกระทำการเช่นนี้ ถือ เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งถ้าการกระทำผิดนั้น ไม่ร้ายแรงถึงขนาดข้อ 12 ของข้อบังคับ ฯ ก็กำหนดให้ลงโทษพักการศึกษา หรือตัดสิทธิเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกิน สองปีการศึกษาสุดแต่ความร้ายแรงของการกระทำผิด และยังให้ถือว่าสอบไล่ตกในวิชาที่ทำการ ทุจริตนั้นด้วย การดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษาที่ถูกกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดียึดถือหลักการฟังความ ทั้งสองฝ่ายโดยกำหนดให้มีคณะกรรมการขึ้นสอบสวนหาข้อเท็จจริงและเปิดโอกาสให้นักศึกษาผู้ ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงแสดงเหตุผลและนำพยานหลักฐานเข้าสืบพิสูจน์เพื่อแก้ข้อกล่าวหาได้

นอกจากนั้น ในการแต่งตั้งกรรมการสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีจะแต่งตั้งจากบุคคลที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรณีตามข้อกล่าวหา ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นกลางอีกทั้งได้เปิดโอกาสให้มีการอุทธรณ์ผลการสอบสวนได้ กระบวนการดำเนินการทางวินัยกับนักศึกษาของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นมาตรการภายในกำหนดขึ้นเพื่อใช้ควบคุมดูแลและส่งเสริมให้นักศึกษาที่อยู่ในความปกครองดูแลของผู้ถูกฟ้องคดีมีความประพฤติปฏิบัติตนไปในแนวทางที่ถูกต้องดีงามเมื่อสำเร็จการศึกษาออกไป จะได้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญของสังคมและประเทศชาติต่อไป ในกรณีของผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ความเป็นธรรมตามควรแล้ว เพราะได้ให้โอกาสชี้แจงข้อกล่าวหาและใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษแล้ว

ศาลออกนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2547 โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดีเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 ด้วยแล้ว

ศาลได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า การสอบวิชาการวิเคราะห์การถดถอย ส. 332 เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2544 มีการอนุญาตให้นักศึกษานำเครื่องคำนวณเข้าไปในห้องสอบได้ ผู้ฟ้องคดีได้นำเครื่องคำนวณเข้าไปใช้ในการสอบ โดยได้เขียนข้อความไว้ที่ฝาของเครื่องคำนวณ ซึ่งข้อความดังกล่าวต่อมาอาจารย์ผู้สอนได้ยืนยันว่าเป็นเนื้อหาวิชาที่สอบและสามารถใช้ประโยชน์ในการสอบได้ จากการตรวจค้นนักศึกษาที่เข้าสอบในห้องของกรรมการคุมสอบ ปรากฏว่ามีนักศึกษากระทำเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีอีก 7 คน ในกรณีของผู้ฟ้องคดีขณะตรวจค้น พบฝาเครื่องคำนวณยังอยู่ในกระเป๋าทิ้งที่ผู้ฟ้องคดีนำเข้าไปในห้องสอบผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นสอบสวนนักศึกษาทั้ง 7 คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดฐานทุจริตในการสอบ อันเป็นการกระทำผิดวินัยนักศึกษาแต่เป็นการกระทำผิดไม่ร้ายแรงถึงขนาด จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีลงโทษพักการศึกษานักศึกษาทั้ง 7 คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีมีกำหนด 1 ปีการศึกษา และให้ถือว่าสอบไล่ตกในวิชาการวิเคราะห์การถดถอย ส. 332 ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นชอบตามที่คณะกรรมการเสนอ และได้มีคำสั่งที่ 269/2544 เรื่องลงโทษนักศึกษาทุจริตในการสอบไล่วิชา ส. 332 การวิเคราะห์การถดถอย ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ลงโทษพักการศึกษานักศึกษาทั้ง 7 คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีมีกำหนด 1 ปีการศึกษา ตั้งแต่ภาค 1/2544 ภาค 2/2544 และภาคฤดูร้อน /2544 และให้สอบไล่ตกในวิชา ส. 332 การวิเคราะห์การถดถอย ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการพิจารณาแล้วมีมติว่าควรยื่นการลงโทษ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงตั้งยื่น

คำสั่งลงโทษที่พิพาทและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ตามหนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ ทม 0701/2516 เรื่องนักศึกษา อุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ลงวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2544

คดีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ 269/2544 เรื่องการลงโทษนักศึกษา ทุจริตในการสอบวิชา ส.332 การวิเคราะห์การถดถอย ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีมีกำหนด 1 ปีการศึกษา และสอบไล่ตกในวิชาการวิเคราะห์การถดถอย ส. 332 เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ระเบียบการสอบไล่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 กำหนดว่า “นักศึกษาจะนำตัวบทกฎหมายหรือตำราหรือเอกสารใดๆ ตลอดจนเครื่องมือคำนวณเข้าไปในห้องสอบไล่มิได้เป็นอันขาด เว้นแต่จะมีการประกาศของคณบดีที่เกี่ยวข้องอนุญาตให้นำเอกสารหรือเครื่องมืออื่นๆ เข้าไปได้” และข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ข้อ 12 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า “ผู้ใดกระทำการทุจริตในการสอบไล่ หรือพยายามกระทำการเช่นนั้น ถ้ากระทำความร้ายแรงถึงขนาด ให้ลงโทษพักการศึกษาหรือตัดสิทธิเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญา มีกำหนดไม่เกิน 2 ปีการศึกษา สุดแต่ความร้ายแรงของการกระทำความผิด” และวรรคสองกำหนดว่า “โทษทุจริตในการสอบไล่นี้ นอกจากจะถูกลงโทษตามที่ระบุไว้แล้ว ให้ถือว่า การสอบไล่ตกในลักษณะวิชาที่ทุจริตในการสอบไล่นั้นอีกด้วย”

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการสอบวิชาการวิเคราะห์การถดถอย ส.332 ได้มีการอนุญาตให้นักศึกษาผู้เข้าสอบนำเครื่องคำนวณเข้าไปในห้องสอบได้ ผู้ฟ้องคดีได้นำเครื่องคำนวณเข้าไปใช้ในการสอบวิชาดังกล่าว ในระหว่างการสอบ กรรมการคุมสอบได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ฟ้องคดีรวมทั้งนักศึกษาอื่นอีก 7 คน ได้เขียนข้อความไว้ที่ฝาเครื่องคำนวณด้านในและได้นำเข้าไปในห้องสอบ โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาดังกล่าวยืนยันว่า ข้อความที่เขียนไว้นั้นสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการสอบได้ โดยในกรณีของผู้ฟ้องคดีพบฝาเครื่องคำนวณอยู่ในกระเป๋าถือของผู้ฟ้องคดี นำเข้าไปในห้องสอบ

ปัญหาที่จะต้องพิจารณามีว่าการที่ผู้ฟ้องคดีนำฝาเครื่องคำนวณซึ่งได้มีการเขียนข้อความไว้ที่ด้านในของฝาเครื่อง พร้อมนำเข้าไปในห้องสอบ จะถือเป็นการกระทำทุจริตหรือพยายามกระทำการทุจริตตามข้อ 12 วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 หรือไม่ แม้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีแม้จะฝ่าฝืนโดยการนำฝาเครื่องคำนวณที่มีข้อความที่ด้านในของฝาเครื่องเข้าไปในห้องสอบแต่ไม่มีความผิดวินัย เพราะระเบียบการสอบไล่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 ข้อ 7 ไม่ได้กำหนดว่า การฝ่าฝืนโดยการนำเอกสารเข้าไปในห้องสอบเป็นความผิดวินัยและเมื่อไม่ได้นำเอกสารนั้นไปใช้ประโยชน์ ก็ยังไม่ถือว่าเป็นการลงมือกระทำความผิดจึงไม่เป็นการกระทำที่ทุจริตหรือพยายามทุจริตในการสอบไล่ตามข้อ 12 วรรค

หนึ่ง ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 แต่พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การจัดทำให้มีการสอบไล่มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดผลว่า นักศึกษามีความรู้ความสามารถในด้านการเรียนตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดกรอบความประพฤติ เพื่อให้ นักศึกษาถือปฏิบัติตนในการสอบ การที่ระเบียบการสอบไล่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2502 ข้อ 7 กำหนดมิให้นักศึกษานำเอกสารใดๆเข้าไปในห้องสอบโดยเด็ดขาดเว้นแต่จะได้รับอนุญาตก็ เพื่อป้องกันมิให้มีการทุจริตในการสอบ ซึ่งจะทำให้ไม่อาจวัดความรู้ความสามารถของนักศึกษาผู้นั้น ได้อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำฝากรื่องคำนวนที่มีข้อความ ซึ่ง อาจารย์ผู้สอนยืนยันสามารถนำมาให้ประโยชน์ในการตอบข้อสอบได้ปรากฏที่ด้านในของฝากรื่องคำนวนเข้าไปในห้องสอบนอกจากจะเป็นการฝ่าฝืนระเบียบดังกล่าวแล้วพฤติการณ์ดังกล่าว ยังถือว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาจะนำเอกสารนั้นไปใช้ประโยชน์ในการสอบอีกด้วย กรณีย่อยถือได้แล้วว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการทุจริตในการสอบหรือพยายามกระทำการเช่นนั้น อันเป็นการกระทำผิดวินัยตามนัยข้อ 12 ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ทั้งนี้ โดยมิต้องคำนึงว่า ผู้ฟ้องคดีจะได้ประโยชน์จากข้อความที่ปรากฏจากฝากรื่องคำนวนที่นำเข้าไป นั้นแล้วหรืออย่างไรกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อความในฝากรื่องคำนวนดังกล่าว จึงยังไม่มี การลงมือกระทำความผิด และไม่เป็นการกระทำทุจริตหรือพยายามทุจริตในการสอบ โดยการนำคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญามาเทียบเคียงกับกรณีของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่าการกระทำผิดวินัยเป็นเรื่องของการประพฤติฝ่าฝืนระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้ และโทษที่ได้รับ มิใช่เป็นโทษทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา จึงไม่อาจนำหลักการและหลักเกณฑ์ตาม กฎหมายอาญามาบังคับใช้กับกรณีนี้ได้อย่างเคร่งครัด แต่กรณีจะเป็นประการใดก็ตามการนำ เอกสารที่มีข้อความเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอบเข้าไปในห้องสอบโดยมีเจตนาที่จะใช้ประโยชน์ในการ ตอบข้อสอบหาใช่เป็นเพียงแต่การเตรียมทุจริตในการสอบไม่แต่เป็นการลงมือกระทำการทุจริต ในการสอบเลยทีเดียว หากผู้เข้าสอบได้ใช้ประโยชน์จากเอกสารดังกล่าวแล้วก็ย่อมเป็นการกระทำ ทุจริตในการสอบสำเร็จ แต่ถ้ายังมีได้ใช้ประโยชน์จากเอกสารดังกล่าว เนื่องจากยังไม่สบโอกาสก็ ย่อมเป็นการพยายามกระทำการทุจริตในการสอบ

ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การลงโทษผู้ฟ้องคดีในสถานโทษพักการเรียน 1 ปี การศึกษา และให้สอบไล่ตกในวิชานั้นเช่นเดียวกับนักศึกษารายอื่นอีก 7 คน ทั้งที่ข้อเท็จจริงของ การกระทำต่างกัน โดยนักศึกษาผู้อื่นได้นำมาใช้ประโยชน์แล้ว แต่กรณีของผู้ฟ้องคดียังมีได้ นำมาใช้ประโยชน์จึงไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีและนักศึกษาอีก 7 คน กระทำทุจริตในการสอบหรือพยายามกระทำการเช่นนั้นตามเหตุผลที่ได้วินิจฉัยดังกล่าวข้างต้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีลงโทษผู้ฟ้องคดีและนักศึกษาอีก 7 คนในสถานโทษที่เท่ากันโดยให้พักการศึกษา

1 ปี และให้สอบไล่ตกในวิชาที่ทุจริตนั้นเป็นการลงโทษภายในกรอบของโทษตามที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่าด้วยวินัยนักศึกษา พ.ศ. 2516 ข้อ 12 ให้อำนาจไว้และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยเหตุผลแล้ว ทั้งยังไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 269/2544 ลงวันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยให้พักการศึกษามีกำหนด 1 ปีการศึกษา และให้สอบไล่ตกในวิชาที่ทุจริตดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

พิพากษายกฟ้อง